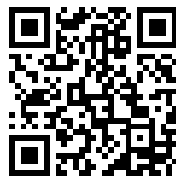

This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

GoogleTM books

<https://books.google.com>

מחיר יין

ביאור חדש טוב ונחמד על מגילת

אסתר שחבר החכם הכולל אריא דבי עילאח

פלפלא תריפחא • חד מרישי מחיבתא • דבקחלא

קרישתא • עיר ואם בישראל קראקא חבירי •

אשר שמו נודע בישראל תגאון כמחור מסד

בן הקצין ורונדיב כמר ישראל

תקריא איסרלא זי •

כדפם בקרימוכה אשר תחת ממסלת אדומכו מלך רב

פוליכר ירה • סנת כילא יטש ה את שמו

עיוצינצו קונטיובכיתו

CHICAGO, ILL.

THE CHICAGO TRIBUNE

WEDNESDAY, JANUARY 12, 1911

THE CHICAGO TRIBUNE

פז פז

מדרש הנעלם

אמר רבי

שמעון בן יוחאי ויילתאי בר
נש דאמר חני מלי אורייתא
לעלם ומלין דהדיוטין דאי
חכי אפילו בזמנא דא יכולין

למעבד אורייתא במלי דהדיוטין בשבט
יחיד מכולהו דאפילו אינו קפסירי דעלמא
אירא בינייהו מלין עילאין יתירין אי חכי
ניזיל בחרייהו ונעביד מינייהו אורייתא אלא
כל מלי דאורייתא כחז עלמא עלמא ועלמא
תתאחד כחד מתקלא אחקלו ישראל לחתא
מלאכי עילאי לעילא במלאכי עילאי כתיב
עושה מלאכי רוחות הא בארתא עלאות
בשעה דנחתין לתתא מתלבשין בלבושא
דהאי עלמא ואילא מתלבשין בלבושא
דהאי עלמא לא יכלין למיקם ולא סביל
לחז עלמא במלאכין באורייתא דברא

עלמא וברא לחז כיון דנחתא לתאי עלמא
אי לא מתלבשא בלבושא דהאי עלמא לא
יכל עלם למסבל ועל דא סיפורי אורייתא
לבושי אורייתא חיימי מאן דמחשב דהתוא
לבושא היא אורייתא ממש ולא מלח אחרת
תפח רוחיה ולא יתא לו חלק בעלם דאתי
ובגין כך אמר דוד חזק גל עיני ואביט
גפלאות מתורתיך וכוות כתב חרב שם
שוב בפירושו לספר המורד חלק א פרק
ל' וז' ראוי לך המעין שחדע כי כל דבר
שיושג במראה הנבואה אמנם הוא משל
לענין אחר והסובר שהוא משל כי כל דבר
רשע והסובר שהוא משל לכל הוא
אבל יתחב שסובר בו בעניני יתד עכ"ל

ולזה אומ' שג' לאיסלם מהיה תוד ופינים
לספור מגילת אסתר שאמר ו'ל עליה פ'ק
דמגילת שנאמר ברוח הקדש כשאר כתיבי
הקדש; כי מאיש א'לקח ראוי לכל המין

וכמו שאר כתיבי הקדש יש להם נגלה
ונסת' כן בוודאי קרה לנו במגיל'ו ואם אף
כי סיפור המגיל' הוא יתר שכל התורה לית
בו כאמ' במסכ' שבת פ'ר עקיבאמי דכתיב
ויתיצבו תחתיה חזקו' • מלמד שכח
עליהם חזק כגזית כו' אמר רבי אבא מכאן
מודע' רבה לאורייתא

וכן כוסר כפ' כי תשע
דף פ'ד עמוד ס"ז •
סכי תמיך דכסוס
מעקל דכתיב מעקל
וקביל אורייתא כלמדי
כלל דכל יס' וליסו
קביל אורייתא בעלמ'
אפילו מנלך אסתר
דכתיב וקביל סקודים
וקבלן סקודי' עכ"ל
ליס מאי וקבלן לא דל
עקס דליסו סקודי'
כלל דיסודי' עכ"ל

חלום כשאר סיפורים אורייתא כמאמר
הקדוש רבי שמעון בן יוחאי: ואני

משה בן כבוד אבא מרי הפרנס
והמנהיג **ישראל**

שליט הנקרא משה
איסרליש מקראקא הייתי בתוך הגולת
אש' נחגלינו מעירנו בשנ' שיל' לפ'ק מחמת
עפוש האויר לע' וחינו גרים בארץ לא לנו
בעיר שידלוב מקום אשר אין האנח ונפן •
וכמעט מים אין לשותות כי אם בתחבולת
עיר אשר במסכנו תאכל בת לחם • ועץ
אין בת לחסכן בו' ולא יכלנו לקיים ימי
הפורים במסכתא ושמהו' • להסיד יומי
ואנח • אמרתי אקומה ואשמוח במפעלי'
אף חכמתי עמדי לי • כי פקודי' ה'
ישירים משמחי לב • ולקחתי תחת לשוני
דבש וחלב • ונתתי לבי לתור ולדרוש כחות
המגילות • הנמשל בדבריה ופי' כל מלך

ואעפ שאין לי לערנבן שיהיה מה שאמרנו
באילו הקנינים אך אמרת והוא וכל מה
שלחנו הנה כנו על גלילי השכל ועמנו
הן החכם האמיתי נחזק טובה לחכמי
אשר כוונתו ואין לחרחיק שום תימה מכלל
הענין שמה דאס אין שורה הרבה נדרש
לעצמו חכמות האחרות הה' תלוי לזכות
בין ענינו כדנתי אומ'א על זו שידעתי
שדבר לא יהיה על גלילי השכל בנויין עם
לשמועך דאין דאס לא עקלו לא חיוק
נאולי לעמסם האסחיו פתח כברק בירקו
זלא יאמא אדרש בעלמ'ס שעל הסקר
סמכיו דורך הראשונים חסדי חת'מור
שכת' הרב המורה חל' ג' פ' מ' על עניי
הדרשות ול' הם אצל החכם ידמו מליצות
שיר לג' שחבר ההנה' עניי חפסוק כ'
והתפרסו הדרך החו' בום חזיוני עושין
אורו הכל כאשר יקשו המטורלי מוסר
הפיר אפרו גל'תני בר קפ' ית' החיה
על אונ' אל תקר' אית'א אונ' מלמד
יאמ' יסע אס יכ' שנת' יס' אצ'קו
בדרך אמונתי המה אס זור' חנה' אצל
הסכלים כ' יחשב שו' ענין חמק' אית
חושב שא' קמי' שש'לו שלם יחשב ואר'
אבל הוא מליצ' שיר פתח' ע'ל ג' חשבת
ואמרתי ל' כי צאח נאח' במשל חקרטוני
שימור' מל'ת' סכח'ס ארץ ועמק' חשמי'
יחכמו ידוע כי לא יחזק ולא יב'א' ולכן
גם דבר' לא יתו רק כרמות דרש' ואין
משיב' על דרש' אף כי מני' ל' אסתר
כפנים אחרים הוא נדרש' וקראתי' מאס' ח'
מחיר יי כי נראה עין בעין כי
מח' י' נסח' הקנתי
שפחתיו אף עשיתי וכח' אורח ואשבח
לאל בורא כל יש מאין' שפתי' ע'ל חנה
ולולי עזרת' לי כמעט שכל' אורח נפשי כי
קוד' האדם מ'ס' אדם אין' הדיב' המלך
דרינו ביה' ענין לתקן בחסדו פתח' מח' י'
י' וכן סגני' בחסדו לל'ת' בן עין ולי'ת'
בתורת

שְׁלֵלָה וּמִלָּה וְנִדְרָתֶיךָ כִּי־עַד שִׁירֵי־מִנְחָה
 כִּי תִסְפָּרוּ נֶחֱמַד לִמְרֹאֶת וְהִנֵּכְחֵר הוּא עֵץ
 חֲדָרָה וְסִצְאֹתֶיךָ דֶּרֶךְ יִשְׁכֹּנוֹ אִי־אִשֶּׁר עָלָיו
 יִסּוּבְבוּ כָל דְּבָרֵי־שְׁלֵלָה אִתְּחֵר שְׁתִּירָא
 רִמּוֹן עַל כָּל־לִי הָאֹדֶם עַד יוֹם־מוֹחַ
 מִעֲנִי־בְנֵי־אֲדָמָה לְבָנוֹ וּבְנֵי־גִלּוֹ עֵץ־לֵאֵם
 כְּאֵת אֲחִים וְאֶחָךְ יַעֲסֶה לִּמְחֹלוֹ וּשְׁמֹתִי
 חֲדָרִים בְּסֹפֶר כְּכֹתֵב־חַי לַחַיּוֹת שְׁמֹר לִי
 לַעֲתֻקְנֹתִי וְגַל יִחְשְׁדֵנִי חֲמֵקֵן שֶׁכֶּךְ אֵינִי
 כְּעִינִי שְׂאוּכַל לַחֲבֵר סִפְרוֹ אוֹ לְדַבֵּר דְּבָרֵי
 נֶגֶד מַלְכוּת וְלֹא אֲבוֹשׁ כִּי יִדְרֹתִי־שֹׁאֵן
 בְּאִי־בֶעַד מִים חַיִּים רַק מִקּוֹר יֵשֶׁד רֶם
 שְׁמִי־נֶגֶד עֵץ דְּבָרֵי חֲכָמֵי־הַמִּסְתָּרִים אִשֶּׁר
 דְּבָרֵת־כָּל סֵפֶר חֲכָם נִחְקֵר אִמֵּן כָּל־מֵאֵם
 לֹא־יִמְלֹךְ מִחֲלוּקָאִם שִׁכְחָן אִמְרוֹ אֵל הָאֵם
 צִבְרֵי דְרִלּוֹ אוֹ כֵּן בְּמִקְצֵרָא אוֹ לֵאֵם כִּי־נָה
 כָּל־וְהִנּוּ חֲלוּקִי הִכְרַח אִשֶּׁר אֵין לַחֲשֹׁלֵט
 מִמֶּנָּה וְבוֹח אֵין־אִם־אֵם כּוֹנֵנִי אֵל הָאֵם־תִּ
 אֵין צִיָּד לִי חֲתֻנְצֻלָּה כִּי־קָבֵר אִמְרוֹ קִבֵּל
 הָאֵם־מִמִּי שְׁאִמְרוֹ וְחָם אִכְרוֹ בְּמִקְצֵתוֹ קִבֵּר
 שֵׁם חֲתֻנְצֻלָּתוֹ בְּעַל חֲסֹאֹר וְלִי בְּקִדְשִׁתּוֹ
 לִסְפֵּר חֲמֹאֹ אִמְרוֹ וְלֵאֵם אֶחָד מִן חֲחֻמֵּי
 לֹא הוֹשֵׁת חֲטָאֵת עַל מִי שֶׁחִבֵּא קִצְרֵת מִן
 חֲדָרֵי־הַנִּנּוֹן כְּאִשֶּׁר לֹא חֲנִיעַ אֵל־הַלְלִית
 וְאֵם־חַי שְׁלֵא אִכְרוֹ חֲחֻמֵּת לִבְשׁוֹ פִּינִים
 וְלֹא־כִבְּרָ אֶחָד מִנֵּנוֹ כֵּם אִסְטוֹרֵנִתִּי צִפִּי
 דְּבָרִים־חָא אִכְרוֹס וְלִי כָל־חֲרֻשֵׁי־עֵתִּי טִבְרָן
 נִחְרֵשִׁי דְּאוֹרִיתֵי־לֵאֵם בִּישׁוּן וְכַל פִּטְטִימֵי־אֵם
 בִּישׁוּן וּפִטְטִימֵי דְּאוֹרִיתֵי־טִבְרָן מִי־חֲרֻשֵׁי־תִּ
 רִלִּי שְׁתִּיקִי פִטְטִימֵי רִלִּי דְּבוֹר וְכוּ־אֵין
 אוֹכֵר אֵף־אֵם לֹא אִכְרוֹן הָאֵם־כָּל־מִסֵּם לֹא
 אֶצֶא מִכָּל־פִּטְטִי־דְּאוֹרִיתֵי־טִבְרָן וְטִבְרָן
 שְׁאִמְרוֹ אֵם־נִכְלָה חֲחֻנְשֵׁא חֲשִׁנֵּם־כִּבֵּר
 קִרְמֵתִי שֶׁחֲנִיתִי צִיִּי־הַפּוֹרִים וְלֹא־יִהְיֶה
 אֵלֹא כְּאֶחָד מִמֵּי־לִי הַנֶּעֱרִים אִשֶּׁר עוֹשִׂין
 בְּמַלְיוֹת וְשִׁירִים אִשֶּׁר־מִכָּל דְּבָרֵי־חֲתֻרָּה
 מִחַד מִנְּעוּרֵי וְאֵל לֵאֵם יִהְיֶה דְּבָרֵי־אֵלֹאִם
 כְּאֶחָד מִחַד מִמֵּם רִאִי לִשְׁמֹעַ אֵין־מִצְוָה
 לֹחַ דְּבָרֵי־בְעַל חֲסִידֵי מִי־הָרֹם אִמְרוֹ וְלֵאֵם

שְׁמִירַת פְּחַד יֵן וְלֹא אֶתְּנֵה וְאֶסֶה
 בְּקֹר אֶלְרִי יִסֵּעַ אֲשֶׁר עָלֵי נֹסֵרִי אֲשֶׁר לִי
 דְּנֹסִיָּה תַחֲלֹרֵת בְּסֶאֱרִי חֵיץ לְחֻמָּם
 וְבִרְא

צִיָּמִי אֶת־מִדְּוָיִךְ וְגו' לְחִיּוּרֶיךָ
שֶׁסִּפְּרָה מִיָּלֶדֶת וְרִמְמוֹן

על ימי תלית של ארבע מים חוליו עד שום
 לשמר. לכן התחילו במילרד וית שדרסו
 כל פקדנותיהם כל מקום שנאמ' דתראו
 אלא ימי של צער בו כפר שדרסו ול פק
 הערובין נזה לאדם שלא נכרא. משכנר
 כי קשה להם ימים של צער וצני' חשב
 סחוב מחורף וצרת כחכמת כל החכמים
 הקרא כפי החכמים איש אשתו כידוע
 מסמל שלמה עליו השלום בנוחו
 האשת ורח נשכח ואשרי המסכלת גם
 אמלמן היה קורא לצרחוהו לחם נקבת
 כמו שאמר דוד המלך וי' ד' אהבה זכרונו
 תבנים ול חכמי החלמוד ואמרים המפור
 את חכמי אמ' רב כל מה שברא הק' בה
 זכר ונקב בראותו ויהי זכר ונקב ברא
 בו אשר חכוה' ל' על חומר ויצטרר
 יצקראים זכר ונק' ולתת הוא המחבר
 מבין שניהם למפרטן החכמים וכמו שאני
 עתיד לבאר זאת ולכן אמר שו"ח אבות
 חסד' בענין אחרונה שהוא חומר ושת'
 שתא יצקכר האשה וזה כמו שאמר
 אלה ואמר כימי אחרונה שהוא חסד
 בכלל וקרא אחרונה על שם צדקו' כי
 הוא המסלם מלת הארבעות מה שחזק

נפשי נגד מי אמר דוד נגד ה' עולמו שרד
 בחן דר במעני אמו ואמר שיר כ' והשני
 שאם שחורו ועד כוש סומכ' וו לו בכהני
 כי כצל ימינו עלי ארץ ואם אלף שנים יחיה
 כלא היה יחיה ובכחני וו הם סמוכי וו לו
 ועל דרך וו דרשו נ'כ כי הוא ודוד בכל
 עבר הנור מתפסת ועד עזרי רב ושמואל
 חד אמר תפסת כסוף העולם ועוד כסוף
 העולם וחד אמר תפסת ועוד בהדדיונה
 פ' נ'כ בדרך וי' אלא שלגבי שלמה שהיה
 מחכמי ישראל ומנביא נחן לו עוד מלוכה
 יותר מבאשור ושווה כי תפסת הוא ע'ד
 כבש בשבויכו שבו חרב המורה שדרך
 הנביא ותחכמי לרבי בדרך וזכור שכל
 בוחלים הוא כמו הדבילים וכן תפסת הוא
 מלשון תפסת מלשון ספחני נ'ה שהוא
 מיום יצירת הולד במעני אמו שמתחיל
 להתרקם ולספוח יחד כמו שנאמר מרש
 אצרך בכטן ידעתיד ונ' ע'ד עזרי שהוא
 נאמר על עולם תבא שהוא הכל עזר וחד
 לפגיו ולכן אמר שהיה מלשון מתחיל ועד
 עזר בכל עבר הנור שהם נודדו הוצא
 מן העדן חחו במלכי ישראל אבל במלכי
 אר' ע'ז אמר שמלך רק בחורו ועד
 כוש שהוא יום המית' ולא יותר כי אין לחם
 חלק לע'ה יודע כי אמר מסוף העול' ועד
 סופו ולא אמרו מתחילת העולם ועד סופו
 יש לי בו דבר נאו אוקירו לך הנאף על פי
 שאינ' מעניין מאמריו וזו כי גם לי פשוט
 חוצר' לומר מסוף העולם ולא מתחיל כי
 כבר דרשו נ' ביסא פ' חוצר' העולם
 מאמצעו נבא שנאמר בצקה עפר למוצק
 ורגבי ידבקו ונ' וחמוצק הוא הנקרא במי
 החוקר' מרכז הארץ וא' כתחילת הארץ
 והוא האמצע והצדדים הם חסוף ולכן
 חזקרה לומר מסוף העולם ועד סופו
 והוא מבואר למבין ונחזור לדברינו
 אמר שמלך על שבע ועשר וזמ' מינקט
 מנין זו חמכ' בכשירה שבנשים שנאמר
 ויהיו

הוא לשבח ופקמי' לגנאי כי בנמחו אל
 חס' הוא שבת לאדם וגדול ממלאכת שרת
 וחור רלא חשיב אינ' למלא של עולם
 כוחי' אמנם בנמחו אל הרע הוא לגנאי
 ולקח למשל וממך הרבה הוא דיוכר' ל
 שערך כהנהגות וכליתו הוא אינ' חסמן
 ואמר שמלך מחורו ועד כוש ר'ל מתחיל
 לירתו הנק' וחד כי חור וחדד לצניחוכל
 חושק' בו כמו שדרשו במדרש קהל אשר
 העולם נתן כלבם ואת העולם נתן כלבם
 אדם יש לו עשרה במס' והקטן מלא רירן
 ואותו יותר מכול ועד כוש שהוא יום
 המית' שהוא המחסך פ' הבליות והוא
 העד חסוך בעיני כל ה' ונקרא כפי
 החכמים חושך כמו שביאר המורה ח' פ'
 בפסוק יצד אור ובורא חושך ולכן כנר
 אות' בכוש שהוא לקח בעורו וחושך מאד
 תארו ונרא' שזה מונתם כאמרם וידברו
 במטה באורות ואשח תכשית אשר לקח
 ר'ל שחי נקדר ממיר' כל' היה' אשה כושי'
 פתח ונעדרת וראה פח נפלא מאמרם פ'ק
 דמגילת רב ושמואל חד אמר חודר וכוש
 מסוף העולם ועד סופו וחד אמר וזאצל וז
 חס' יש להקשות למה אמרו מסוף העולם
 ועד סופו ולא אמרו מתחילת העולם ועד
 סופו ואם אין לו תחילת' לו סוף כי מאמר
 מוסכם לחוקר' כל שאין לו ראשון אין לו
 אחרון ושאין לו תחילת' אין לו סוף או למה
 לא אמרו מתחיל' העול' ועד תחילתו לא
 נר שבאו לחצי' על כוונתנו מר אמר חדא
 ונ' אמ' חדא ולא פליגי כי יודע שאדם נק'
 עולם קטן כמו שבאר באר' המורה ח' א'
 פ' א' ולכן אמר שחורו וכוש מסוף העול'
 ועד סופו כי הוא מתחיל' ימי אדם וחשני
 בסופו והם כל ימי עולמו ולהע' על טורם
 אמרו מסוף העולם ועד סופו ולא אמרו
 מתחיל' העולם כ' כי לירת האדם הוא נ'כ
 סוף העולם א' שהם ימי העיבור שנקרא
 גם כן עולם כמו שדרשו ז' תהי' ברכי

ובמלאות

אף כי מביע לאדם כחצונו למ' שבת חילת
 גדרתו מחקך חרבים ורמאים וחולך
 בשירות לבו וקושה הנאותו וסחתיקם
 חל פס דמיו ר"ל כי הספלוהם שבו
 שחל לפניו ודחו מלכיהם להצעת השלמו'
 אשר לא הגיע להשתמש מהן במצו' ח'
 החכבול להחמיצו האותו וקראן פרתומו'
 שתוא לשון שורה כי באמת הם כמקלר
 עלינו לזכות לחן ושירי המדינה לפנו
 זכר כי ארתי מה הם חשרי המדינה ואמר
 את עושר כבוד
בהראותו
 מלסחור וארץ
 יקר תפארת גדולתו ר"ל שמתגאר
 בראותו את יקר האדם והפארתו פחות
 חשמי' על כל מיני המצא' וידוע כי קנינו'
 האדם הם כמלך גזוז העושר והחמד
 להם עליו ולכן נד העושר אמר את עושרי
 ונכנר ריכבוד אמר כבוד מלכותו ונכנר
 חסעלה אמר את יקר תפארת גדולתו כי
 באמת זו הוא יקר האדם וליה לפניו
 הראשונים כמו שנבארתו חלל הסחור
 השכל וידוע וגו' ואמר ישעיהו שמהו'
 ופאת יום לחיותו על ענין צדקה וזהו
 שביאר שמתגאר בראותו שהוא נמצא
 הנכנר החת כל הגלגל העליון וידוע כי
 הגלגל נחלק לשלש חלקות אחת נראת על
 הארץ והשני נסתור כי האופן מפרשן
 ומחלקן לשלש והנה בכל יום חמיר מאת
 ושמנים סעלות נראות וסמנים נסתור
 חתו שאמר סמנים וסמנים וסמל יום
 הוא יום על הגלגל כי הוא גורם לחיות
 ולילי וכל חוק נמשך אחר החנוק שהם
 הלויח בגלגל ופי' הם חזק וכן כמו דגור
 עם ה' בא' אדמוני בא' ועת לא אמר
 שיעשה משה שמנים וסמנים אלא
 שיש' משה לכל שריונו בתראותו את
 עושרו ר"ל כי בראותו את גדלו עושר
 פשתו כמו שכתבנו ולכן חזק עכשיו
 ואמר

בהראותו

יחסי' האלה וזהו
 זכר ידוע שידוע
 הם מלא האמר אצל השמים שנ' מלאכל
 הארץ כבוד שפ' חרב חסות חלק א' חרב
 ים שנאמר בענין חסותו וסעלה כמו שנ'
 וסלא ברכת ה' וסלא אחרת חסות לביזק
 אפר במלאות יחסי' האלה כלומר כחשם
 שחליוהו וסלימותו הוא כי יחסי' האלה ר"ל
 בזה העולם תחת השמים שהם חקק יחסי'
 הנזכרים ואמר דונב שיש לו סוס וסלימות
 וחליתו אחר חליתו זאת לכן עשה משהו
 שבעת ימים כל שבעת ימים חסד חליתו
 חל כל יום אמר שהם בקדושתו זמן כי
 חשב שאין חשבון כסאל אשר הוא חלד
 שמה וקם שבעת ימים כי כל ימות האדם
 נמנה בשבעת שבעת חסם שבע אחר האם
 החיקה המצבי וכן נאמר בנבא איוב וזהו
 כי חקיו שבעת ימי המשתור ואמר לכל
 חקם המצאם בשחק חביתו לסמן חק
 גדול ר"ל שמתחבר עבד רשעים וסמנים
 לזימם שמים אלא לזימם חלבים אחר
 האותיות קסדות גדול ואלו סודות עם
 מי ישב בסעודתו בחוף מאשר ורשעים
 שלא היו בסוכים בסעודה אלא אספן
 ודקים מיישב עמחם בחצר גינת חק
 המלך יחושן במסלה רבתי וסלימותו
 נחמת פליגי' וזהו אמר אספן שמתחבר
 חזק מבני' יד נחמת אמר נחמת מבני'
 וחזק מבני' אמר ר' פנחסאמי בקיבו'
 רבתי שנים כשהוא חתיר וסלימותו עושה
 חזק נכסותו רבצו עושה אותה נחמה
 כי דורש את האלק וקושה דמיר קובל
 את חילוק וקושה אותה נחמה ל' חסות
 ומי יתן וארץ אק' ארצות שנקיים דבר
 שיה אם לא על פוסמנטי אחר מבחרי
 חת כי אמר שיעשה סעודתו וחזק גינת
 בית המלך וקרא לשלל האדם חזק גינת
 בית המלך הקסדותו וסלימותו עושה
 במקשה בראשית כמו שכתב חזק בקשה
 העקדו

השכלולי אין יחס ודמיון בין בדבר נשם
לשאינו נשמוע' עד' ונח' עולם השפל'
והוא גדול מן ה' נח' מ' כביא ליה כדקם
ר' יוסי וק' אומר כי תחצר מבחין והוא
מבנים ר'ל ששכל האדם קרי' ג' ואי
אפשר להעריכו אל העולם השפל שהוא
גשמי' רק אל עולם ד' השכלי והוא העקץ
וגדול מן' ואמר כי יחצר מבחין כי
השכל ד' החולני הוא כח מעורב בנפשו
נקשר בנפ' ואס' יתכן לומר עליו שהוא
מבחוץ וי' יחודה אמר שהוא בפנים לזה
נקי' המושכלות נקני' בו ועל כן ראוי
לומר עליו שהוא מבנים מצד החיצון
והדברי' אלו עמוקים מאד במחוז השכל
והמשכל יבנים' ואס' א' נחם כי הוא
יקים דברי' שניהם ר'ל שהוא יגלה סודם
כשתיה רוצה היה עושה אותה חצר כו'
ומה נפלא זו למי שיבינה דבר כי חילון
הוא המסך המבדיל בינינו לבין אלוקים ית'
כמו ש' קונו' ח' חבד' ונ' ונ' כשפורש
חילון נש' חצר כמו ש' בלד' נקשר
מכל פ' כו' מותר האדם מן החסר' אין
אמנם בשמקל' ולכן זו נקשר גינה והוא
שקונה המושכלות כלם' וראוי לקרוא
גינה חסורגל ב' יחכמי' ואמר ח' כרפס
וג' וחשקות בכלי' חב' וג' והשתיה כד' ד'
וג' לחמשי' חד'ר כפי פשוט' של משל'
ולחברות הענוני' והאות שחלך אחיהם
וכו' עשה שלמ' ע' ח' כ' בחלון ביתי
וג' והנח אשר' וזנח' וג' פ'ס בחוץ
וג' זכתי שלמים עלי' וג' וכל אותה
פרש' שכתב ח'ר' חמור' בחקד'תו שכולו
הוא משל ואוחר' מלחמשי' אחר
האות החסריות והמשלים לאשה וזנח' ס'
וכתב לבסוף ולא תקוה ממני למצא כל
ענייני' משל במשל כי זה כולו המסך
הדברים כפי פשוט' של משל' כ' ע' אס'
תשרי' לבקש כל דבר ודבר במשלי' ויצאם
לא' מ' דברי' עד שימוך מן הענייני' המסוך
מחירין ב א 2 ב משל

העקדה מואר שער ופרשת בראשית
ורמז ד' ר'ב חסור' חלק ב' פרק ל' ולכן
אמר כאן שבחצר גינה ביתן שחננו השל'
לחבין ולהשכל' ד' חלק האדם בו אחר
האותיות וזה בתכלי' חננו' ודע שמה שקר'
כאן חצר גינה ביתן ולא קראו בן לבד כמו
שקראו במעשה בראשית הוא לחסוף
באוור' לדבר עמוק באורחו הפילוסופים
האמתיים וזה כי השכל החולני שבאדם
אינו אלא הבינה לבד מוכן לצאת מן החס'
א' הפועל לכל אשר חפץ האדם יטנו והוא
כלות מוכן לקבל כל הצור' וזו ביאור
אלכסנדר הפילוסוף והכיו' בארובה ח'ר'
שם טוב בפירוש לספר המדות חלק א' פרק
ס' וזו קראו חצר גינה ביתן כי חצר זו
אס' כן אינו אלא הכנה ראוי להשת' גינה
ראוי להיות בית' ביד האדם לבנות או
לנעוץ ולזה חלקו במדרש' המעולים ח'
אמר חצר לפני' מגינה כו' כמו שחלקו
בעצמו בסוד מן עין' דאית' בב' ראשית
בב' רבי יוסי ורבי יהודה ר' יתור' אס' מן
גדול מעדן ש' יקראו בו כל ע' עין אשר
בן אלהים רבי יוסי ואמר עין גדול מן
ש' יושע האלהים מן בעדן מקד' וג'
ובאר בעל העקדה בשער' כי מחלוקות'
שרי' יתור' סביא ליה שיוחס האדם
אשתו מן אל העולם בכללו שהוא העולם
השפל ובכחיה זו ה' גדול מעדן כי עקר
עולם השפל הוא האדם ורבי יוסי סביא
ליה שתקדן הוא העולם השכלי שהוא
עולם המלאכים וכונה הכתוב שנטע זו
ה' בתוך העדן העליון אשר ממנו יושע
חמור' וכתב עוד ש' וזהו ענין כל חנני' ע'
והנח' וזהו ד' אשר דברו בהם הכתובים
והחכמים ע' ל' ומעשה כו' נח' מוארת
כי ר' יתור' שסובר שג' הוא האדם נערך
אל עולם השפל או'ל למעמיה ואמר גם
כאן כי ה' מבחוץ וי' חצר מבנים כי
סבי' ליה כ' גוף האדם קרי' מן והשכל חצר
גא' כן אי אפשר להעריך' ה' אצל העולם

הוא מין ירק המוכר בדבריה' בדיני מריא
 שיוצאים בו בפסח: תכלת הוא עמרמ
 והי' חצבוע ברם הלזון שהו' מין דג שהוא
 החי ודע כי הצומח נחלק לב' חלקים הא'
 צמנו חם צמדים הקצנים במיני הדסאים
 אשר חכם הצמח אינו חזק בהן מאד ועל
 כן הם קטני' על הארץ והשני הם האלנות
 אשר גדולים מעל הארץ והחי נחלק לג'
 חלקים חלק הא' בתנוע' השם בדינים אשר
 במים והשני בתנועת החי החולך על
 הארץ והג' בתנועת העוף המעופף על פני
 הקרקע השמו' על כן התחיל לספר המדרגה
 השפלה שכצמח שהוא הכרס ומסדרנה
 השפלה שבתנועת החי שהוא תנועי' והג'
 שהוא התכלת ואמר אלה ששלו המדרגות
 יעלה וישג אח' עוד מדרגות יותר גדולי'
 וכנגד ענין חסני של הצומח אמר חבלי
 בוץ שהוא הפשתן הנקרא עץ שנאמר
 והתסננוה בפשת' ועץ וכנגד תנועת החי
 אמר ארנמן על גלילי' כסף והחי ארנמן
 הוא צמר חבלי' מן החי החולך על גלילי'
 כסף ור' ל' כי חבלי' בגלילי' ירצו ואם שחן
 של כסף כי כל תנועת בעל החי אינו אלא
 משום כסף ותשוקת שיש לו אל הדבר
 המסתנועץ איו ואילו לא היה זאת הכסף
 והתשוקה לא ינועע כמו שבאר הרמב"ם
 בספרו המורחק בפר' יומה נפל אם אחוז
 בחבלי' בוץ וארנמן כי מורה בחשן טבעי
 הנמצאות יוכל לעמוד על סוד הכלאים
 והשקטנו שהוא אחוז בחבלי' בוץ וארנמן
 צמר ופשתים יחדיו וכבר ידענו בשלמה
 ע"ה שמרוב ידיעתו בטבעי' כל הנמצאות
 כמו ש: אמר וידבר מן הארז אשר בלבנון
 וגו' עמד על סוד טבעי' תורה ועד שהשיג
 כל טעמיה ולא נעלמה ממנה רק פרה
 אדומה שאמר עליה עמיק עמיק וגו' וברור
 הוא כי חקיע סוד המצאות כלליו עליוני'
 ותחתוני' יוכל לקמוד על סודי תורה כי
 כולן אל אחד בראן ומרובה אחד נתון
 ונקט

במשל צמר וסר חודך לפרש ענינים אין
 צירוש להם ולא חושמו בו לפרשם ותנוע
 ושוו' החמאת אל ואת החיות אשר יהא בה
 דוב החמל כופי' חיות מרברי' דברי חבאי
 וכן אומר בכאן שכל אלו הפסוקים הם
 לפרש פשוטו של משול במיני תענוגים
 והאחרות לא נתנו לפרש שלא נצא גם כן
 למין החי' יג' כי נוסף במשלו ש' מה' מעש'
 שאירע והוצרך לכתב מה שנעשה אמנם
 מאחר שאני חושב כל דברי החיות ודקש'
 ובעלמא כמו שהקדמתי בהקדמתי אמר כן
 לספר יצא פסוקים אלו בכלן ולכן אפרש
 בעזר השכל כל דבר ודכשבא לחוסף דבר
 כנמשל אמר

חור

כרפסות כלת וגו' חור הוא
 לטון שידה' מלטון חורי
 יתורם ור' ל' שמראה נאותו וסדרתו בכל
 מדרגות העולם שחיתיו ולכן מתנשא
 לאמר מי אדון לי ועתה נאות לפרש פי
 אמר החלה שתולך אחר האותו עם חזר
 גינה ביתן שנתן לו חמל' חק' כהלחת כוונ'
 בטבעי' הנמצאות כולן והלשכיל' מהן מה
 שאפש' בכח האדם להשיגו הוא אינו עושה
 כן והולך וסדר הנמצאים וואחר וואסדר
 זכין וזוה שידוק שמעלת הנמצאים כעולם
 חסד' הרמס והצומח יתחי' והמדרג'
 והנפשות לזון ה' כי הצומח יש לו נפש
 הצמחי' והחי נפש החי' והמדרג' נפש
 המדברי' ולדומם אין לו נפש כלל ועל כן
 לא רמו בכתב וורק אין תנ' בעלי הנפש
 אשר ראו להתבונן בהן להיוות כל אלו
 נמצאים באדם כמו שהתחיל ראש הרופאים
 ספרו הנפשות חסג' ואין חלוק לנו כוונ'
 אם האמת שהם נפשות או נפש אחת
 מתחלק לג' כחות אלו ואם תרצה לומר
 ולפרש חור מלטון חור ונקט גם המחצ
 יהיה רמו בכאן כי חור מורה על המחצ
 אשר נחצב מבורות עמוק' נקיב' מתחתית
 הארץ וכרפס הוא מעלת הצומח כי כרפס

והשקות

אחר כך.

כדתונ' · ר'ל

ואל האמר כי

תאדם מוכרח במצות וזה אינה כי השתל
תעברת היא כדת אין אונס כלל ותחבד
היא ביד האדם לעשות טוב או רע כי כן
יסד מלך מלכי המלכים ית' וית' על כל רב
ביתו ר' שר העולם ונקר' במי החליוסו
שכל הפועל שהוא נקר' ר' ביתו כי העולם
בכללו חו' ב' א' וחר' צות עליו שצוה לעש'
כרצו' א' ש' ואיש כפו שאמר לו להכל מיד
שמים חוץ מיראת שמים חוץ אין אדם
מוכרח כל ר' שמים חוץ לו כל מה
מחר יין כל ב ב ב ב ששש

Digitized by Google

שנאמר במשלי חנוך לנער על פי דרכו ונראה שזה חנוך הוא כונתו באמרם הנכסלים לערל קשה לפרש שימנו ר"ל כי כל חומר הנפסל ליצר הרע הנקרא ערל וממא קשה לפרוש ממנו ולזוז מהסכמו כי במקום שבעלי תשובה עומדים אפילו צדיקים נמורים אינם עומדים ולזה אמר חנוך

ביום

חשבינו כמו לב חמלנו לחבי את ושתיונו וחממן חמלנו ר"ל אם חרגנו בהתאוה אף אם יתן לב לשון ולשלוח אחר ושתיונו שחמש אחצורתו ותבא אליה ותבא אחת עננה בדרך טובים וחממן ולא תבא ואמר ששלח אחר ביום חשבינו כמו לב דהמלך בין ודרשו ר"ל שבשבת היה זולל שבשבת יש לאדם נפש קדושה ואז ראוי יורדו ישיש מחממיו מבשר ימות החול ואז נכון שיחזרו על חממיו לשלוח אחר דהמלכה לבא אליו ואמר כמו לב חמלך כיך ר"ל כי בשבת ינחו חנופות מעלים ועסקים ומתעסקים לעסקים בתורה הנקרא יין שנאמר ויהי אל בית חין וגו' ואמר שלח אחרית שבקת חסרית מחומן בזה חרבונו בנת ואבנתא ותר וכרכס והם המשרתים פני המלך אחשוורוש חנו כי זכות חס שנחנו באדם לשרת המלך אחשוורוש שנאמר חס כח המשותף והשומר והזוכר והמלך וחממיו והשופט וכח מהעורר עם כולן וחממיו המשרתים הנזכרים חממיו מחומן נגד כח המומת שמחומן ביום שמדבר חרבני שאינו בוח' מלשון בוח' ושלל נגד המשתף ששלל ובוח' כל מיה שהרגשו חרגשות מבחוץ ומרכיבה יחד חרבנו נגד כח השופט ר"ל אל תחר במרעים ולכן אמר כשריב וחרחר בינכם חוזה שופט ביניהם על כן נקרא בשמו חר' בנת בנת ואבנת נגד השומר והזוכר לכן שניהם לשון אחד וכבר ידעת אמרם זכור ושומר בדבור אחד נאמר ושניהם לשון גר' שמתעסקים

שעושה ואחר שספר כי יצר לב האדם רע מנעוריו מתחיל לומר שלילי שחולך אחר תאוות לבו והם הרבי שיצרו מתאוות להן שהם הערב והמועיל אלא עושה גם כן דברים שאין להם תאוה כלל אלא הם מעשה בחמיות כמו שנ' למען קצות הרוח את הצמאת שפירשו להרבות ענו' שנפשו רווח מהן ואין בהן יצר הרע כלב' שעטנו ולימיהן עם הצמא עם עונות שנפשו של אדם מתאוה להן וידוע כי אלו הדברים אינם נמשכים אלא מחום הרע כמו שבאר בארוך בעל העקיד' שער יב כי פעולה בני אדם נחלקו לפי אשר יפנה אל תכלי והם המובד והעקב והמועיל אשר דברו המילוס' חמדינו וכל אלו נמשכים מצד הסכל והחיל ולכוננו אל תכלית מה ואנחנו חמין חשני אשר מצד החומר אינו מקבל שום תכלית כי אם אל חפסד ותחיתתו' ולזה אמר כי

נס

ושתי המלכה עשתה ונסתה נשיהם ולא אמר משה לנשים אלא ר"ל כי החומר והמסד חרגנו בו שתי גם שלמה על קראו במלכו אשר זונה שנאמר שיר זונה ונצורת לב וחיה אשר איש נס כן כמו שביאר הרב המורה בהקדמה לה אוראח כי מלך ושלתי הוא מלות שית וזו ראשונה היא נוספת כמנהג הלשון לחי' וזו נוספת בראשית המלה ונשארו אותיות שיה ולכן אמר כילא די במשתחא שלילא חשורוש חזוכר איש שגם היא עשתה משה נשים נאווה שרעתן קלות וזה המשה עשתה בבית המלכות של אחשוורוש שהוא נא ואדם הנקרא בית כמו שאמר שלמה ע"ה בעצלותו יסוף המקרה ובשפלות ידיו ילוקו הכית ובבאר שזו הכית הוא בית מלכות אחשוורוש חנוך והנה חור וספר כי שהרגיל עצמו בערותו על דרך חזוכר לעיל קשה לפרש המנהג כמו

להכמי

Digitized by Google

לחכי האמת חכמי חקנלור וחסדואים
 פני המלך ורעליון תעלה יתברך וחס
 ישיבים ראשונה במלכות וחס שרי פרס
 וקריבי חס משגיחם לתת לאיש כדרכו
 התחלים בעין האדם ובמעשיו ודמכונים
 פרס ושדי כמו שגזרברת לעיל חס
 התעוררות בשמות חסדים תחת כרשנה
 מלשון ראשון והוא תחלת חבנין והוא
 בראשית אעפי שאין ראשונה מס' שר
 דרשון ל פק דמגלה ובמדרש רמתי אמרו
 מלאכי חסרה לפני הקבלה אם תקים
 עצמו של רשעון מי מקריב לפניך כו'
 שחר מי מקריב לפניך שחר תורים הוא
 השנית והוא מדר התורים שסורם אש
 כמו שכתב דר קנט פ' ויקרא ועוד קראו
 שחר כי הוא רשת פרוש לרזן כל נמצא
 אדמת מלשון אדם ותחתיו הנוסף הוא רזמו
 על שפה במקל לך ה' תגדול ותגבורה
 ותתפארת כו' תרשים הוא סודים תרשים
 ס' פ' פ' קטא חמת למדי' פ' שש' חדין של
 מעלה נגמול ונחשו והוא מלשון מסכין את
 חסם מסוכן הוא חסן חנוך ולכן התחיל
 לקשרו והוא כתבו פק דמגלה כי איתא
 במדרש שסמכין הוא דניאל והבן והחש
 יכפר עונותיו ואמר שחמלך נחיעץ עם
 אעצו כדבר מדר לעשות במלכיה ושהי
 הנזכר לעיל שהוא האדם אשר לא רצתה
 לעשות ואמר בעלזא אחשוורוש ולמסוך
 אחריו ואמר המקטרג כי לא על המלך
 לבדו עושה ושהי וגו' ל כי לא לבד עשה
 עבירות שבין אדם למקום אלא עשה
 עבירות שרע בהן לשמים ולבריות וכבר
 דרשון ל סארי מליא עונות אין מקטרג
 בהן אלא גול וכן במבול לא נחתים
 גור דין אלא על חסם כמו ש' כי מלאך
 הארץ חס' ולזה אמר גם כן כי לא על
 המלך לבדו עושה ושהי חנוכית אלא על
 כל חסריו ותקמים אשר במדינות המלך
 אחשוורוש וראח שכאן אמ' במדינו המלך
 אחר

אחשוורוש ולא חספין לו לומר סחם
 במדינו חס' כי ככאן במלך חסדים מדרב
 ר' ל שעותה על כל חסמים שהם בעולם
 חספל שהוא מדינו המלך אחשוורוש
 חמוכר לעיל ואמר כי יצא דבר המלכות
 וגו' וחוס חות וגו' ר' ל שאם לא יקנוש
 הרשע על חסאו והחלול השם כדבר
 כי ילמדו אחיה לחכמות בעליהן שהוא
 צורחו באמר ראורשע וז שלח אחר אשתו
 ושתי ולא באח אליו למסוך אחריו והוא
 רשע וטוב לו גם אחריו לא נלך בדרך לא
 טובים וזה אמרו חז"ל האמרנה שירד
 פרס זמדי וגו' וכבר גילתי לך ריש חסגילת
 מדרסן שרי פרס ומדין אמר כן שכל
 אחת המלך בצוררו וכדי כיוון וקצף כי
 באם זה גורם סילוק חסגה השל מן הארץ
 באמר מדוע דרך רשעים צלחה וגו' וכבר
 ביאר תרב חסורה חלק' כפ' לחסגה
 שמה חסעות כזא חסופי מקום למענה
 ולכן אמרת מרת הדן לפני הקבלה אם
 המלך חסוב יצא וגו' ויכתב בדין פרס
 ומדין לחסגה ספרים שנחתים בר' רז
 שהמה דתי פרס ומדי תוכרים ולא
 יעבור אשר לא תבא וגו' ומלכותה יתן
 לרעותה הטובה ממנה והוא סוד גלגול
 נשמות' וכונן יחית נשמות חסגה המלך
 חקבלה אשר יקשה ויקרש שמו כארץ כי
 רבה היא וכל חסמים שהם חסופים יתנו
 יקר לבעליהן שהוא צוררין ומסיים
 אחיהם בין בדבר גדול בין בדבר קטן
 וזה שכתבו בדבר גדול וקטן כח שאמרו
 פרק ב' דסוטר אמר על ר' יוחנן בן זכאי
 שלא הניח פקרא משנתו כו' דבר גדול
 וקטן כדבר גדול מעשה מרכ' דבר קטן
 חווי דאבי ורבא וידוע שיקר חווי דאבי
 ורבא נחלת במצות חסעשור וחנת דיני
 החלשוד ומעשה מרכה נחלת בעין ולכן
 אמר גם כן שאם יקשה דין ברשעים
 כל איש יפחד לנשון ומסך כל אשר

ממנו מה שהשיג בעלה וזמנתו אומר
 שמספר איך שהחזיר המוסך עצמו אחרי
 האתיו גורם לו רעה ולבעלה עמה וזה
 אמרו ואסר המלך להכניס יודעי העתים
 בו ר'ל דבר במשל כאלו היה דוד משל
 ומהן בין חנני וכהנני אבל באמת אין
 שם אומר ולא דברים ואסר שאלו החכמים
 יודעי העתים האמורים בקהלה כי באמת
 תלויין כולן בגוף האדם ואסר כי כן דבר
 המלך לפני יודעי דת ודין כי כן דרכו של
 אדם להתכונן כחשבתו ולירע אחריתו
 ואמר והקריב לו כרשנא כו דע והקריב
 אליו לא קרא אלא רק על כרשנא לבד
 האחר כך מתח והולך והשרים האחרים חזו
 כי כבר ידוע מדרשיו ל פרק החליל ושמר
 נקרא ליצר הרע הקנה קראו רע משה
 קראו ערל דוד קראו טמא שלמה קראו
 שונא ישעיה קראו מכשול יחזקאל קראו
 אבן יוא קראו צפני ונראה כי שרים אל
 הסוכרים במסוקהם ושמר אלו של יצר
 הרע ולכן החליל במסוקן לרוב הדיוט פופין
 בראש זאי' בפרט לא מה שכלל כי פופין
 הוא חסן והוא יצר הרע בכלל כמו שאנו
 עתיד לבאר אלה אלא שקראו בו שמות
 חללו חשרי' לעזר' על מדרגתו כי נר' של
 שמות אלו הם מדרגות שנתחברו במדות
 האדם וידוע מאמר חרב המור' חלק ב'
 פרק' שיש נוסחאות שכתבשו מדרגות
 יש בסולם שראה עקב נתייחדו בסולם
 המוצב ארצה ומע' בשכלו לחשיג השמר
 וזהו וראשו בשמ' ולזה אמר כי היצר הרע
 יש לו ז' שמות אבל אינו מושל על השכל
 שהוא המדרגה השמינית שהוא האדם
 בעצמו שהוא מדבר ואומר כי זה לעומת
 זה קטאו החכמים כי אמר כי הקרב אל
 המלך הוא כרשנא להורות על מדרגות
 החז' כי חנני חנן הוא ארש'י' והוא חזי
 בעצמו ולכן אמר כי שר זה הוא קרב אל
 המלך כי חזי והמדבר נכנס' תחת סוג א'

שמות

אחר בעלה חן בעין חן במעשרו ואמר
 ויטב הדבר וגו' כמו שאמרנו רבותינו ז"ל כל
 האומר תק' בה ותרין הוא יוחרו לו מעות
 ותו וישלח ספרים כל וגמר ר'ל שיצא
 דבר המלך כאלו שלח ספר לכל עסוקים
 לחיור כל איש שורר בכיתו שהוא גופו
 ומדבר כלשון עמו ר'ל שיחיה לחי מדבר
 שכלי שהוא אמת גדר האדם ולשון עמו
 ולא ידע במשל ככתב נדמה נמשך אחר
 דומר שהוא האשה ושרי להיות היא
 שושלת עלי ואס' שא' הספרי חזו ככתבם
 אל כל ק' ועם כלשונם ולכל מדינת
 ככתב להיות על דעת חרב המור' מבואר
 כי כל נביא חזי מבין ענין המושג לו כפי
 חלשן המוסר אצלו תחילה וכן אמר כאן
 כי כל עם ועם לקח חננתו כלשונו וכתבו
 זאת הרצה להחפזם אמר כך כבר ידעת
 אמ' ו' אמר ריש לקיש הוא שטן הוא יצר
 הרע הוא מלאך המות ופ' כן חרב המור'
 חלק ב' פרק ב' שהוא נאמר על החומר
 האדם והעדר חכיון בעקבי כל גולר
 דשקמת יכא כל דע וכל המס' מידעו שם
 המפרש כי שטן הוא מלש' שטת כי משה
 האדם מדרך טוב לדרך רע גם מלאך
 המות כי ע' מניע המות לאדם וזהו אמרו
 יורד ומתקע עולה ונוטל נשמה גם ידעת
 פירושו בענין שקראו שלם ע' אשה
 אנה ושהיא אשת איש ופ' חלק ב' פרק ח'
 ז"ל כל המס' גניע לצורה במקרה מפני
 ההתחברו לחומר וטבע' החומר ואמתתו
 שהוא לעולם לא ימלט מחכרת החערר
 זמני ו' לא יתקיים בו צורה אבל יפשיט
 צורה וילבש צורה אחרת המדומת נפלא
 מאמר שלם ע' בראותו הדומה כאשת
 איש וזה כי לא ימצא חומר מבלי צורה
 כלל א"כ אשת איש היא לא המלם מאיש
 ולא המצא פנייה כלל ועס' חיות אשת
 איש מקטת איש אחר לעולם המור'
 שפחתו ותמשכתו בכל צד ע' שיש

ל

על המלך לבדו עותה ונ'
 ר'ל שלח ירע לבב האדם
 לזם שולקו רע נמצאו יסחמרו מעדיר
 צורח ס גס ור נמצא בכל הנמצאות
 כי ירע ססכר ויחמד וחו כי על כל
 חסדים ועל כל חסמים וגו' ונראה שקרא
 לסתים סדים ולמינים עמים כי כולך
 מסתקקי להקדיר צורה ולחליבש צודח
 וחו כיוצא דבר המלכה על כל תשרי סכל
 אחת יוח בעלירה בעיניה וסכס ורודף
 אוד צודה אחת כי הקדר מסוהף לכלוך
 ואמר באמרם המלך אוששדש אם לחלי
 ונ' ר'ל מורה על מה שדרשר כל מה שבר
 חק כת בצביונו ובקומתו נברא וזה כי כל
 נמצא בחד במציאותו ובמחשבתו מאחר
 שהקדר והפסד משיחף לכולן אם כן מה
 יתרון לאדם מן חכמתו ולזה אמר שכל
 הנמצאות מופסדים וחסינן במציאותן
 באמרם כי גס כמלך אחשירוש נעשה כוז
 ופעחת יצר הרע שהוא מסוכן הנוכ רוצח
 להכשיל האדם ולחטא'ו ואמר לאדם
 מאד שכמותו כן מותו וזו וסקרא אחד
 לצדיק ולרשע פתחה יראה עולמו בחייו
 כי אין טוב לאדם כי אם לאכול ולשחות
 כי אין חשבון בשאלו ונ' וזה מאמר מסוכן
 באמר **היום** חזת האמרת
 שרות פרס ומדי ונ'
 ר'ל שתגביר חשרות הנמשכרת אחר
 ושת' וישלמו בבעליהם שהם שרי המלך
 ומשיכם אחד האותיות הנזכר למעלה
 ובאמת שכו' די ביוון וקצף ורחק הקודש
 אמר כן ואינו מדברי יצר הרע ולכן אמר
 על המלך טוב ר'ל אם יש
 לאדם שכל הנקרא טוב
 והוא יצרו הטוב ולזה ישמע לקול מסוכן
 לתרי'אש מן חל' ר'ק יכתב ברחי פרס
 ופד' ר'ל שהיה יתן אל לבו כאשר זחסוף
 כל האד' לכן יודיע כל שונר כבינתו להגביר
 שכלו על חומרו במוסכלת ובמעשים כד'
 שזוכה

אשר הוא ונכר אמ' חרב חמורה כי חומר
 האדם הקרוב הוא חומר מחסן הקרוב
 שתר הוא מעלת העומה כי שתר הוא זה
 שהוא לשון וית שהוא אלן וית שהוא
 הצומח קצמו והקליף חשין בולן לחורות
 על סר שנתמר בנך כשראלי וזה
 ונ' הרשע הוא המחצב כי חשיש הוא
 מבן טוב שהוא המחצב כמו שנת הרשע
 וסוף וישפ' אדמת' הוא יסוד הקשר מלשון
 אדמה ואל יקשה אליך בתקרימו אדמה
 לתרשע אע' פי שמעלת תרשע יות גדול
 למעלה אדמת' רק הואיל שהמחצב עיקר
 פקודו מן העפר ונמצב מרובו הקדים יסוד
 העפר למחצב ואמר טרס מרסב על יסוד
 חמים ונחשו שהם היסודו הקלי' השוממות
 חנה ונהנה בדבר נקב מלשון מרס' ברי'
 פמוכן הוא יסוד האש כי הוא חמין כל
 דבר כהומו כמו שאם החכם האדם יולידו
 ואדם והשמש כי הוא יסוד האש נהן
 לחום חמקני ונחום חמקני כל חילוך
 אמ' שבעה שמורת נקרא ליצר הרע על
 למעלות אלו ומה שאמר חק ב' קראו רע
 פ' כבר ביאר בעל הקידה פ' כי חצא
 שהם מדריג' זו למעלה ואולי הם נגד'
 פדרנות אלו שכאנו ולכן אמר שאלו'
 שרים יושבים ראשונה במלכות כי באמת
 לפתח חמאת רובין ויצר הרע נכנס באדם
 קודם שנכנס בו יצר הטוב שהוא מלך
 אחשו'ו ולכן קראו שלמת מלך וקן וכסיל
 ואמר שאלו חשרים חתולים כהום' חם
 גורמים הפסד לחומר וכשרה חרגו ושהי
 להתפרר חצורה ממנה אבל אין גורמים
 שום הפסד לצורה בעצמה כי היא נשאר'
 אחר המות וזהו אמרו כד' מה לעשות
 במלכונו ור'ל שזה פנחנו כל חיל' להקדיר
 צורה ולחליבש צורה ואמר מסוכן לפני
 המלך נקט מסוכן יותר משאר שרים כי
 מסוכן הוא חסן כתרנומו והוא היצר הרע
 בכללו כמו שאני עתיד להב' אית ואמר

השרים והעבדים והעם שהם כחות ואבר האדם להיות כל אחד מוכן חריו לעבודת בוראו בכל מצות התלויה בו בדרך משל חקין לראות והאונים לשמוע וכן כו' ואחר שספר קורת האדם ותולדותיו בימי נקרתו ושמושך אחר תאורו ושוו גרס לו יום המיתה אמר שלכן לא טוב חיות האדם לבדו כי אס'מות יפסיד המין לכך צריך שיבקש עזר כנגדו ולישא אשה בימי בחורו ושהחם ימי העמידה ומתחיל לספר קירות ותולדות ימי העמידה שעל הרוב מתחילין מן'א שנת שאונשלם ימי גדולו של אדם ולכן אמרו בן שמונ'עשרה לחופה ומתחיל ואמר

אחר

הדברים האלה כשוך חמת המלך וגו' אמ' כאש' מתחילין ימי העמידה כשוך חמות ורת'חה טבעיו ומרגיש בעצמו שנשלמו ימי עלייתו ורוא' מה שנגזר על ושת' שטופה להפסיד ושא' אפשר לעמוד לעולם חי כאיש מפני העדר חכודר בעקביו ע'כ צרי' לבקש ליקח אשה לתוליד ממנה בנים לקיים המין

ויאמרו

נערי המלך משרתיו וגו' כלל העולה במשל זו בלקי' אסתר והיא ענין וזוג המפורסם בין איש לאשתו והוא חוונן השני שאמרו עליו בסופ' פר' קמא חא בווזג ראשון חא בוזג שני כי וזוג הראשון חוונ' חבור ושת' עס אחשורוש שוח נגזר ובת קול יוצ' עליו פ'יו'ס קודם יצירת הולד ואמר בת פלוני לפלוני ובאור זה כי ידוע שלא רבעים יום יצירת הולד הזה ולכן אמר פ'יו'ס קודם זו ר'ל מיד בשע' ההר'י' בת קול יוצ' לופ' בת פלוני לפלוני כי מיד חמשה חרע' מעדרת צורחה הראשונ' ומתחלה להתנועע מעט מעט להלביש צור' העובר ומה מאד נחמד ונפלא אמרם בת פלוני לפלוני ולא אמרו פלונית לפלוני או ברת פלוני לבן פלוני כי באמ' והומר לאח' שתעדר צור' הראשונה מחיר' יין ג א 3 ו נקרא

שיחיה לעולם חבא ולא יעבור אשר לא חבא ושת' ר'ל יראה שלא יעבו' וח'גורם שלא חבא ושת' אחריו אלא יראו' לפניו ובזה זוכה לעולם הנשמות שאז מלכותו יתן לעוה' חסוכה ממנה כי שם הגש' מתדבק כעליונים והוא טוב לו ממנו

ונשמע

פתגם המלך ר'ל שיקרא בשם א' עולם כמו שקשה אברהם שהכניס רבים תחת כנפי השכינה וכו' כל הנשים יחנו יקר לבעליהן למגדול ועד קטן רמו בור' וחסוד נפלא מסוד המציאות וזה לתדעו כי אין חפץ הש' בהעדר בעצם רק שהוא במקרה ושעיקר העדר כרי' להוציא צורה טובה מן וכו' שנאמר יקר בעיני' המותר להסידיו כי הוא לשבתם כדי שיעלה נשמתו למעלה ממה שהוא בחי' האד' להיות נפשו צרורה בצרור ותחילין הוא בכל הנמצא כי העדר הוא לזכור' החומר להלביש צורה יותר מעולה כנמצא' ממה שנעדר והמשל בזה כי חצומה הוא מוון חתי ואם כן כוז שחצומה נעדר מצורה חצומה עולה למעלה חתי ויתווחה וכן זה במדבר וכן הדבר בטולן והוא כוונת השם ית' בכדי'אח לא אל תרע בעצמו כמו שאמרו אין דבר רע מלמעלה יתעלה וישחנה תמים דקים כי אין חקר לגדלותו ולזה אמר חנה כי בזה בוננות זו כל הנשים יחנו יקר לבעליהן ויודו לא על צורתן שנתן להם ושעבר צורתן שקדמה ועל דרך שאמרו בציון וקומרתן נבראו ואמר

ויטב

הר'כ בעיני המלך והשרים מ'פ החומר מכירתו וגבר עליו לעשות לפעמים כדבר מסוכן על כן צריך לעשות לו ציינים וגדריים ולשלוח ספרים ויעלה בזכרון' להגביר חמיר היצר טוב על היצר הרע ושלא יתן לו מקו' כלל להחמיאו והוא אמרו כל עס ועס כל שונו וככתבו וכבר כתבתי ריש הספר מהורה

ונמצא לזכר-הנסתר-לנקה כי כשהז' נמצא
 שהוא השכל הנקב הנסתר ר' ל' החו' ונח
 מלשון אסת המלכו' וזה כוונתו באמר אסת
 ירקרקת היתה לא שחוט של חכר מסוד
 עליה וכבר ידעת מה שאמר ח' לבנ' ז' ל'
 פרשת בראש' על אמרם התחזקו קו ירוק
 שמקיף העולם והוא רמו לצורתו בתו' אלו
 אכנים מפולמות ותוא המו לחו' מ' בן נמצא
 בכחוב שייחס חקו לתחו' והאכנים לבחו'
 שנא' נחמ' עליה קו תחו' ואכני בתו' ולחיות
 וחלק אלו. התחלור' במצאור' חלש' ער'
 שמכנס קרוב למב' החקד' נתפרסם
 בדבריה' ז' ל' שבינו החפסר של זה חקול
 וחור'ת לחיותו ובוותו' חו' דוע' שנמיית
 חקו' בכנין חו' הצורה אחתה' לבנין
 החו' ותאכני' אשר הם שותו' ויסודותו
 הם החומר הראשון לו וראת אמרם בתחו'
 שחו' קו ירוק שמקיף חקול' כי החיות
 תח' בהשג' מהפך א' הפך כמו שחתמאר
 במכעיתו והאמצעי בין החתכים המצאבו
 חר' וכל חתו' וחיות מפורס' שבאמצעים
 שבי' החפכ' הוא במרא' ולוח לקח חידק
 שח' המצו' שנרא' חמורת המסוצ'
 בין המפכ' ע' שבמסוצ' יש בו חלק מכו'
 סן החתכים ותחתכים ותנושא הם החתלות
 כמו שזכר בא' מספר השמע וקרא החומר
 הראשון אכנים מפולמות ר' ל' נעלסור
 ונסתרור' אנגור מפלמני' שח' מורכב
 מאמני' אלו' והוא שם החסתר והחקלם
 כאמרו ח' אלו' וכן אלו' ופלמני'
 שהוא המקובץ מבין שניהם וממנו נגור
 מפולמות וקרא החו' הראשון מפולמות
 לחיותם בתכלית החסתר והחקלם ע' ל'
 חתכ' וז' ל' בן צורא ואף לדעת חכמי
 ז' ל' שהוא ירוק שבי' רגלים כראיתא בנגע
 פרק י' אתי' ג' ל' כותון כי כמו שקדון
 לעור סג' נחור וקור' לאיש יפה מאד כושי
 כן קרא למעט ירוק וירקכי' הוא מוהח
 על ירוק שבי' רגלים ומקתור כזה אמר
 אסמר

ונקרא בת צורה שעברה חמשל' ייפור
 הורע' לאח' שהעדי' צורה הורע' ומקרי
 בת הצורה החי' ותנשא' לפלמני' שהו' א'
 צור' העי' ואף כי ילפי משגשו' ש' ל' שבו
 כי על תרוב ידבר כי החק' הוא נולד קוד'
 יציר' הכלל ויציר' החק' קודם יציר' הכלל
 ולכן בעת יציר' החק' עדי' הכלל אינ' בעולם
 לז' מלו' לפלמני' ולכן הכלל הוא בת מלו'
 לפלמני' ואם ירצח ישא שנים אריות מה שאין
 כן בכך מלו' מ' מה שכתבנו על פ' כוונתנו
 הוא תאמ' שנא' עליו' ואחשורש' ע' שתי
 אמר' כוונ' שני שח' חרמו' ת' כספורו אסת
 הוא לפי מקשו' כרכתי מה' אש' חמשל'ת
 ולוח אמר שאמרו לו נקד' ויקשו' למלך
 נקרות טובות ר' ל' שישא אשת חנו' מבנות
 טובים וכל יחסת שהיא בת אכיל' דוד
 מרדכי וכל הרבים האחר' כמא' כספור
 זו הם להם שיתד' רבי' משגשו' של משל
 מה שאירע באחשורש' ואסתר וחם ליפת
 המשל אמרם עלי' כוונתנו אומר בי
 בא' חרמו' תנה על אשר' המשל'ת שזכר
 שלמה המלך ע' חו' החומר הנאור
 חמשל' ע' צמו' אלו' שכלו ואינו' הולך אחר
 שרירות לבו כשתי' הנחרג' על זו אמר
 שכאשר חמלך אחשו'ש בא' בימים ונח
 חמ' ורתי' חו' ואינ' לחוט אחר תאומיו
 כאש' ח' בימי עליותו נעש' חומר' כאשת
 אחרת וע' זו אמר' ג' רבים קורעין גור
 דמו של אדם ושיני' תשס' אח' מהן ובנותן
 בו מה שאסרתי ואמר שאשר' זו קר' יד
 אסתר מלשון חסתר אסתר ר' ל' שחתמר
 מסתר ע' צמו' מפני בעל' ובוסר' לעמוד
 מפניו ר' ק' כנגד' לפניו בל' חיו' וזה אמרו
ותלקח אסתר אל בית המלך כי
 היא נמצא אחר הצורה
 הפך מושגי' אשר לא יתא' חסתר' נפלא
 אמרם אסתר קרקע עולם חיתו' וחיות'
 החומר שנא' כי ע' אחרת וא' ע' חס' חס' חס'
 וכבר ידעת מוד בקל' חלש' שתנית לשון

לחם אחר חירוק תזכר אלא מה שצריך
לו וזהו חירקת תזכר באסתר ובעתה
נבאר הספור אשר שאמרו לו נערי המלך
משרתיו וגם כבר כתבת ישכחור ונפש
ואבריו הם השרים ותעמיהם נערי המלך
והחרגשו והכחות התלויים בחומרם הם
נערות בתולות טובות מראת וכבר באר
ודלגנ בפלישי חשידי ששלמה ע"כ
קראן בנות ירושלים ולזה אמר שאמר
למלך הנערות הנזכרים שיבקשו למלך
נערות טובות ל' שיריך מעתה וזמרו
בדרך טוב וידגל בנפשו מדות טובות
ותמיד בהן עד שיחיו בקיץ בנפש וגם כי
יוקן לא יסורו ממנו ואמרו שיקבץ חש'י
על יד תגא סרים המלך ר' לא כח המדבר
בכללו מלשון תגין ודבר' וזהו שזמר
חש'ים ר' ל' שחריב הוא גדר ואר' צורתו
כמו שאמר לעל ומדבר כלשון עמו ויהן
לכל אח' חק הראוי לו וזהו נתן המדוקות
כי זה הוא המרוק חנפס תזכור ואפש' שח'
מלשון מרוק חסדים מסריקים החומר
להעמידו על דבר הנכונה שהוא מכוון
בשעור זה

והנערה אשר תיטב וגו' ר' ל' שיבה

המלך וירבונן באיור
דרך יצוהו חמרו בקני' שלא יתדיב העולם
כמו שאמר לקמן אלה בסוק אין אסתר
פגרת והתחיל ואמר

איש יתדי וגו' ר' ל' כי מי שמנהיג

גוף בדרך נאות כרמוז באסת'
המלכה וזכה שיערדו עליו רוח מסרם
ויושפע עליו שכל הנקרא בפי החכמים
שכל הנקנה ושלל חכאל' וזהו חרמוס
הזה במרדכי היהודי וצריך אני לחקרים
הקדמ' מה אחד כך אבא בעזרת האית'
דע שהנפשות הם ג' נפש רוח נשמה ונקרא
בפי החכמים שכל החילוני ושלל הנק' ושלל
תנאל וזהו הנשאר אחד חמור' וכבר
תאר' בה בעל העקדה בראשית בתנלות
תביאר

אסתר יקרקת חיה ולא אמר ירוק' חיה
אלא יקרקת למעט חירקות כמו יקרקת
או ארמדת כונתם בזה כי אסתר הוזה
מורה עליה העמדתה שהוא תאמצע בין
אמי העליות והירידות ובסמנוצו זו הוא חלק
אכל א' מן החפצים ומאד שכתבם שזכר
זה לבג המסיל הצורה לק חירוק ובו
המסל המסיל אליו תהיה לכן אמר
יקרקת לא ירוק ממש וזה אמרם שחם
של חסר משוך עליה וזהו השכל תאנושי
שעליה בחסר האל ית' שברא הכל בחסד
ש'ן עולם חסד יבנה ול' שכונו בחומר
זכורו לא ג' כן נאור' לכוונתו וזה
כי בתולותו מעשה בראשית שרצו לספר
כל בראשית הכרואם ולא הגיד לנו חיות
המחצית רק חיות שמים וארץ ושאר
המדות ואח' ספר מדרגות הצומח והחי
המדבר אמנם מעלת המחצית לא נזכר
בשום מקום ולזה אמ' שכלל האר' חיה
החיה וזכור תורה הוא ק' חירוק ור' ל'
המחצית ש' אחד מהן הוא תחב הטוב
הטוב באר' כל ארץ החיות ולכן קרא
באן ק' חירוק בזהו וזהו המקף העולם
הקטן שהוא האדם כי כל תכלית האדם
להורית לחם אחר המסנווהו אנבים
פעולות והם חיות אנבים המוכות שהם
ומתחיים ג' מאדים תמלילים מן הארץ
כאחד משאר מחצבים וקרא בזה ר' ל' כי
כל אחת סגולת נפלאה ייחידה משאר
המינים כמבואר בשער השמים ולחור
שהמחצית נחלק לב' חלקי חלק סמנו עתה
באש כבדיל ועופרת וכסף ותבואה אוהן
שחיות מאד הלח וחלק סמנו שלא יתה
באש שנתחזק מאד חישב באנבים מוכות
ורומית על כן אמר תתרוכבו שח' תהיה
האנבים מוכות לחורות על שנייה וקראו
תורה וזכור כי באסת כל קנייני העולם הם
תתרו וכזהו לזה אמר באסת שח' יקרקת
ש' תרומה תנאו אינו מבקש המתרו לחיות

יחזקאל במרכבת ואחז בן קיש מלשון קיש
קיש קרא והואיל ובא ליריד ניםא ברי
מילתא כי יש לספק בא קשיא חוקה כי
מאחר שאמרו ונצחו חכמי האומות חכמי
ישראל איך יחשוב הרב המורה על עס'ה'
ונביאיהם שהאמינו ואמרו דבר שהתאמת
סתירתו בסופת' וכבר העיר רמב"ם ז"ל
על קשיא זו כאשר זכר הרב שם טוב בפי'
למורה חלק ג' פרק ו' אך לא העלה צד
למכת' רק מישב אותו בעד'ק חלוש מאד
ועיין שם' אמנם מה שנראה לי בחינה
קשיא זו הוא מה שאמר כבר כתב הרב
המורה חלק ב' פרק א' כי עניני התכונות
אינן נבנין על מופת הזהך שיהא כך כלי
ספק כי כוונת החכמה החיה אינה אלא
להניח תכונת נחות יתירה והמתחייב מן
התנועה והיא נאות למת שיראה כ'ומעתה
יכול להיות שבעל תכונת מניח תכונות
נאות למת שנראה מחלוד' החכמים ואינו
בן לא הוא בדרך אח' וכיון אל דרך זו כמו
שאירע לאיש המרעיש ג' אשר ספר מסמ'
החכמי' יצחק הישראלי בספרו יסוד עולם
מאמר ג' שהמצי' תכונת' חדש' וכל האחרונים
היו-מודים לו אלו יוכל להשלימו ואפשר
שרב' המרעיש חס' אמתי' רק שלא יוכל
אדם לחשיג להשלי' דרך הוא ואז שבות
קרה לחכמי' ולנביאי' ז"ל עם חכמי האומות
כיאף שדבריה' אמ' כמו שהצי' יחזקאל ושא'
נביאי' ולחיות וגלגל קבוע ומול חזור
אחר זמן נאברה חכמת עמינו בעונותינו
ולא יוכלו להשיל' לאפיקורוס להניח תכונת
נאותה למת שיראה מתנוע' השמים על פי
הדרך הריג'שון לור' אמרו שנצחו חכמי
האומות מ' דברי תנכאים אמת שהגלגל
קבוע ומול חזור כמו שידעו ע' תנכאים
שהיא למעלה מן החקירה העיונית ואלו
היו לפנינו היו משלימים דרך תתבונ' והיא
שהיה נאות למת שיראה ואפשר שדור'
מורה בהארס'ם וחזקיו כי תבוא' הפריע
ובות

הביאור ואין להוסיף על דבריו ומהאומר
כי אחשורוש הוא הנפש והשכל החיילני
ההוא עם האדם מציירתו ומרדכי היהודי
הוא השכל הנקנה וקראו מרדכי מלשון
מרידכי כתרנומו שהרגום מור דרור מר
דכיא ד'ל השכל הנמשל לבוש' נחמד
וטוב וחמשילו הענין באיש יהודי להיות
ידוע כי אין זו השלמות הנמצא לא בשר'
ואמ' שהוא בן יאיר בן שמעי בן קיש איש
ימיני' ד'ל שעי' החומר הוד' ותנאות אדם
עולת מסדרג' למדרג' עד שיעלה אל כל ג'
הדרגים דהיינו נפש רוח נשמה וחם יאיר
שמעי וקיש וכזה דרשו פרק קמא דמגילה
הנא כול' על שמו נקראו זה כתב הרב
המורה חלק א' פרק ב' בסופו בחק'י האדם
אל כלל העולם ושלכן נקרא האדם עולם
קטן כתב ז"ל ודע שרמ'יו שנרמז' יחוס
אלוה ית' לעולם כיוחס שכל הנק' הנאצל
לאדם אשר אינו כח בטף והוא נבדל מן
הנוף הגדל אמתי ושופע עליו ויחיד' כח
הדברי' כשכלי' הגלגלי' אשר הם בגופות מ'
זלכן אמ' במרדכי שהוא תאר' הראוי לקראת
עולם קטן באמת כי הוא בן יאיר ד'ל שיש
לו שכל הנקנה הרומו לאל ית' שה' האיר
המציאות כלו מסובב הנקרא אור שנאמ'
וירא אלהים את האור וגו' מ'ן שמעי הוא
קדרנה למטה מו' נגד השכלים הנפרדים
השומעים אמרי' אל נגד רוח ואל יקשה לך
כי מאחר שביאר שכל הנקנ' שהוא הנשמה
מה צד' לפר' אח' חסא' כי הוא כלל ופרט
ואין בכלל אלא מה שפירט והכלל הוא
מרדכי ואחר כך ביאר הפרטים שהם יאיר
ושמעי וקיש וקיש הוא נגד כח הדברי'
שהוא הנפש המור' על נפש הגלגלי' וקראו
בן קיש לחיות זו הרעה דעת חכמי' ישר'
לנביאי' שהאמינו שהגלגל קבוע וסולות
חורים כדאיתא במס' פסחים שכתב הרב
המורה פרק ח' חלק ב' שלדעת' הגלגלים
ש' להם קילות נראים עוצמים וה' ואדע

בן דוג כמו שבאר תחכם בעל עקיד' ואמר
 שזה המלך הוא מלך ככל מלשו' כלול ר'ל
 שהוא מלך על כל העולם השפל הכולל
 מד' סודו ואמ' ויהי אומ' את הדס' הוא אסתר'
 הנזכרת להדריכת כדרך ישרה' וקראוה'
 הדס' כמו שנאמר בשאר צדיקים והוא
 עומד בין החדסים ואומר שהיא בת דוד
 ע' ד שנאמ' זה דודי וזה רעי וכבר ביארתי
 לך כי שכל הנקמה שהוא מרדכי הוא
 חלק אלוה' ית' בעולמו שהוא עולם הקטן
 והוא מורה עליו ית' וע' כראוי לאמ' זה דודי
 וזה רעי ולכן אמר שאסתר היא בת דוד
 ויציר כפיו' כי אין לחס' אב ואמ' כמו שנאמ'
 האומר לאביו ולאמו לא דאיתו וכן כאן
 אומר שאינה נמשכת אחר החומר והנאות
 הגוף שהמחלתי האב והאם כידוע מאמר
 ג' שותפים באדם ולזה אמר כי בהסתלק
 אביו ואמ' מעליה מליך אחרי' הית' למירכס'
 לבת לחיות נמשכת תמיד אחיו' :

וידע בתשפע דבר המלך ודחו וגומ'
 מקרא' זה מובן ממה שכתבתי
 למעלה במקרא ויפקד המלך פקידים וגו'
 רק אמר הנ' שיצא דבר מן הכח אל הפועל
 ועשה כאשר יצו לו חכמיו ואמר' :

ותיטב הנערה בעיני המלך וגו' ר'ל
 שדרך זו ישר בעיניו ותרגיל
 בו נפשו כמו שבארתי לעיל ואמר' ויבחר
 את המדוכ' ר'ל שעם כל זאת צי' האדם
 לתרו' לחומריו ההכרחי כדי להכרות גופו
 והוא מצוה שנאמ' השם לך ושמו' נפסך
 וגו' ונא' צדק אוכל לשבע נפשו וגו' וכן אמ'
 תנא' ע' שאסתר זאת נמשכת תמיד אחר
 בעלה מ' בעלה אינ' מונע ממ' ההכרחי
 ונותן לה המדוקיה ואה' כנותח' חראיות
 לה ואת שבע הנערות חראיות לה וישנ'ה
 וגו' והמסר' הוא מבאר ביאור גלוי כל
 הדברים מעיקר' באומר וישנ' ואה' נערותיה
 וגו' כי באיות דרך שינה אות' אות' נערותיה
 אמ' לא על פי הדברים שכתבתי' שאסתר'
 היא ושת' אלא שישנה אותה לטוב ביר'

ובזה ידע' תחכמו' ותביאו' ע' אמ' ותורחם
 אמ' ולכן קראו כאן בן קיש כמו שפירשתי
 ואמ' שדו' איש ימיני כי באמת איש כוח הוא
 איש השלם וימין תראו' לקרא איש לא
 בתחמ' בצורה איש' :

אשר תגלה מירושלים עם הגולה
 אשר תגלתה וגו' אמר שזה
 האיש שכלו הוא פרטי משכל ונאצל על
 בני אדם ותגלה עליהם וחתו לשון הגלגלה
 יכני' מלך יהוד' ר'ל שכל הכולל במין האדם
 וקראו' וכן ית' כי הוא הכנור' אל ית' וזה
 קראו' מלך יעודה כי אלו השלמיות לא
 נמצאו לא בישראל הנקרא יהודי או אפשר
 כי ר'ל במלך יהודה על השם ית' כי ית'
 שה' מלך מלכי' המלכים הקבלת' מ' נקרא
 אלהי ישראל וכן קראו' כמאן מלך יעודה
 כי הוא חלקו ונורו' כמו שנאמר ה' מננה
 חלקי ונורו' ואמר יעקב חבל נחלתו וגו' :
 ואמר אשר תגלה מירושלים עם הגולה
 ר'ל מירושלים של מעלה שכל זו הוא
 נשפע וירד מלמעלה כי משם צוה' ה' את
 חברכה עם שאר שכלים המושפעים משם
 ואמר כי המלך שהגלה והשפיע ליכניה' זו
 הוא נבוכד נצר מלך בבל כבר ידעתי
 משלי הנביאים וקראו' לנבוכד נצר הלל בן
 שתר' והמשילו מלה סנחריב ונבוכד נצר
 למאורור' השם י' כמו שאמרו כי נכבי
 השמים וכסיליהם לא יתלו אור' חשך
 השמש בצאתו וירח לא יתה' אורו' כמו
 שהאריך כוח המורה פרק כ' חלק כ' לודד
 אומר שהמשיל השכל הפועל הנקרא' שמו
 בישראל שר העולם לנבוכד נצר לעוצים
 ממשלתו שהיה לו בעולם התחתון ואמ' כי
 אף שהא' השפיע מטובו חוט של חסד זו
 לחיות לו שכל נקמה ולכן נקרא יכני' מלך
 יעודה מ' הוא סבה רחוקה לו כדרך כל
 הנמצאו' כי הוא ע' האמצעי שהוא השכל
 הפועל בעולם והוא סבה קר' לו מ' וזה
 באר חסוד שדורל' אמ' שבת לפני הקבל'
 לכל גתתה בן דוג מ' אל כמפת ישר' ויחז'

באמר תחילה שיהי הנקיבה ובכחמורה
בחררי אלף אמר שציננס כמו שבתחילה
נחרגת ושתי כי כחומר גרוע ומופסד אין
לו תקנה פלי אם יהיה באמנם בענין החומר
נאות בהערה פועט וזו היא הצינן הנזכר
בכחמות בחררי אלף ולכן ספר שבכל יום
ויום מדרכי תולך לדעת את שלום אסתר
ר' לשנתן לה תחילה בכל יום ויום כדי
לשמור הדביות ואמר שהולך לפני חצר
בית הנשים וכבר בארתי לך מהו הנדביות
בחדר ובבית הנשים

ובהגיע

חור נערה ונערך
וגו' עד וכו' קכ"ז
בתולות שנית וגו' הואמכור על פירכינו
יוח כי כבר באר כל פסוקים אלו בעל
עקידה' שמיני ונאות מביד לפי הכוונה
הל' וכחם נתחזקת הענין והנכבד בחניח
והשוקות במדי ששוכה משבח אסתר
המלכה בזו מכל דגשים כי בכל גמאמר
ובזה תערה כחא אל המלך וגו'
ואולם כח נאמר ובהגיע

תור אסתר בת אביה לא בקשה וגו' ותיה
אסתר נא וגו' יס' מה שהיה בדוח וירמוס
סה שיקרא לנפשות העושות לקולם חבא
וזה כי כל איש הנמשך לעשות כל מדי
שחאסר חבית פחותי כוחותי למלאות
תאות נפשו בעולם הזה הוא אשר תרחיז
נפשו ממנו וחתו לע' כמו שנאמר באלף
הנקרות אשר כן עשו

בערב

חיא באה ובכפר חיא
שבה וגו' כי הוא עצמו
מה שנאם ואח נפש אויבך יקלענה בתוך
כף חקלע אמנם אשר ימסך אחר עצרת
השכל ושולח רסן הצניעות והפרישות
על פניו בלתי עשות כדבר של הנאה רק
מה שמצוה או תורשה לפאר התורה
וזהו נהנה מפי מלוכל עולם היא הנפש
אשר נאמר עליה

ותלקח

אסתר אל בית המלך
ולא

המלך ונערה' הסו' המסרתי' הנו' כרים
ראשונה במקרא לטוב לב המלך כיין לא
שנשתנו מזכרים לנקבות כי כראשונה
שעדיין לא נאצל עליו רוח השכלי הנקרא
מרכי הסו' המסרתי' והיו זכרים כי חיו
גרמלין במלך אחשורוש שהוא השכל
והיו לוי אף ע'ם שיש לו עוד מדרג מעולה
מא והו' מרכי והם נקבות אצלו נמסכי
אחר עצתו וכל זה לטוב בית המלך שהוא
גוף האדם כמו שבארתי לעיל והוא טוב
בית הנשים

לא

הגידה אסתר וגו' אמרו ול פרק
המוכר את הספילת אמר רב כל
מה שברא חק בה בעולמו זכר ונקב בראו
ואף ליותן זכר ונקבה בראו ואלמלא
נזקקים זה לזה והיו סחריבים העולם מה
עשה טרס חזק וחרג הנקבות ומלחח
לצדיקים לעתיד לבא ואף בחמור חררי
אלף טרס חזק וצנן תעקבה כו' ופי' בעל
העקידה' שמיני וחבתי' בראשית כי
כוננת בזו' ליותן הוא נאמר על החמור
השכל בחומר מלשון כי ליותן חן ואמלא
צוקקין זה לזה ר'ל שאם ילך השכל אחר
החומר ותאוריו בתחלת יפסד האדם
וכן אם יזקק החומר א' עבוד השכל לגמרי
יתבטל העניי' הנשמי והומני בתולתו וכל
א' משני פניו יתבטל חבתי' אלן חרג תעקב
זכרס חזק חור במדי שנתן כח לשכל
לכבוש החומר ולזה אמר כאן לא תגידה
אסתר וגו' מלשון נגיד מלשון חמשכ' ר'ל
לא המשכה ותגיד עצמה אחר אחשורוש
לגמרי לילך אחריו כי גם כן ר'ל חריב
העולם וזהו אמרו כי מרכי צוה אשר לא
תגיד כי באמת זו עצת השכל כי לא לתור
ברא לשבת יצרה ואמר לא תגידה אר
עמה ואח' מולדתה ר'ל שלא המשכה
עצמה לגמרי מעמה שהם שאר הגשמיים
וכבר ביארתי בפסוק ויהי אומן את הדיס
מה תרצח במולדתה וכו' נלא דבריהם

הלא חסור משם כמה דאחא אמר וחיתור
 נפש אדוני צדורה בצרור תחיים וכן מר
 שאמר
ויאהב המלך אריאסתר וגו'
 וישם כתר מלכותו וגו'
 כמו שאל צדיקים וישבים ועמדותיהם
 בראשיתם ונחנין מויו שכינה וכן נאמר
 ויעש המלך את משהת אסתר היא סעוד
 לויתן ויין חמסומר בענינו אשר שם יתן
 משאור המלך מנקבת לויתן עכל פי
 חכם הן ואי אפשר לי מבלתי חוספרי
 ביאור כדברים שנפלו במשלוח חזבי
 אסתר כי בחגג חור נעדרתו נקיה רל בחגיג
 עת המזן לכל היוגם סוהו לבא המלך
 אחשוורוש הוא צדור תחיים והוא המלאך
 המסונה על תשמות באמרם אל מיכאל
 עומד ומקרב נשמותיהן של צדיקים
 במזבח של מעלה חזו מקץ חיות ליה
 כרת תנשים שנים שר ארס שתנשמה
 עולה ויורדת תיש באלוהיכר חדש משפט
 ידעשים בגיתנ' כי כן ימלא וימ מרוקח
 יסל היסורים ששה חשיבים בשמן חסור
 אל קרן מוראלא מר במשלחנ' ונשח
 חדשים בבשמים ושאר תמחוק תנשים
 שהוא משל על שאר יסורים קלום מן
 הראשונים ובוו נקרת באח אל המלך ולזה
 אמר כי נקרת אשר אמרה בחיים לויתן לה
 כל תאות וגו' אותה נקרת חזא בערב
 באח ובנקר הוא שבה אל בית תנשים
 שני כמו שפי' החכם נראת באמרו אל בית
 תנשים שני כיון לאסתר הנגלה כי ותו
 עונשו של רשע לדעת קצת המקובלים
 וחזו בית תנשים שהוא קול מחשפל שהוא
 בית תנשים כי כן בעלי האסתר ור' ל' בשני
 כי נכרא שנית וידוע שמלאך המסונה קל
 הרחוקות רומח שמו והנא שעשנו
 סרים המלך שומר הפילגשים ושעשנו
 הוא ב' מלות שקל מלשון סיפור כי הרגם
 ואת מספר החלום ואת שברו ית שוקים
 חלמא דה פשרי ושיין מתחלפין וקאמ
 לדומח שוקים קל סגי נהור וגו' הוא לשון
 יאמר כדאמר פ' במח אשה ומסתחבין
 בית גואי המלח ולכן נקרא שעשנו כי
 הוא ממנות כל אוצרות ההודות ואמר לא
 חבא עוד אל המלך כי אם נקראתי בשם
 ר' ל' שאף נשמות שעתידים לבואות אינן
 נבראים אלא כחפץ המלך הקבל כשקראם
 בשם למר בת פלוני לפלוני כמו שבארנו
 לעיל אמנם בתנוע חור אסתר בת אביחיל
 וגו' קראה בת אבי חיל כמו שקראה שלמן
 ע'ח אשת חיל עטרת בעלה ויותר נראה
 כי אבי חיל הוא הקבל הוא ר' מרדכי
 הנוכר ובארתי ענין בפסוק ויהי אומן
 אתה דסח ומעתה אסתר בתנוע חור אסתר
 חנוכה למעלה אשר לא בקשת דבר האות
 אלא מה שאמר לה כח חזרתי הנקרא תל
 כמו שבארתי לעיל וזהו אסתר נשאית
 הן כהן ונחשקן בחלוצי שנייה הכל
 כמו שבארנו בעל עקידה ונכתתי לשונ
 למעלה ואמר שלקידה וזהו חתה בחרש
 חקשירי דהא חדש נמר בשנה שבע
 למלכותו נקט וזהו חדש יורר סכל חדשי
 חסנה לחיות שבעל חלוצי גדולות
 ו' ל כתב כל יומי דהאוי להתענו כו' וכח
 ט' בטבת ולא כתב על סר' טחענין בוכי
 לא כתבו הכותב טעמו לכן קאמ' שמת
 אסתר תחת בחדש חקשירי בחדש טבת
 ואמר בשנת שבע למלכותו כי כן כתב ימי
 האדם הם שבעים שנה וה' מדרגות
 נכלל ונרמזים בשבע שנה כל שנה מורה
 על מדרגה אחת ואמר שעל הוב לקיחה
 אסתר ו' ותנמסל בה היא בעשיריות
 חשיבתי כמו שנאמר חבא בפלח עלי קבר
 ומעלה ובל דברי גופלים בספורת
 מכאן כדרך שבאר החכם בעל עקידה
 סמועם להכרינו ואמר
ובהקבץ בחולות שנה וגו' ל'
 שהוא תבנית תנשים
 לעת

הלא חסור משם כמה דאחא אמר וחיתור
 נפש אדוני צדורה בצרור תחיים וכן מר
 שאמר

ויאהב

המלך אריאסתר וגו'
 וישם כתר מלכותו וגו'
 כמו שאל צדיקים וישבים ועמדותיהם
 בראשיתם ונחנין מויו שכינה וכן נאמר
 ויעש המלך את משהת אסתר היא סעוד
 לויתן ויין חמסומר בענינו אשר שם יתן
 משאור המלך מנקבת לויתן עכל פי
 חכם הן ואי אפשר לי מבלתי חוספרי
 ביאור כדברים שנפלו במשלוח חזבי
 אסתר כי בחגג חור נעדרתו נקיה רל בחגיג
 עת המזן לכל היוגם סוהו לבא המלך
 אחשוורוש הוא צדור תחיים והוא המלאך
 המסונה על תשמות באמרם אל מיכאל
 עומד ומקרב נשמותיהן של צדיקים
 במזבח של מעלה חזו מקץ חיות ליה
 כרת תנשים שנים שר ארס שתנשמה
 עולה ויורדת תיש באלוהיכר חדש משפט
 ידעשים בגיתנ' כי כן ימלא וימ מרוקח
 יסל היסורים ששה חשיבים בשמן חסור
 אל קרן מוראלא מר במשלחנ' ונשח
 חדשים בבשמים ושאר תמחוק תנשים
 שהוא משל על שאר יסורים קלום מן
 הראשונים ובוו נקרת באח אל המלך ולזה
 אמר כי נקרת אשר אמרה בחיים לויתן לה
 כל תאות וגו' אותה נקרת חזא בערב
 באח ובנקר הוא שבה אל בית תנשים
 שני כמו שפי' החכם נראת באמרו אל בית
 תנשים שני כיון לאסתר הנגלה כי ותו
 עונשו של רשע לדעת קצת המקובלים
 וחזו בית תנשים שהוא קול מחשפל שהוא
 בית תנשים כי כן בעלי האסתר ור' ל' בשני
 כי נכרא שנית וידוע שמלאך המסונה קל
 הרחוקות רומח שמו והנא שעשנו
 סרים המלך שומר הפילגשים ושעשנו
 הוא ב' מלות שקל מלשון סיפור כי הרגם
 ואת מספר החלום ואת שברו ית שוקים

לְעָרָה וּמִדְּבִי יוֹשֵׁב בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ לֵל כִּי
הָיָה חֲנֹסָאֵר מִן הָאֲדָם אַחֲרֵי הַמּוֹת וְלֹא
הִשְׁכֵּל חֲנָנִי עִם הָאֲדָם הַנִּקְרָא אַחֲשֹׁרוֹשׁ
כְּמוֹ שֶׁבָּאֵר כֹּל זֶה חֲתָמִים חֲמֹר חֶלֶק א'
מִן הַטּוֹבֵל עֲקִידָה שַׁעַר וְגַם הִרְקָט
הַסִּכִּים לֹחַץ יוֹשֵׁב : וּמִעַתָּה חֲזֹר לְרֹאשׁ
לְרִירָחִיל וּלְפִטָּה סָעֵר הִרְבֵּשׁוֹן כְּמוֹ
שֶׁבִמְעֻשָׁה בְּרֵאשִׁית : אֲמַר תִּחְלֹח וְיִבְרָא
אֱלֹהִים אֶת הָאֲדָם וְגו' : וְאַחֲכָר וּפִרְט
כֹּל דְּבָר כֵּן כְּנִסָּן לְאַחַר שֶׁסָּעֵר דֶּרֶךְ כָּל
מִתְּשַׁאֲרֵעַ לְמִדְּבִי וְאַסְתֵּר חֲזִירָאֲרֵשׁ
וּסְפִירוֹ דֶּרֶךְ פִּרְט וְכִיצֵד תִּהְיֶה צִירָךְ
לְחֲשֹׁדֶל בְּעֹד בְּחַיִּים חַיִּיתוֹ לְרִיעוֹר
בְּמִדְּבִי וְלַעֲשׂוֹ מִלְחָמָה עִם שֶׁכְּנָעֵר וְאִם
אֵין אִסְתֵּר מְגִדָּה כְּבֵר מִבֶּן מִקְרָא וְזֶה מִקְרָא
לֹא תִגִּידָה אִסְתֵּר אֶת עֵצָה כִּי פִ' מִקְרָא וְזֶה
הוּא בְּעֵצָמוֹ פִ' מִקְרָא הַחֲזָרָה רַק שְׁחֻסִּיף
תִּתֵּן וְאֵת מִפְּסִיכֵי מִקְרָא אִסְתֵּר עוֹשֶׂה כְּאִשֶּׁר
חִתָּה כֹּאמֶר אֲתוֹ : לֵל כִּי אֵף שֶׁחֲמִנְתָּג וְהָיָה
כִּתְּה גְדוּלָה לְחַשְׁשֵׁי אַחֲרֵי כִידוֹעַ מִמֶּמֶד
אֶפְלִטוֹן חֲתָרְגֵל לְכָל דְּבַר שֶׁלִּטוֹן וְיִצֵּר לֵב
הָאֲדָם רַע מִנְּעוּרָיו וּלְחַתֵּחַ תִּטְאֵחַ רִבְכָּה
וּבְמִלְכוּתוֹ נִוְלַד רֵשׁ שְׁחָרָה הִשְׁכֵּל חֲטוֹב
וְאִם כֵּן מִן חֲרָאוֹי שֶׁאִסְתֵּר הָיָה לִילָךְ
אַחֲרֵי יִצְרָה חֲרַע שִׁרְרָגִיל בּוֹ מִלְּאֹמֶר
שֶׁאִסְתֵּר חִתָּה עוֹשֶׂה מִאֲמֵר מִדְּבִי כְּאִשֶּׁר
חִתָּה בְּאִמְנָה אֲתוֹ לֵל כְּאִלּוֹ חִתָּה מְגִדָּלָה
עִם מִדְּבִי מַעֲלוֹם וְרֹאשׁ דְּקִדּוֹק נִפְלֵא שֶׁלֹּא
אֲמַר כְּאִשֶּׁר חִתָּה עוֹשֶׂה בְּאִמְנָה אֲתוֹ אֵלֹא
כְּאִשֶּׁר חִתָּה בְּאִמְנָה אֲתוֹ לְחֻקֵּי עַל
מִדְּבִי שֶׁבָּאֵר : וְאֲמַר כִּי מִצֵּר מִדְּבִי שֶׁאֵין
אִסְתֵּר מְגִדָּרָה לְמֶלֶךְ אַחֲשֹׁרוֹשׁ בִּרְךָ
שֶׁבָּאֲרֵי לְמַעַלָּה אֵף כִּי טוֹב הוּא שֶׁלֹּא
חֲתָרִיב הַעוֹלָם מִסְּנִיחַ דֶּרֶךְ בְּמִקְרָא לְבֹא
חֲשֹׁטֵן בְּתִיכּוֹרֻצָּה לְחַתֵּמָיו וְזֶה אֲמֵר
בִּינִים חֲתָם וּמִדְּבִי יוֹשֵׁב וְגו' רִצָּה
בֹּחַ כִּי אֵירַע שְׁשֵׁנִי מִשְׁדָּחִי
הַמֶּלֶךְ רָצוּ לְשִׁלּוּחַ יָד בְּמֶלֶךְ אַחֲשֹׁרוֹשׁ
וְנִרְאָה לִי כִי אֵלֹהֵי בְּחִשְׁתָּתִים רִצָּה

הַכְּרוּבִים שׁוּמְרֵי הַיָּנֵן אֲשֶׁר נִאֲמַר עֲלֵיהֶן אֵת
הַכְּרוּבִים וְאֵת לֶחֶם הַחֶרֶב הַמִּתְחַפֶּלֶת שֶׁנֶּאֱמַר
בִּזְרֹחַ הַמּוֹרָח שֶׁהָיָה כֹּחַ הַמִּדְּמִיָּה וְכֹחַ
הַמִּחְשָׁב שֶׁהָיָה כְּרוּבִים לְשִׁמְרֵי הָאֲדָם
שֶׁהָיָה וְלֹכֵן אִם תִּתֵּן שֶׁהָיָה שׁוּמְרֵי הַמֶּלֶךְ
וְאֲמַר שֶׁהָיָה מִשְׁמֵרֵי הַסֶּךְ שֶׁהָיָה כִּלְקָטָן
עֲנוּל כְּדִמְתָּה גְּלִילָה הַמּוֹחַ שֶׁבִּרְלִיִּין
כְּחֹת אִירָקָאן בְּתֵּן וְחִתָּה לְחִתוֹן שׁוּמְרֵי
הַיָּנֵן : לִשׁוֹן בְּתֵּן אֲחִירָה גִּת וְרִירָשֵׁן
וְגִרְשֵׁן חֲקִלָּה מִשֶּׁם כִּידוֹעַ מִסְּעֻשָׁה אֲדָם
וְחִתָּה וְחִלְשׁוֹן חֲרָשׁ מִלִּשׁוֹן כִּי לֹא חֲרָשׁ
וְגו' וְרָצוּ לְשִׁלּוּחַ יָד בְּמֶלֶךְ לְחַתֵּמָיו וְזֶה
הַמּוֹחַ לֵל שֶׁרָצוּ לְחַתֵּמָיו הָאֲדָם בְּאִיחָה
אִסְתֵּר רַעָה אוֹ מִקְרָא רַע שְׁחָרָה כֶּסֶם הַמּוֹת
לְנֶפֶשׁ כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר כִּי בִידֵם אֵלֶיךָ מִמֶּנּוּ מִתָּה
חֲמֹת וְגו' וְאֲמַר

וידע

הַדְּבַר לְמִדְּבִי וְגו' דַּע אֲמֵר
וְלֵךְ מִן הַמֶּלֶךְ לֵל כִּי יֵס וְיִוִּם
יִצְרָה שֶׁלֹּא אֲדָם מִתְּגַבֵּר עָלָיו לֵל חֲקִלָּה
עוֹרֵר לֵל יָמִיל לֹכֵחַ וְחִתָּה בּוֹ יִכֵּי חֲקִלָּה
הָאֲדָם כֹּאן חֲשָׁל הַנֶּאֱמָר עַל הָאֲדָם חֲנַמְשֵׁל
בְּחֲקִלָּה כְּמוֹ שֶׁאֲבֵר לְמִסְתָּה אֵת וְזֶה אֲמֵר
וְיָדַע הַדְּבַר : לְמִדְּבִי שֶׁהָיָה הִשְׁכֵּל הָרֹאשׁ
כִּי חֲחֵם עֵינָיו בְּרִאשׁוֹ וְחֲרָגִישׁ בְּעֵנָיו
חֲמוּזִיפִים שֶׁל חֲמִשְׁתִּים תְּנוּכִים וְגִילָה
הַדְּבַר לְאִסְתֵּר וְחֲאֲמַר לְמֶלֶךְ בִּשְׁם מִדְּבִי
לֵל שֶׁהִשְׁכֵּל גִּילָה הַדְּבַר שֶׁעָצָר זֶה חֲחָה
עָצָה רַעָה וְחִתָּה מַעֲלוֹן מְפֹרָשׁ עַד שֶׁחִתָּה
נִגְלָה לְאַחֲדֵן מִן רְחוּשִׁים שֶׁהָיָה מִצֵּד
אִסְתֵּר הוּא חֲחָרֵר שֶׁחֲדָנְשׁוֹת חֲלִיִּים בִּזְרֹחַ
וְלֹא מִצֵּד חֲצִירָה וְלִלָּה וְהָיָה לְמֶלֶךְ בִּשְׁם
מִדְּבִי כִי הָיָה חֲחִתָּה לְבֹז לְרִישָׁם מִן
חֲוִיקָה וְחֲטָעוֹ : וְאֲמַר וְחִלּוֹ שְׁנִיתָ עַל חֲעֵץ
לֵל כִּי צִירָךְ לְחִלּוֹת עֲצָמֵן בְּעֵץ הַחַיִּים
לְמַחְזִיקֵם בְּחִתָּה וְחִתָּה חֲחָרֵר כְּמוֹ שֶׁאֲמֵר וְלֵל
אִם פִּגְעַן בְּךָ מִנוּל זֶה מִשְׁכִּיתוֹ לְבִי הַמִּדְּרֵשׁ
וְלֵל שֶׁרָצוּ לְעֲצָמֵן עַל רִיעָה וְחִתָּה מִתָּה
כְּדִרְכָּה : כִּי הָיָה חֲחָרֵר הָאֲדָם וְחִתָּה מִתָּה
וְשֶׁאֵין רִאיוֹת וְזֶה נִפְלֵא דְּבַר זֶה שֶׁלֹּא
נִזְכָּר

עשו וירשע ששורחא סמאל וחמן הונם
 מלש' ממוחמה כי כן דרכו של כח זו וורש
 הוא הנחש הצפוני מלש' זה ארס הנחש
 וחמה מובלעים בתיבה כמנהג אותיות יהוא
 ולוח כוונתם במדרש המעולה ג' פתחו
 באף הנחש וחמן ושר האופח וכולן
 נאכרו מן העולם לחור' כי שלשתן לרבר
 אחד נחכונו וכל מי שמשיך אחר כחות
 חרמיונו' והתאוור' סופו שיאכר כמו
 שנאכרו אל' ולוח אמר חס' בתחלת
 הבריאח המן העץ וגו' ר'ל המן היה אצל
 העץ והסיתך ולוח כונו באמר' רמ' לח מן
 התורה מניין שנאמר המן העץ וגו' ואמר
 וינשאו וישם את כסאו מעל כל השדים
 אשר אתו כי ידוע שהמן רוכב על הנחש
 אשר נאמ' בה והנחש היה קרום מכל חית
 השדה ר'ל שכל כחות הנפש שומעים אל
 חסותו ואל עצתו וכודעים ומשתחו' לפניו
 חוץ ממרדכי אשר לא יכרע ולא ישתחוה
 כי מרדכי הידוע הוא שכל הנאצל שאמר
 עליו שהקבל שוחק על הגמל ועל רכבו
ויאמרו עבדי המלך וגו' היה
 באמרם יום יום וגו'.

וירא המן וגו' זה כולו מוכן כי כן דרך
 הסתר להחטיאו ואין צריך לפרש מהו
 עבדי המלך והשרים כי בארתי בדיש
 חספ'.

וירא המן כי אין מרדכי וגו' ר'ל
 שהיצי' חרע כאשר ראה
 של' היה יכול להחטיאו נתמלא חמה
 ובקש צדדים להחטיאו בהן ואמר
ויבן בעניו לשלוח יד במרדכי
 לבדו וגו' ר'ל שה' דבר קטך
 בעניו וכו' בעניו להחטיאו לבד לא חשב
 תחבולות שיחא חוטא ומחטיא את חריבים
 שהם ג' עם מרדכי כי המן העם חוטאים
 כלא זה וזה אמרו עם מרדכי וכו' בקש
 להסמיד את כל היהודים אש' בכל העולם
 שה' מלכו אחשוור'ל אין לך אכו כאכדון
 מחירין ד א 4 חנפס

מכרה שום מיתח אחר' שעשה המלך
 בשני המשרות' גם בחמן ובניו כי אם
 תליית העץ שמורה על העץ תתורה כמו
 שבארתי ואבאר לקמן בע' ח' ואמר
 וכתוב הדבר בספר הזכרונות שהוא דברי
 הימים שהם לזאת השומר והזוכר' לחזק
 לבל יחטי' עוד כמו שאמרו ו'ל איוזה חכם
 הוראח את הנולד:

אחר הרבים אלה גדל המלך
 את המן וגו' כל מקום
 שנאמר אחרי הוא מופלג ר'ל של אחר
 שנתגדל המלך אחשוורוש נתגדל גם המן
 לךגליו כי כבר אמרו פר' החליל כל הגדול
 מחברו יצרו גדול ממנו ונראה שזה מטבע
 האדם כי כאיש כן גבורתו ואם אדם חכם
 גם יצרו חרע יגדיל בחכמה להרא' טענות
 מוויפ' מכוס' בתחבולות ורוצה להחטיא
 האדם וילך גדל המן כי הוא הערל חסמא
 ח' צ' חרע ידע כי דרשו ו'ל והביאו חסורה
 חלק ב' פרק שלשים שהנחש נרכב ושהוא
 היה כשיעור גמל ושרכבו הוא ארץ אשר
 חשיא את חות ושתורכב הוא חית סמאל
 ובכווא להשיא את חות חיה סמאל רוכב
 עליו וחק' כח שוחק על גמל ורכבו עכ' ל'
 ופ' סם חספ' ש' ו'ל כוונתן שר'ל שהנחש
 הוא כח חסדמה ונקרא' כן בעבור חיותו
 מיוחד א' חנחש' וקוסמים וחיה כשיעור
 גמל כלומר שהגמל הוא צורה גדולה
 ופחות' כי כן זו הוא הגדול ופחו' שמרכיב
 דברים שאין להם מציאות וסמאל הרוכב
 הוא הנח המתקורר ורכב על חסדמה כמו
 שהרוכב נוש' על הנרכב כן המתקורר על
 חסדמה ונקרא כמאל בעבור שמס' עיני
 חכריות וחק' כח שוחק על גמל ורכבו ר'ל
 השכל תנקט מל' עיני על אלו הפעולות
 עכ' ל' ומעחה כל חסור כמעט סמאל
 למכין כי המן חרע וורש אשתו חמה
 סמאל וחנחש' המן כן חסדמה תאג' ורע
 עמ' לק כל משפטיו מעק'ל כן בנו של

הוא הנגזר ר"ל שאמר שזה חלקי ונדרש
הפך ממה שנאמר חמנת חלקי ונדרש
ואמר הוא חדש אחר ר"ל שעל כן שהדבר
כן הוא נמשך מה שנעשה שהצדיקים
מתים ומוכים באדירו של תור' כמו שארע
למשת רבן של נביאים שמר' בו' לחדש
אדר' עוד פקד מביאומר

יטנן

עם אחד מפורז ומפורז וגו'
ר"ל אם חשנה חש' בעולם
למה ישראל מפורזים ומפורזי' בין העמים
בגלות עם שדתי' שגור' מכל עם
ושומרים המצות והתורה נ'ין זה כי אם
ששכח אדם את הארץ ולכן אמר למלך
אחשורוש הדיוע אין שוה להניחם לשמור
חתור' והמצות כי שוא עובד אלהים ולכן
אם על המלך טוב יכתב לאבד
ר"ל שיקבל עליו שלא לילך עוד

בדברים החכם מאחר שאינן מועילים רק
ישים הכליתו בעולם הזה לאכול ולשתות
ולילך אח' האותיות ותשקטו אש' הנדולה
בחן הוא אסיפת חסמון חרמונו תנה באמרו
ועשרת אלפים כבר כסף אשכול ע' עושי
המלאכה להביא אל גנוי המלך להכניס
אוצרות הון רב כי זה הכלל האדם ואין
חשבון בשאול אשר הוא הולך שמה
וכבר דרשו פרק קמא דמגילה על המן
ולחוטא נתן דעות לאסוף ולכנוס זה המן
ודע והוא נאות מאד לדברינו על כן ספר
נענה המן הרע ואמר שאלמלא מרדכי
חננו לעיל היר' המלך אחשורוש נלכד
ברשתו אשר טמן לו והיה סר למשמעתו
כמו שאמר אלמלא הקבל עורו וכו' כמו
שכתבתי לעיל לוח אמר

יטר

חמלך את מבעתו וגו'
ויאמר המלך לחמן וגו'
מזבן שהמשל בו שהמלך מורד' לרבינו
ואמר והכסף נתון לך וגו' ר"ל אף שלא
אקבץ מסון מ'ם העם עשר בו כטוב
בעיניך כי מה לשרוח בתאם בתורה ומצות

הנפש ואף שכדריך זו חסור מהם השנחת
השית' והם כלים מאליהם ח' ודע כי יצר
הרע מחטיא האדם בא' מג' דברים אם
שמת' במעשה או מחטאו בעין בא'
מב' מבני' או שלא יעש' מה שעליו לעשות
או שיעשה יותר ממה שראוי לעשו' והכל
הוא רק כמו שאמר חש' לא חוסיף ולא
תגרע וכמו שאבא' אלה הכל בספור' הנמשך
וכאן מגיד איך רצה להכשילו במעשה
והתחיל למען ולחראות פנים מווי' עור'
לכפור בתשנחת חש' בארץ וחביא ראיית
מצדק' ורע לו שהוא חיתר' שסמכו עליו
כל הכופרים וזה אמרו:

בחדש

חראשון תהא חודש
ניסן וגו' ר"ל שדב' זה
נודע מראשית השנה ועד אחריה חשנה
שצדיק ורע לו ולכן אין לומר שסולו הרע
גרם לו ואמר כי אי אפשר סמול שהוא
בשפלו' בחדש א' שלא הוא במעלה בשאר
חדשי השנה ומת שנראה שצדיק ורע לו
כל חשנה מוח נראה שאין החשנה בדבר
ואפ' שנקט ניסן ואדר יותר משא' חדשי
השנה כדרך שאמרו באדר אתה מת
וניסן אי אתה רואה' ופ' שאדיר התורה
ימות וניסין לא יאזר וכדרך זו התחיל
לקטרג הנר' ולכן על דרך צדיק ורע לו
לומר שאי אפשר שיא' הדרך הח' מצד
חדש ניסן ר"ל מצד חידוש הנסיון כמו
שארע לאברהם אבינו ע' כי מה צדיק
הקבל לנסות את האדם חלא הוא יודע
אם ישמור חקיו או לא ואמר

בשנת

שתיים עשרה למלך
אחשורוש הפל' פור הוא
הנגזר לפני המן מימ' ליום ומחוד' לחדש
שנים עשר ר"ל שאמר שבוודאי לא יוכל
לחיות בדרך אחר אלא שהכל נכנ' במספר
ל' חן הימים חן החודשים חן השנים וחכונ'
כי חלל נמסר למזלות חלב הקבוע' בדרך ע'
ולכן העולם כמנהגו נהג ואם שתהיל' פור

פתשנ

הכתב לחננו' ו' ר'ל
שיעשה כל אחד כמו

שעושה הוא חוטא ומחטא חריבים לחיות
גלוי לכל העמים לחיות עתידים להתבונן
ביום הזה ולא במה שבא לעתיד כי אין
חשבון כשאול ואמר פתשנ' הכתב לחננו
דח' ר'ל לחיות בחק ולא יעבור' וזה אמרו

הרצים

יצאו רחופים וגו' ר'ל
שבקל נח אדם

לחממות לרעה ובקל חרה נחן בשושן
הבירה שהיא כלל העולם כמו שפירשתי
לעיל ואמר וחמלך וחמן ישוב לשון אח
מסתהושת' חממור למעלה וכל חמור
שושן נכונה בענותו כי שחת כל בשר
דרכו על פני האדמה לולי יהיה הקב"ה
בעזרתו להעמיד מרדכי כמו שיסופר או
אמר שחמיר שושן נכבד על העולם
בעצמו שבדרך זו היה העולם שב לתוהו
וכוונתו אמר חמיר יסוד העולם והוא
מרדכי המקיים ולוח מתהלל לחדא' שכל
דברי חמן הרע מעשה חמור' הכל חמח
וחכל מענות מוויינים:

ומרדכי

יעאח כל אשר געשה
ויקרא את בגדיו רוצח

לומר הניח תחילה דרכי חתשובה שצריך
האדם לעשות ולבקש מלפני המלך חקת
שישמרתו מטענו' חמן הרע לבלתי ימסו'
אחריו וכדרך שאמרו חכמי' מסייען
אותו ולוח אמר שמרדכי יעץ לאדם לילך
בדרכי חתשובה על מחשבות רעות כאלו
וצוח לקרע בגדיו ולחליבש שק ואמ' שחם
מדרכי חתשובה וכמו שאמר רבי אליעזר
מי שרואה שיצרו מרגבר עליו יליבש
שחור' כ' וכן נאמר באנשי נינוה ויקראו
צום וילבישם שק' ונו ויכס שקוישם על
האפר וגם כי לפי פשוטו של דברי חמנית
כל אלו הדברים אינם מורה אלא על דרכי
חתשובה' וזהו אמר גם כן ויעקב וקח
גדולתו מרחק על עונותיו ויבא לתהפול
מחרי' ד ב 4 ii בתחנת

אם מותר האר' מן הבחמה אין כדברי חמן
הרע'

ויקראו

סופרי המלך וגו' וכבר
חמסילו ד' חכמים

הלסון לקולמו' חלבי ולוח אמר חנה שלא
די שאמר נבל כלבואין אלהים אך חיר
כוח הדברי בלשונו לתוצא' בחוץ ולרדוש
באגדות של דופ' בריבים כי סאמר שמלך
אחשורוש היה מודה לדבריו פי' סח' בירו
אם לא מרדכי כאשר יספר לקמן' ואמר
שכתב הדבר ב'ג בניסן' ר'ל ררך הלעג
כדרך הרע' מה חקבורה הואת לכס' כל
כבר חס' וכו' אבות' כ' נשיאם שהקריבן יב
ימים לחדש ניסן מיום שהוקם המשכן כי
זהו יב' וכבר כתבתי ריש מגלה זו מה
חם השרים וקברי המלך שחם האמורים
כאן באמרו אחשורוש המלך וגו' ומה
חם המדינות וחממים ככתבם וכלשונם
ואמר שחל נכתב ונחתם בטבעת המלך
ר'ל בחסכת אחשורוש'

ונשלח

ספרים ביד הרצים
וגו' נראה שהרצי' ר'ל

החושים החמשה הרצים כל אחד לחשיג
הרגישו' ולכן נקרא חוש מלשון חושח
לעזרתי ואמר שכל אחד יעש' מה שחפץ
בחוץ מה שנאמר קוצם עיניו מרא' ברע
וגו' ואמר שזו היא סבה להתרוץ ולהשמיד
וגו' ואמר ביום אחד בשלשה עשר לחדש
אדר כבר באררתי מהו ר'ל בחדש אדר
שהוא לטון אדירו של תורח' ולכן אמר
שזה כולו סבה לכבוד בחשנות ובשאכל
התורה שחם' מרות אול' עיקרים שזהו
נאמרו להשמיד וגו' בשלשה עשר ר'ל
שהתריגה ותאבדון הוא זארי' לכבוד ב'ג
אלו אלה יש להתאמין שחל נמסך מכה
חשנים עשר מזלור' ולהאמין שזה תוצא
אדר ושבתו של אדם וזה אמרו חדש אדר
ושללם לבנו ר'ל לשום חליתו לשלול
מסן ולגזול ולכת':

החנינה והתפילה לפני שער חסמים
שהוא שער המלך כי אין לבא וגומר ר"ל
ויבא עם התפילה והתחנה לפני שער המלך
והוא התשובה האמתית אבל בשם אין לבא
בשער המלך כי אינו תשובה אמתית כמו
שנאמר קרעו לבככם ואל בגדיכם וכמו
שזמרים אין שם ותענית גורמים ולכן
אמר שעמד מרדכי לקדש השם בכל מקום
שרצה המן להחטאו ועשה שכל ישראל
מקטנם ועד גדולם ישובו בתשובה שלמה
ויתאכלו על עונותיהם ובכל מקום שיגיע
דברי המן הרע להסיתו ולהדיחו יד מיד
שקראו ויצע לרבו לשב מיד בתשובה
ולא למשך אחריו כלל ומעתה יתחיל
לספור מענותיו המזויפות ואמר

ותבואנה נערות וגו' רצה
בזה כי מה שמען
המן הרע מסלוק החשגות ממה שרואה
צדיק ורע לו והוא ראייתו של כלום כי
המענות עליו הוא ותבואנה נערות אסתר
ויגידו לדברי מרדכי ועל מה שמען
מפיוור ישראל בגלות מענו' עליו הוא
ותתחלחל המלכה מאד כאשר אבאר אלה
חזר כי כבר דרשו ו'ל צדיק ורע לו הוא
צדיק בן רשע ו'ל אף כי חכמי הקבלה
פירשוהו בסוד בגלל צדיק בן רשע שהיה
רשע מקודם לכן ועצת הראשונים הוא
סובל מ'מנראה לי פשוטו יתיישב
יותר והוא מוכח על גדולת חסדי י'יתב'
כי הוא מכואר כי כל מציאות טוב והעדר
רע ואף שאמרו נוח לאדם שלא נברא
משנברא היינו בסתם אדם שלא נודע אם
יהיה צדיק או לא כי אפשר שיחטא ואם
המציאות רע לו אבל כשיהיה צדיק אשרי
לו ולדורו וזה מכואר ומעתה אם אדם
רשע מחויב כרת וחייב שימות מיד ועתיד
להיות צדיק ויצא ממנו אם ימיתו השם
הצדיק יהיה נקדר גם השם אי אפשר לוותר
על חמאת הרשע כי האומר חקכה וחתך

הוא כו' אי אפשר מבלעדי שחק' כו'
יפקוד עון אבות על חננים כמו שעשה
במעשה העניל כי אלו כל האותה כרנע כל
הצדיקים שיצאו מהם לא באו לעולם וע'כ
הוכרח המשפט אלהי לחלק העונשים על
האבות ועל החננים והוא גורל חסדי השם
שלא לכלות צדיק מן הארץ ובאם שסוד
זה נגלה למרדכי בחיות כי דור לא חמית
את שמעי בקללו אותו קללה נמצאת כדי
לצאר ממנו מרדכי וישתכח בעל הרצון
חקכה אשר כל משפטיו אמת ויודע דרכי
עונשים המשפט אל אמונה ואין עול וזה
רמז בכאן ותבואנה נערות אסתר ויגידו
לה וגו' כמו שכתבתי למעלה כי האב והאם
והמשפחה יש להם שיבות בחומר כי הם
נוחתי' החומר ובעל הצור' נוחת הצורות
כמו שאמרו ג' שותפין באדם ולזה אמר
שצדיק ורע לו הוא חסדי השם שהמתין
לרשע כדי שיבאו נערות אסתר וסריסיה
שתם משל על הצדיקים המבאים מן הרשע
ולכן קראו נערות אסתר שהיא החומר
ולכן קראו הבנים והבנות הנמשכים מן
החומר נערות אסתר וסריסיה ויגידו להם
העונשים הראים לבוא על הרשע ולולי
זה לא היה הצדיק נמצא וכבר בארתי
שלשן תגדיר האמור במגילה זו רוצה
לומר המשכת העניין ועל מענות חסני'
שהיא מענות תגלות אם שהסכת בזה היא
שתתחלחל המלכה ר"ל להכניע החומר
בעול השיעבוד ולחסר ארץ לבכם הערל
וקושי ערפם בעבודת תגלות וזהו הסבה
כמו שביארו בתת מעט תגלות וזהו אמרו
כדי שתתחלחל המלכה מאד ותבנע ארץ
לבבת ומעתה מאחר שמענות המן חן
מוזיפות

ותשלח בגדים לחליש ארז
מרדכי ולחסר שקו
מעליו ולא קבל ר"ל כי החומר קשה לו
לפרש מהענות כי צריך להזכירה ולכן
אמר

לספור מענותיו המזויפות ואמר
ותבואנה נערות וגו' רצה
בזה כי מה שמען
המן הרע מסלוק החשגות ממה שרואה
צדיק ורע לו והוא ראייתו של כלום כי
המענות עליו הוא ותבואנה נערות אסתר
ויגידו לדברי מרדכי ועל מה שמען
מפיוור ישראל בגלות מענו' עליו הוא
ותתחלחל המלכה מאד כאשר אבאר אלה
חזר כי כבר דרשו ו'ל צדיק ורע לו הוא
צדיק בן רשע ו'ל אף כי חכמי הקבלה
פירשוהו בסוד בגלל צדיק בן רשע שהיה
רשע מקודם לכן ועצת הראשונים הוא
סובל מ'מנראה לי פשוטו יתיישב
יותר והוא מוכח על גדולת חסדי י'יתב'
כי הוא מכואר כי כל מציאות טוב והעדר
רע ואף שאמרו נוח לאדם שלא נברא
משנברא היינו בסתם אדם שלא נודע אם
יהיה צדיק או לא כי אפשר שיחטא ואם
המציאות רע לו אבל כשיהיה צדיק אשרי
לו ולדורו וזה מכואר ומעתה אם אדם
רשע מחויב כרת וחייב שימות מיד ועתיד
להיות צדיק ויצא ממנו אם ימיתו השם
הצדיק יהיה נקדר גם השם אי אפשר לוותר
על חמאת הרשע כי האומר חקכה וחתך

חדרים שמתענה ומסוג עצמו כל כך כי
גם עוכר שארו אכור

לו מרדכי וגו' ואח נחשון
וג' וכבר ידעת מה

וינר

שכר הרב המורד בשמונה פרקיו כי
רפואת הנפש כרפואת הגוף ואם יחלף
ויתחמם האדם יותר מדאי צריך חרופא
ליתן לו מאכלים קרים לקררו יותר מדאי
להעמידו במנוח השוה כן בחולי הנפשות
שאם נטת אדם אחר מדה רעה צרי' להאדם
להטות את עצמו לקצה השני עד שיעמידו
אחר כך בדרך האמצעי ונראה שלוח
כוונתם במסכת תענית במעשה שסוף שם
פרק סדר תעניות אלו רבי מני חזק שכתב
קמיה דרבי יצחק בן אלישב אמר לא
מקבל דביתתו עלויה אמר ליה מה שמת
חנה שמת חתיפה חנה נתיפתח קאמרדה
עלי תחזור חנה לשחרוריתא וחזרה חנה
לשחרוריתא ומבואר שזה המאמ' כפשוטו
הוא נמנע לתאמנו שיעשה השל' ניסים
מפורסמים לשנ' טבע הבריא כדי למלאות
תאותו של ר' מני שהתיפתח חנה או משום
שמרדה עליו תחזור לשחרוריתא אלא
שהכוונה בזה מה שאמרת עניין רפואת
הנפש כי כני דביתתו הוא מסל לחמ' כמו
שחמשכנו הספור בזה עד חנה ור' מני היה
אומר לרבי יצחק שהיה בו איזור פחיתות
שלא היה יכול לכבוש יצרו בדבר החוץ
ושאל לו איזה מידה היא ואמר ליה חנה
ר' ל הקנאה וקראה חנה להיות מפורסם
בה בקנאותה אשר קנאה את צרתה פנינה
בעבור חבנים ואמר ליה חתיפה חנה ר' ל
יעץ לו בדרך המוכר לעיל ר' ל שיתרחק
מקצת הקנאה לגמרי אל קצה השני ולא
יתקנה בשום אדם אפילו במקום שהקנאה
מוכח כמו שאמרו קנאת סופרים תרבה
חכמה וזהל כדי לרחיק מן הקנאה
ואמר ליה קאמרדך עלי המוכר רוצה
לום כאש' חרגיש ר' מני בנפשו כי מעשה
עכל

אמר שאסתר חשבה לו לשלוח בנדים
נאים להסיר חשק מעליו שלא יענה נפשו
ביותר מדי כי נאלתה לכל ולל' קכל כי
באמ' מרדכי שהוא השכל רואה את הנולד
ומתירא פן תחזור הטומאה לבקר רוצה
לומר שיצר הרע אם יתן לו מעט מנוחה
ישוב למעון עליו ויטנו מדרך טובה על
כן רצה לכלות רשעים מן הארץ לגמרי
ולא רצה לשוב מסקו ורצוונתו עד
שימסרו לו מן השמי' היצר הרע בידוכבר
גודע מדרשם ו' שדרשו שאנשי כנסת
הגדולה נמסר היצר הרע בידם כמוכר
במסכת יומא ואמר

ותקרא

אסתר להרדך וגו'
כבר ידעת אמרם

שדניאל הוא התך ונקרא שמו התך שכל
דברי המלך נחתכים על פיו והכוונה על
כח השופט הנקרא דניאל מלשון דין ועל
פיו נחתכים כל דברי יצר הרע ויצר הטוב
כי הוא מכריע ביניהם ולכל דבר אשר יסכים
נעשה ונדון על פי הרוב כי אם יסכים ליצר
טוב הוי שנים לגבי אחד וכן בהסכימו עם
הרע ומעתה שאסתר ר' ל החומ' קרא לכה
לשפוט ביניהם ותצויהו על מרדכי לדעת
על מה זה ועל מה זה' הלא הוא בעצמו
צוה על' אשר לא תגיד אחר השכל לגמרי
והטול החכמה לך ומעתה על מה דברי
הצומות והענויים האלה' ולזה דרשו ו' ל
פרק קמא דמגילת' ששלחה אליו שמא
עברתה על דברי חזרה שנאמ' מור' ומה
הם כתובים' וזהו ש' לדעת על מה זה ועל
מה זה וגו' והוא מבואר על פי כוונתנו:

ויצא

התך ר' ל שיצא לשפוט
בדבר' ואמר אל רחוב
העיר אשר לפני שער המלך ר' ל להתבונן
הדברים שעושים יהודים ברחוב ד' עיר
כמו שאמרו בתעניות שהיו מוציא' התיבה
אל רחוב העיר ומתפללין שם נגד שער
השמי' שה' שער המלך על מה נעלו אוהן

יח' מראי ולהשתמש ברנע אח' במושכלת
 ולהניח תחום ומעשיו שהרגיל עצמו אחת
 רחו להמית ר'ל שממיר נפשו בוז כמו
 שאמרו על בן זומא שהציץ ומת' וכן עזאי
 הציץ ונפגע וישתכש במעשיו אם לא ילוח
 איז עזר ה'אלי שהוא אשר יושיט לו המלך
 שרביט חזק כמו שבאר בארוכה הרב
 חמורת חלק אפרק לא ופרק לב' ביאור
 ארוך. ולוח מתאוננת על מרדכי שאיך
 חקשה היא אמת המלכה ואני לא נקראתי
 לבא אל המלך זה שלשים יום. ר'ל שזה
 שלשים יום שמרדכי סוגף עצמו בתעניות
 וכענינים וסיגופים כאלו היה מרדכי שכל
 נכדל אינו נקשר כלל בחומר וחגוף. ואף
 אם יחלח הגוף יכול עמו'וז אינו כי המלך
 אחשו'וש הוא שכל הי'לני הוא כח קושר
 מרדכי באסתר. ולוח אמרת שזה שלשים
 יום לא נקראת אל המלך לעסוק בצרכי
 חכמה גופה להעמיד המלך עמרה. וכבר
 ביארר' לעיל שלחמסיד הגוף ולעסוק
 בחכמה הוא עצת חשכל. ולוח אמרה
 אסתר כי מאחר שלא עסקה בצרכי כל
 זמן הזה לא נקרא אל המלך לילך בעצתו
 להכרי'נפשו כדי שיוכל המלך שה'חשכל
 החולני לעמוד עמרה ונקט במשל וזה
 שלשים יום כמו שנאמר ובכתה את אביה
 ואת אמה ירח ימים' גם ימי הספר היו'ר
 ראויים הם שלשים' כמו שנאמר ויבכו בני
 ישראל את משה שלשים יום ור'ל מאחר
 שעשתה את שלח וחזר'אוי להמקתה לא
 חוכל להתאפק לענו'ר את נפשה עוד כי
 שמה חסות בלא עתה' ומת' שאמר אשר
 לא יבא אל המלך אל החצר הפנימי רוצח
 לומר שילך בהחלט אחר קנין המושכלות
 הנמשלות לחצר הפנימית ר'ל פנימיות
 החצר שהיא' שכל כמו שבארנו לעיל
 במקרא של בחצר ביתן:
 למרדכי וגוף' לא אמר
 שחור חתך להגיד דברי
 אסתר

ויגידו

אוכל לעמוד בדרך אמצעי ולא יטח עוד
 לקנא' והפחותה' אמר שאם יטח עוד ויגיל
 נפשו בהרחקת הקנאה יקנה הקצה השני
 וימרוד עליו לגמרי ולא יקנא כלל וגם זו
 רעה רבה היא כי דרך המצוע הוא הישר
 על כן אמר רבי יצחק שמעתי ויכל לחוד
 במקצה לשחורו'יתא ויילך בדרך האמצעי
 כי מקתה לא יטח עוד לא תקצות. וכן
 אמר מרדכי להחך אף כי אמת שבתחילה
 צוה עליה שלא תגיד. מ'ס אחרי כי חסן
 הרע רצה להתחמאם ואח פרשרו הכסף
 וגזמ'ופתסגן וגזמ'וכמ שמבאר חכל לעיל
 בדברי חסן וכמעט תלכז אחריו כמו שנ'
 ויכר המלך את טבעתו וג' כאשר פירשתי
 צריכ'מק' להתרחק לגמרי א קצה האחרון
 להבדל זמן מה מצרכי הגוף. אף חזכרתי
 לסג'נפשו בענינים וצומות עד שיתרחק
 קצת מעצת חסן וחשאר אחר כך בדרך
 האמצעי ואמר שחזרה עליה לבא אל המלך
 להתחנן לו ולבקש מלפניו על עמרה ר'ל
 שחשכים עמו להתפלל ולצום לפני מלך
 מלפי חשכים יח'הכפר לח על מעש' חסן
 ויבא חתך ויגד וג'ל שהחך הנוכר ראה
 דברי מרדכי ומענותיו כי נכונים הם ויגידו
 לאסתר לשמוע גם מענותיה'

ותאמר

אסתר להחך וגוף'כל
 עכדי המלך ועכדי
 המלך ועם מדינות המלך וגו'ראה מענות
 אסתר שהוא תחום' רבה היא מאד כי כבר
 ידעת מה הם נערי המלך בדרך שבארת
 למעלה שהם איברי הארים וכוחות חנפש
 וכבר כתב הרב חמורה'ל פרק לב' חלק
 ג'כי אי אפשר לצאת פתאום מחפך א הפך
 ולוח אי אפשר לפי הטבע שיניח כל מור
 שהרגיל פתאום כ'. ולוח מענת אסתר
 נגד מרדכי:

כי כל עכדי המלך ועם מדינות המלך
 ידע'כי איני יכולת בחום לבא פתאו
 א המלך ר'ל שרו'ל להכריח נפשו לחשיג

ובכן באב אל המלך הקהל אשר לא סדח
המוזכר למעלה. ובעתה עשה מרדכי
ושאר היהודים שהם אנשי בנסת הגדולה
ובקש שימסור היצר הרע בידם למוזכר
בגמרא דיואוכן בנמשל שלנואמר שכל
מי ששמו מרדכי ויש בידו שכל נקל עושה
ככל אשר צוה אסתר ר'ל כאשר נתנו
רשותה אסתר למשך אחריו בצומו ושאר
דרכי השובה.

ייד ביום השלישי ותלכש אסתר
וגו' מלשון מלכי יושפר עליך.
ר'ל שלבשה אסתר עצת מרדכי ואם שזה
היה ביום השלישי כי מלת יום נאמר על
הזמן כמו שבארתי לעיל בפסוק ימי רבים
והזמן נחלק לג' חלקי עבר. הוה ועתיד
ועל כן אמר כי בזמן חג'ל בהתכוננה על
העתיד שאי אפשר לקיים בעולם הזה.
ואי אפשר בעולם הבא לקיים רק בנשמת
הנשארת אחר כלות הגוף אם כן ראוי לה
שתשמע לעצתו ותלבש מלכות ותעמוד
בחצר בית המלך הפנימי והוא חצר גנת
הבית ר'ל חבנת השכל כמו שפירשתי
למעלה נוכח בית המלך הוא ביאור רוח
לומר כי חצר בית המלך הפנימי הוא נוכח
בית המלך וזהו אמר שחשכל הוא נוכח
החומר שהוא בית המלך. ונוכח הוא
מלשון נוכח אמר ה'ר'ל כי חשכל מוכרח
תחומר להדריכו בדרך ישרה. ור'ל בכל
זו כי הסכימו תחום וחשכל שנתנו עצמן
בהנהגת ישרה וילבשו שק ואפר לשוב
בתשובה שלימה עד שיבערו המן הרע
מן הארץ ומעתה אמר שהמלך יושב על
כסא מלכותו בבית המלכות נוכח גרסה
הבית ר'ל שבזמן שהגיע האדם למדרגת
זו או ראוי לומר עליו שיש על כסא מלכות
לא כימים הראשונים שגא בשבת המלך
גור כשבת ולא יושב וישיבה שאינה ישיבה
וזה מבורר. ואמר שהוא יושב מוכח פני
הבית ר'ל שכל בנותה מעלה לתחתן
ולתהגלל

אסתר לא אמר ויגידו ר'ל שנתקצו כל
כחות הנפש לסחור מענות מרדכי כי היה
נראה להם מענה אסתר כי טובה היא
ולכן מולם בהסכמת אחת הסכימו עם
אסתר והגידו דבריה למרדכי.

ויאמר מרדכי להשיב ארז
אסתר א' תרמי בנפשך
וגו' ר'ל אף כי האמת אתה מ' צור' שקח
שאני. ולכן אף שאם בדבריה כך חוזה
שקשה עליה הדבר מוטב שתמות וזאי
ואל תמות חייב לתת יד לפושעים שהוא
חמן הרע וכחותיו כי אף אם לא תעשה
כדבריו לא תמלט ותמות מיתת הגו' והנפש
ותוא העדר הכרונך בעקבי כל חי.

כי אם תהרש תהרשי ולא תשמע
עוד לעצתו עד שתכריח ד' יצר
הרע לגמרי. רוח והצלח יעמוד ליהודים
ממק' אחר ר'ל בסוד התגלול כי הנפשי
לו תקנה אף לאחר מורו שיתחזר לימי
עלומיו. ואמר ליהודים כי סוד העיבור
אינו נוהג רק בישראל ואמר ואתה זכירת
אביך תאבדו כי אין לחומר תקנה רק
הגוף בלבד. ואמר ומי יודע אם לעת כזאת
תגיע למלכות ר'ל ומי יודע אם לא תבער
הרע מקרב הארץ לגמרי אם לעת אחרת
יתא בידך להכריחו כי בפעם אחר יוסף
לתחמאך ורממשך אחרינו לגמרי על כן
מוטב לבחור ברע המונע דחינו העניינים
הנוכחים ראשונה כדי לזכות בטוב תרבה
דחינו לכבוש היצר הרע לגמרי.

ותאמר אסתר וגו' לך כנוס
וגו' ר'ל שגם היא
מעתה מוכנת לעשות דבר מרדכי לצום
ולתקנות לקשות רצון קונה בכל אשר
יהפוך מרדכי. ואמר שיכנס כל היהודים
בידוע כי תפילת רבים נשמעת. וסח מאד
נפלא אמ' אני ונערותי אצום כן ולא אמרה
בצום כן כי היא ונערותי אינו אלא אדם
אחד בכללו כמו שבארנו למעלה. ואמר

מסעודה שתלמיד חכם מיטב בח כ' .
 ותלמיד חכם הוא חנפש וחשכל המתעצ'
 באדם אשר איז כיון החכם כי תשב ללחוס
 את מושל בין חבין את אשר לפניך אם
 בעל נפש אתה : ר' ל' כי תשב ללחוס את
 מושל שהוא כח המתאוח אשר הוא מושל
 בך . בין חבין את אשר לפניך שתו' השכל
 אם בעל נפש אתה שאם אתך בעל נפש
 איך לפניך כלום שתצטרך לשמור מפניו
 כשתתכונן בו : ושמ' סכין בלועך מלאכול
 דברים תאסורים : ולוח אמרו שהאוכל על
 זה האופן עם שהמאכל הוא חומרי יחשב
 לו לרוחני ונחנה ממנו כאלו נחנה מזה
 שכינה : ע' לשון חכם : וכן אמר' אסתר
 בכאן כי אינה מבקשת שום סעודה רק
 משתה שהמלך שהוא השכל ישב בראש
 ויחנה ממנו תחילה דחינו בכוונת חמדת
 אשר נעשים בסעודה החי' : הן מצד
 שכוונה בסעודה היא להברות גופה : הן
 מצד הברכות שקושיין על המאכל : הן
 מצד תורה שמדברים על השלח : כי מכל
 זו יחנה השכל : והמן גם כן יחנה במשתה
 זו כי על כל פנים החומר שחמן נתלה בו
 ג' יאכל וישבע מן הסעודה החי' במקרא
 כי עיקר הכוונה אינו על המלך רק שגם
 חשטן יכא בתוכם ומה נפלא דבר זה שלא
 זמנה לסעודה רק המלך והמן כי כל שר
 המלך הם בכלל ואין בפר' א מה שבכללי
 המלך מהו' תו' זה מובא

ויאמר

שהמלך הסכים לרברית
 כי טובים חמתי :

ויאמר

המלך לאסתר במשתה
 חיין וגו' : כבר ביארה' זה
 למעלה רק שתוסף הנה לומר כי אמר לה
 במשתה חיין לחוסף מעלה' כי אף שידוע
 שהיין על הרוח גורם רעה לעולם באמנם
 כל הרואה שומר בקלקולה יזיר עצמו מן
 חיין מ' מ' יודעת להשתמש בו כראוי לצא'
 ממנו בשל' ושל' ישתה ממנו רק הצריך
 לו

ולתתפלל נגד שער השמים שהוא פתח
 בית אל ית' כמו שבארנו למעלה .

ויהי

כרא' המלך וגו' כבר כתבנו
 לך לעיל אמנם שכל מקום
 שנאמר בסג' לר' זו מלך סתם משתמש
 קודש וחול ולוח אמר כאש' רוא' המלך
 חקליון ית' שהכין האדם עצמו לטוהר מיד
 מסייעין אותו מלמעלה ומגיע לו שרביט
 הוזהב שהוזהב העזר האלהי כמו שבארנו
 למעלה : וראה מה נפלא עניין זה כי אסתר
 החיפוד של ושת' כי היא באה מעצמה ל
 המלך ולהפוך מושתי שלא באה אף על
 ידי שלוחים : וחזור ומספר במלך התחחון
 כשיש לאדם אשה כזו הנקראת אסתר .
 מעתה אין צריך לראג שמא יחטיאו כמו
 שאמר שלמה הע' בטח בה לב בעלה
 ומעכשיו מותר להניח' לילך בר' האסעזי
 ליתן לה החכמה כי לא התמנה עוד כמו
 שבארנו לעיל מעניין רפואות הנפש וזה
 אמר

ויאמר

לח המלך מה לך אסתר
 וגו' אמר עד חצי המלכות
 ותקע כי באמת צרכי החומר וההכרחיים
 הם חצי המלכות ולא יותר להיות חציו
 צורה וחוא שכלי אינו צרי' בצרכי החומר :
ותאמר אסתר אם על המלך טוב
 יבא המלך והמן וגו' ראה
 סג' ע' וחסידו' אסתר המלכה כי אף שנחן
 לה לשאול' עד חצי המלכו' לא שאה דבר
 רק כל כוונתה לשם שמיסודה כי המשתה
 זו שעשתה אסתר שהמלך והמן וידועים
 מסוב' בו הוא סעוד' מצוה סעוד' שתלמיד
 חכם מיטב בה והאוכל ממנה כאלו נחנה
 מיו' שכינה : וכבר ביאר זה בארוכה תחכם
 בעל העקידה פרשת ויחי' שער לב' אמר
 ז' לאיש הנלבב כל ימיו אוכל מסעודת
 מצוה' שאין כוונתו בלחם אשר הוא אוכל'
 רק להכירות גופו לחי' נכון ומזומן לעבוד'
 הנפש תחכמה והוא אמרם כל תנהגה

ואמר הריב המורה פרק שלשים חלק ב' שאמר כי קללתי חות הוה יסופך ראש ואחח תשובנו עקב רוצח לומר חיותה מנצחת לו בראש וזו מנצח לה בעקב כי חמדת מנצח לשכל בעקב כמו שחשנוך בעקב לא יוכל לרוץ ולמהר ללכת כן מי שח' בעל דמיון לא יוכל בסחרת לחשיל חמו שכלת עכל ולוח בא חסן לורש אשח' לחי' לו לעור כנגדו להטע' האדם בדמיון שלא ישכיל המושכלת במחרת ולוח אמ' שספ' לחס מה שאירע לו כשרצח לחטאיו במעשה שחטיו בכבוד עשרן לילך ולכסוף מסון שחטיו כשארר' לעיל באסר ועשרת אלפים ככר כסף גם קרצח לחטאיו לשוכ' חכליח קניין חמקלח והכבוד וחורק בנין ואמר שאף שגדלו חמלך חקב' להחיר נשוא וגבוה מכל כח הנפש שהם שרי חמלך כמו שכתבתי לעיל במסוק אחר הדברים האל גדל וגו' חסן אעפ"כ לא הביא

ויאמר

אסתר וגו' כאשר בארתי לעיל שאסתר הביאה חמלך וחסן אל חמשתה שזו סעודת מצות ואלו היתה אסתר קורא לאחד בלא חשני לא היתה סעודת מצות כי שנתם צריכים להיות בסעודת זו להבר' וגו' ולקיים השכל ולכן מחאונן חסן על רוע מזל כי כל זה אינו שוה לו כי זה אינו דרך שלום לחי' האדם צדיק ומתחנן לאלהיו ומרדכי יושב כנגד שער חמלך שהוא שער חסמי' ולכן ביקש חסם עצה לחמצי' לו תחבולה שיוכל לגמור מלאכתו ולחמצי' האדם

ותאמר

לורש כי יחמיא במדמד' שלו וימשיכו אחר הדמיון ובו ימנע מלחשיב מושכליו כראוי ואמר שיעשה עץ גבוה חמשים אמה ר"ל כי ידוע אמר כי חמשים שערי בינה הם בעולם וס' מנסרו למשה בסעי שנאמר ותחמרתו מעם מאלהים מחירי' ה א 5 ור"ל

לו להכרית נטו כמו שאמר חסר' וריחני מיקוזין ולכן אומר שאף במשת' יין בוטח בה בעלה שלא תעבור חקו כנגד עכר' יין אסתר ותאמר וגו' אס' מצאתי חן וגו' אשר אעשה להם ומחר אעשה כדבר חמלך רוצח לומר שמעתה אינך מבקשת כל ימיה רק סעודת אלו כחיים כמחר דבר עם ביוסו וחכל כדילעשות דבר חמלך

ויצא

חמן ביום ההוא וגו' חותם בכקר' זה כל חסמור מחמן עד הנה לעור' שכל מה שהמן הרע חידוע מושל אינו מושל אלא על שאר כוחות הנפש החלי' ברום אמנם על שכל הנאצל אין לו שום שולטנו עליו כלל כמו שאברו חק' בה שוחק על גמל ורכבו ולוח אמ' יצא חמן וכבר ידעת אמרם לחי' יצא יצא לחרבנות רעה וזה יצאת חמן גם כן ואמר שמח וטוב לב כי ידוע מדרכי של יצר הרע לחמשיך האדם בלב טוב בשמח ומשתח חמיד חפוך ממה שנאמר וכל עצב יהיה מותר רק בראות מרדכי יושב בשע' חמלך שהוא שער השמים לתהפלה גם ולא קם ולא וע להיות נכבד לפניו כזו שכארר' שמרדכי שהוא השכל הנקנת שוחק עליו אמלא חמן חסם ומעתה תחחיל ספור אחר מתחבולו חמן הרע חרש אשתו אמר חמן ויבא אל ביתו וגו' ר"ל כי מאחר שראוה

ויתאפק

שמרדכי לא קסולאזע מלפניו ושאסתר היתה חולכ' בעצתו גלא היה יכול לחמצי' במעשה כי היה יודע לתחר מפניו מעתה ויתאפק מלחמצי' עוד כדברים אלו ויבא ביתו וזו אשתו ויקרא לכל אוהביו ולורש אשתו וכבר כתבתי לעיל כי יורש מור' על בח חמרה שהוא הנחש שרכב עלי' ספ' במעשה בראשית הנקרא בספור זו חמן ורצ' ליטול עזר ממוחביו ומאשתו לחמצי' האדם במושכלת כי כבר ידעת

א ל כז כי ידמה שיוכל להשיג יותר ממח
שבחש'האדם להשיג ובוהו ישתכש האדם
במושכלו כמו שכתבתי למעלה : וכבר
אמר למלך שירלח למרדכי עלי רוצח
לומר שיחקור בחשנה אלו ובו רחול
להחמיאו ואו תגרו' שאח' יחטא במעשים
להמשיך אחר הגשמייות ותבא אל המלך
אל המשתה שמחה וטוב לב כל יום חמיד
כי אחר שנשתמ' השכל ישתכשו המעשים
וכח אירע לאציל בני י' שטעו בחשנה
כמו שנאמר ויראו תחת אלתי ישראל וגו'
ויהיו אלתיים ויאכלו וישתו כמו שהארך
בזה הרב המורה פרק ה' חלק א' ויטב תדבר
בענין המן ויעש העץ באופן שצוה ורש'
ובאמר' שזו היא החכמה גדולה להחמיאו
לולי ה' היה לאדם להעירו משנ' תרדמותו
ונעיר מסכלותו וזה אמרו
הזו' נדחה וגו' ר' ל שראת
את הנולד ככ' שכווחתו
יצו להכשילו לולי מרדכי חיתודי לכן לא
יצא להמשי' אחר שום כח רק אחר השכל
שהוא מרדכי בהחלט' לכן צוה לחביא
ספר הזכרונות וכבר כתבתי לעיל בפסוק
יכתב בספר דברי הימים מה הם אותם
חסד'ים

בלילה

וימצא

כחוב אשר תגיד וגו' כבר
בארתי לעיל בפסוק
בנתן ותרשבו' ויאמר המלך מה נעש' יקר
וגו' ר' ל אם נקטת רושם בראשונה כשנצח
מרדכי שאר הכחור כי אז לא יהיה המן
חוזר ונעיר' ואמרו לו שאר הכחות ל' ל
נעשה כי אף שחלו המשתת' על העץ
מכל מקום נשאר המן בתקפו' ולוח הרים
ראש עכשיו וזה אינו מספיק

ויאמר

המלך מי בחצר וגו' כבר
ידעת אמר' ל' שהמלאכ'
נראו לו כאנשים וקצו לו אלונות ואמרו
שחמן צום לעשו' כן כמו שחרג' המחרגם
לקמן בפסוק והמלך קם בחמתו' וכבר

ידעת משלם באמרו' ל' מי שמשחש
בחשנותיו שהוא קוצץ בנטיעות' ואמר
שמלאכים היו קוצצים אלו' וכבר ידעת
שחוף שם מלאך שכל כחות הנפש נקרא'
מלאכים כמו שבאר הרב המורה בארוכה
חלק ב' פרק ו' ולכן אמר מי בחצר שהוא
השכל לשכש השנתי

ויאמרו

נערי המלך שהם
הכחור' נפשו שהמן
הוא המעכב כי אף שהמדרמה נקרא' ורש'
מכל מקום לולי כח המתעורר שרוכבים
עליו המעוררו לחט' לא היה יכול לעשות
מאומה

ויבא

המן ויאמר לו המלך וגו'
כבר מבואר מהו המלך
וחמן רק שכל אמירות אלו ה' במחשבת
לבד כמו שנאמר ויאמר אל לבו כי לא
היו בכל דברים אלו אמירה או דבור חוץ
לנפש' ולו' אמר ויאמר חמן בלבו למי
יחפץ המלך לעשות יקר' ר' ל שהשכ' כי
הוא תערים מכל חית השדה שהם כחות
הנפש כמו שבארתי לעיל ושהאר' ימסוך
אחר דמינו ולא אחר השכל ואף כי ורש'
הוא הדמיון וחמן המתעורר בעל מנחתו
ואשה כבעלה לחקרא בשמו' ודע כי
מחלוקת גדולה נפלה בין כח המדברים
הנמשכ' אחר כח הדמיון ובין הצילוסופים
האמתיים אשר משכו עצמן לאחר השכל
כמו שקר הרב המורה חלק א' פרק ע'
אמרו ל' חיות כל מה שמנוחו חסד'ים
מן הנמנעות בלתי מצויים בשום פנים
וחיות מה שקראוהו אפשר מצוייר' הוא
מאמר אמתי אלא שהצילוסופים אומרים
שזה שקראוהו נמנע להיותו בלתי מדומה
ואשר קראו אותו אפשר להיותו מדומה
זה חית האפש' אצליכם הוא אפש' ודמיון
לא אצל השכל כי תנו' כזו תכנה המוח'
והאפשר והנמנע נעם בדמיון ולא בשכל
כ' וכתב עוד דע כי יש דברי ר' ב' כשי נתנם
אדם

כתר מלכות בראשו כי השכל ניתן כתר
המלכות בראשו והוא מבואר כי בכל זה
אין לדמיון השגרה בזה כי אין לדמיון רק
דברים מושגים לחוש שהם פרטיי כאשר
זו ידוע לכל מכין ומעת' אמר המן שהמלך
יתן כל זו לאיש אשר חפץ בקרן דחיינו
המן הרע בעצמו וילבישו על ידי אחד
משרי הפרת' וגו' שהם כחות הנפש והוא
כח הדברי והם יסכימו כול' להכנע מפני
כח המרמור ולשנות הכל אחר הדמיון
לשנות בו המחוייב והאשר והנמנע.

ויקראו לפניו ככת וגו' ר' ל' שיהפרכם כמו
כל שהכל משועבד לחמן הידוע:

ויאמר

המלך לחמן וגו' וכל
מקרא זה מבואר כי
לא הלך המלך אחר עצה חסן לא צווחו
להיות משועבד לפני מרדכי הידוע היושב
בשער המלך שהוא שער השמים כמו
שבארתי.

ויקה

המן את הלבוש וגו' ר' ל'
שעשה המן כדבר המלך
וגילה לכל שהו' והנף מוכנים ומשועבדים
למרדכי הידוע שאי אפשר לחם לחדים
ראש אם לא על פי מרדכי ומה נאות שלא
אמר שלקח רק הלבוש והחסם ולא כתר
המלכות משום שאש' ניתן וכתר המלכות
בראשו הוא מרדכי בעצמו וידוע כי כל
את שבמקרא בא לרבות וכן כאן אמר את
הלבוש ואת חסם אחד לרבות את זרש.
ואחד לרבות את המן ואמר שמרדכי שב
לשער המלך שהוא שער השמים באמת
אם יכבוש מרדכי את המן בדרך שבארנו
סופו לשוב לשער השמים ותשוב הנשמה
למקום שהצבה משם והמן שב לביתו
שהוא גופו אבל והפני ראש:

ויספר

המן לזרש וגו' כבר מוכן
מקרא זה במקרא ולמעלה
ויתאבק המן ויבא אל ביתו וגו' רק שחוסף
ואמר אם מורע היוודים וגו' כבר מירשש
מחזיקין ה ב 5 ii מילת

אז' בדמיונו לא יצויר כללאבל יס' חסנ'
דמיונם בהמנע החקבץ ב' הפכים בנושא
אחד ואח' כן יתאמת במנע סצ'או הדבר
הוא הנמנע לדמותו והצ'או הסצ'אור
כולו אמ' כי המן הרע חסית למלך לילך
אזר דמיונותיו ולעשות לו יקר וגדולה
לבחון המחוייב ותאפש' הכל מצד הדמיון
ולכן אמר שיכאו הלבוש וזרשוס על ידי
איש וגו' לבוש הוא גוף האדם כי כח
הפנימי נקרא אדם וגופו הוא הלבוש כמו
שבאר הרקנס פרש' בראשית וכבר נאמר
ורחצו כבוד יקד כבוד גש וגו' ונפון
היה קיים ונשמח נשרפ' וקרא לגוף כבודם
כמו שקרא רבי יוחנן למנא כבודתא וזה
מבואר והחסם הוא כח החייתי אשר רכב
עליו המלך שהוא כח השכלי וכבר משלו
בוז באסרם שהנחש כגמל וסמאל רוכב
עליו וקראו סוס להיות מפורסם שרוכבים
עליו המלכ' והש' כי בידוע גם הוא מלש'
שש' יש' כי השמחה ותאבל הלוי' בכה
זו ואמר ואשר נתן כתר מלכות בראשו
הוא השכל בעצמו שיש לו כתר המלכות
וזה כי כתר נאמר על כל א' מסבב ומקיף
הכל כמו שהכתיב יסבב ה' ראש מלשון
אבירי בשן כתרומי וזה הכוונ' רמו אליו
והחכם תרבוני בג' למורד חלק ב' פרק'
ומצאתי שכתב חכם אחד שלא רמוו ר' ל'
שהחילתן של צדיקים עולה ונעשה כתר
לחק' בה כי כאשר יתאחרו שכלם עמו ית'
הוא יקדם בכתר' ומוח אמרו עו' סנדלפון
עמד אחורי המרכבה וקושר כתר' לקונו
והוא אותן אחד בארץ יקבל כל הצורות
המקופות את החוסרים בכתר' ודע וזה כי
כל הכתרים יתאחרו בכתר זה תרמו הנח
עד כאן לשון החכם ומה מאד נאור
לכוונתנו כי השכל ניתן כתר המלכות
בראשו לחי' מקיף בשכלו הסבב הכוללות
והצורות הסובבים בכתר' ולו אמר ואשר
נתן כתר המלכות בראשו ולא אמר שיתנו

ויאמר

המלך אחשורוש וגו'
ותאמר אסתר איש
צר וגו' כל זה מבואר והמן נבעת מלפני
המלך והמלך שהסכימו עליו כי אם לבער
מן הארץ ואמר

והמלך

קם בחמתו ממסתח
חיין אל גינת הבית
וגו' ר'ל שצר למלך אחשורוש ששפע
בינקותו לחמן ותודה על תראשונות וקם
ממסתח: חיין ר'ל שהזיר עצמו מן חיין
ותאות העולם הזה הנמשלת במסת' חיין
כמו שבארת' ריש המגלה זו והלך לגינת
הבית שחוא השכל בהחלט כמו שבארתי
ריש מגלה והמן עומד לבקש על נפשו
מאסת' המלכה וגו' ר'ל כי מכאן ואילך אין
לז שום מבווא לגבור על המלך רק על
החומר לבד ומסנה צריך לבקש על נפשו
כי אף החומר מסכים לשכל וכלתה אליו
תרעה מאת המלך ואמר

והמלך

שב מנינת הבית וגו'
מסתח חיין: רוצה
לומר שמעודה השכל הלך וגובר ילך
מחיל אל חיל עד שהולך מנינת הבית
שהוא כינוי אל החכמה כמו שאמר ד'
נכנסו לפרדס אל בית משה חזן שהוא
כינוי א' התורה כמו שנאמר הביאני המלך
א' דריו א' בית חיין והמן נפל על הסמך
אשר אסתר עליה אמר שהמציא עוד
החבולות שלישית להחמיא את אסתר
והמלך וזה כי מאחר שראה שלא יוכל
להחמיא אמר לדי' שתמשיך אל השכל
יותר מדאי ותחזיר נזק לו לגמרי מאחר
שנראה בעיניו שטוב ללכת אחר בעלת
זכותו נס' יחבר העולם כמו שמבואר
בפסוק לא תגידה אסתר ולזה אמ' שהמן
נפל על הסמך אשר אסתר עליה: ר'ל
רובץ תחת משאו כמו שנאמר כי תראה
חמוד אחיך נפל בדרך וגו' ור'ל שמערת
תרבץ אסתר לגמרי לחזרה נבע לשכל

לא

מ' ח ורש שה' הנחש אסרה לחמן שהוא
סם אל המתקורר יאס' מורע היהודים וגו'
כמו שנאמר במעשה בראשית ויאמר ה'
הנחש ואיבה אשית בין זרעך ובין זרע
לוא יסופך ראש וגו' ופי' הרב המורה פרק
של ש' חלק ב' כי זרע הנחש המה תולדות'
ומעשה המדמה והמתקורר זרע האדם
המה מעשה השכל וכשמו' אחר השכל
תשופנו למדמה בראש' ולזה אסרה זרע
לחמן ר'ל המ' מ' למתקורר אס' מורע
היהודים אשר תולדות לנפול בימי אדם
תראשון אשר עליו נאמר ואיבה אשית וגו'
נפול תמול כי אין לו תקומה ממנו:

עודם

מדרים וגו' ויבא המלך
וחמן וגו' כל זה מבוואר
ממח שנוכר לעיל בסעודה אסתר ור'ל כי
מעת' ואילך כל יום אינו עוסק רק בסעודה
המזוה כמו שכתבתי לעיל בסעוד' אסתר
וכמוהו באשתו שלא יסלילו עוד ואמר
לח' מה בקשתך וכבר ביארתי מקרא זו
למעלה במסתח תראשון:

ותען

אסתר המלכה וגו' כבר
כתבתי לך למעלה
במקרא שלוחאמר אסתר למלך בשם
מר' כי על ידי התרגשות התלוי' בחומר
שרוא אסתר מרניש השכל מ' חיצר תרע
רצה להטעוהו כי הקדמת המופת ולקח
מצד התרגשות' ולזה אמ' כאן כי במסתח
זו האחרון כאשר תרגיל בנפשו או סעודה
של מצוה נתגלה למלך על ידי אסתר ר'ל
תתרגשות' כי חמן בקש להסמיד ולתרג
א' עם אסתר ר'ל תגופות כמו שאמ' מרדכי
זאתה ובית אביך תאבדון אבל למלך יש
לז תק' כמו שכתבתי לעיל ואין חצר שזה
בנוק המלך כי צר לנפש בידע אבדון
גופו כמו שידע מטעם שהנשמה עוליה
ויורד' עד אבדון וחפס' הגוף והמשל
הענין כאלו אסתר קבלה על חס' ב' כי
הוא בעובר ואמר דרך משל:

וגו' ר'ל שמא וחללאה מרדכי הוא חמושל
בלא מקטרג כי חסן הוא נתלה וגם אסתר
מסכתת עם מרדכי ואינה חוששת לשום
דבר גשמי כמו שנאמר ימי אשר אין בהם
חפץ וזהו שאמר ותשם אסתר את מרדכי
על בית חמץ

ותוסף

אסתר וגו' והגיד כי לא די
לאדם במה שאינו חוטא
בימי וקנה מאחר שאין יצר הרע מרדגבר
בו כמו בילדותו והמשל אוסר חסד לגנא
נפשא בשלמא נקט' אלא צריך גם כן
לתקן מה שעורר בילדותו כמו שאמר
בשפתה בירח השואבת אשרי לוקחתינו
שכפרה על ילדותינו על כן אחר שבקשה
אסתר מלפני המלך שישכח את רעת חסן
במה שחטא וחטאתה את הרבים כמו
שכרנונו לעיל בפסוק ויבז חסן לשלוח יד
במרדכי וגו' ואפשר שהמלך חנאמר נתת
הוא קדש באמרים ו'ל כל מלך שנאם סתם
משחמש קיש וחול ואמר שנפלה לפני
רגליו מלשון ועמדו רגליו על הר זוחים
שני הרב המורה חלק א' פרק כ' שרצה
לומר סבותיו וכן אמר כאן שנפלה לפני
רגליו כאמרו שצריך לסדר שם של
מקום ואחר כך יתפלל לידע לפני מי עומד
בהפילה כן אסתר התכוננה תחילה כסבות
חש' ושחאית עלה עלת העלות וסברת
חסבות ואחר כך ותבך כי שערי דמע' לא
נעלו ותחנן לו להעביר לה ולמחול על
רעת חסן שקשתה בניקותה

ויישט

המלך שרבים הוזהב וגו'
הוא חקור האלוי' כמו
שבארנו לעיל

ותאמר

אסתר אם על המלך
טובנו דע כי חסבות
חס' סבות החומר יוסבת הצורית
והפעולית וחשכלית ולזה בקשה אסתר
אם על המלך טוב נגד סבת הפעולית ור'ל
אם על המלך לחיות מעל בקשתו בדבך

לא תעש' אפי' תחריד לה מאח' שהסכימה
ללכת אחריו וקראוה חרב' סטה כי כדרך
הוא אמר סטה קצת מדרך השכל לעסוק
בהכרחי לו אבל מיד דרגיש השכל כרוץ
עצתו להתבונן בטעני' ותחבולו הראשונו
צי' הכל חסד' ולכן אמר מיד כי גם זו רעה
דבך ולכן אמר וגם לכבוש המלכה עמי
בכח' ר'ל לתרצה לכבוש עמי להחיעץ
לה שתת' עמי תמיד ובזה תרצ' להכשילה
דבורה פני חמץ חפ' לגמרי כי אין לו דרך
עוד להתנאי כלל ומכאן ואילך הרבונא
שמות' כח השופם כמו שפירש' בריש
המגילת מגיד התבולות חסן למלך מיד
אין שרצה להפיל מרדכי ועל ידי כך נתלה
על חפץ אשר תבין למרדכי וזכר בארתי
לעיל ענין חפץ הוזהב וזהו חסד' המלך
שכח' ר'ל שנשלמו מדרגת חסד' שהם
אפי' תעמידה ומגיעים ימי חזקתה אשר חס
אדם שאין בהן חפץ ונתחבול או עצה יצר
הרע כי כבר תלונו לתמן ורחינת טבאני
המסות ורחינת דמו נשך ומר' פאר
שבא' מוכתנו בזה שלא חס' בכל מגילה
שכתב חסד המלך שכחך רק בפעם אחד
בזמן שחזימי דעלייה כמו שאמרנו
באמר שאמר בשוך חסד' המלך והשני
בזמן הנחת ימי תעמידה ותוא אסתר תגור
וחמת המלך שכח:

כיום

הוא נתן המלך וגם כבר
בארתי לעיל כי היום נקרא
המלך אסתר כי בזמן תחלתו נתן המלך
אחשור' חיותו בית המלך חסד' וזה באמר
מגולס לא קרית' לאשתו אלא ביתו ור'ל
שנתן חסד' שמה המבטם לחיו לעבודת
אסתר ולא לעבודת ושתו ושלא יתי' במשך
אלא אחר עבודת חש' ומרדכי בא לפני
המלך ר'ל כי תולך המלך אחר מרדכי
ומרדכי לפניו נמשך אחר עצתו בכל אשר
אמר מרדכי כי תעזב אסתר ר'ל חסדיה
עצמה בכל אשר אמר לה' ואמר המלך

והוא מצאתי חן בעיניו והוא סבת הצורה
שמצדו והן נמצא וכשר הדבר בעיני
מצד שרואה לו תכלית טוב וטובה אני
בעיניו מצד הוהם לכתב כו' ודע כי טבואר
בבקשה זו ענין רמזהו ול בגמרא דיומא
פרק יום הכפורים אמר רבי יוסי גדול
השובה וכו' שנאמר ואלו לציון גואל ולשבי
ששע' מ'ט בא לציון גואל משום ולשבי
ששע' בעק' אר' ונתן גדולה חשוב שמקרב
הגאולה שנאמר' ספרו משפט ועשו צדקה
כי קרובה ישועתי לבא וכתב בעל העקידה
שער ק' שאלו חכמים אינו חולקים כי איש
הלוש מאד שכל אוכל תחזק נפשו אם
יעזב למד' שימך מחולטרו ותיקוב
מאכלו חנה מתרה ימות' אמנם העצה
הזו שיתחזקו ותאמ' כפי הכח בהתחלת
הסוד ומעט מעט מתחזק' לפי שהתקמל
המעשה הזה ביאורו ליד קצת תאו ורצון
אל לקחה המדות או להמעט התקוב ומעט
המאן שיקח יכניחו חכמה מלא' התקמלו
יותר וקצתן יתקדשו ויהיו יותר ויסיף אל
המזון יותר ולקחתו חסון יותר ויסיף אל
התקמלות וכן ילך הדבר בסבוב והוספת
הטוב וכן הוא בתשובה כי ראשונה בתוהם
במצות איביהם לא יוכלו לשוב לגמרי
ולכן מעט התשובה יקרב הגאולה ויביאה
כמו שאמר ר' יוסי ואחר כך מדות' נגלים
יתחזקו כל לשוב בתשובה שלמה ויקריבו
ימי הגאולה האמתית כו' וכן נאמר כהן
בבקשה אסתר כי בתחילה התחננו לפני
חמלק כמו שנאמר

ותוסף

וידע חמלק וגו' התאדיר עז וחיל
לחתפל עוד ותאמ' אסתר אם על חמלק
טוב וגו' לכתב להשיב רעת חמלק וגו' שהוא
חרקה שגרה לה בלדותה להלל חסד
ולאכר כל היהודים וגו'
כי איכתי אוכל ורואתי וגו' מאת שכל

ואתם כתבו על היהודים כמוב
בעיניכם בשם המלך רל'
כמוב בעיניהם לעשו רצון המלך הקבוצ'
וכבר ביארתי כל הדברים למעלה מתרל'
כפתיב וגו' ביארתי שאסתר יותר צריכה
לחסכים לדברי מרדכי והיא יותר עיקרה
בעינינו אלו מהמלך אחשוורוש כי בזה
תלויים תחושים הצריכים למרדכי כאשר
ביארתי לעיל ולכן אמר גם כן שהמלך
אם שאסתר וסדרם יכתבו כמוב בעיניהם
והוא מלא לגביהו' המה כי כתב אשר
נכתב בשם המלך ונתחזקו בטבעת המלך
אין להשיב תרבה מקשים בו כי לפי שש
המקרא מאוד שכתב המלך אין להשיב
אין היה מרדכי יכול להשיב רעה' חמלק
הלא אותם הקטבום גם כן והיו כתובים בשם
המלך ונתחזקו בטבעת המלך ואני אמר
שקו' יתא' הוא קצמו מאמר אחשוורוש כי
אמר למרדכי ואסתר כתבו ונתחזקו כמוב
בעיניכם אבל לא ידעתי לתועיל לכם כי
כתב אשר נכתב ונתחזקו וגו' ואם כן אין
להשיב רעה' חמלק אבל חס יעשו כמוב
בעיניהם אם יודעו תחמלות לזו גם מרדכי
בשכרוב ד' ספרים לא כרחב לבטל
הארת חמלק מ' שפרים ע' נגד יודת
זכות כי לא חזר יכול לבטל הפתחים
הראשונים רק כתב שיעמדו היהודים על
נפשם לחלחם בהם ביום שקבע להם חמלק
שהוא יום שלשה עשר לחודש אדר וכו' וזה
אלו ואלו אגרות חזק קיימין והוא האמ' לפי
פשוטו של מקרא והוא מוכרז למתחנן
בדברי המקרא כי לא אמר רק שנגל חזק
ויהודים על שנאמרו כמו שנאמר ויהי
חתה אלהים על הערים אשר סביבותיהם
ולא

ויכתב

בשם המלך וגו' והגם כן
מול משה שכתבו לעיל

מי הוא המלך אחשורוש ומהו הכתיבה
והחתימה ואמר ושלוח ספרי' ביד הרצים'
בסוסים רוכבי הרכש' האחשתרנים:

בני הרמכים' כבר נודע אמרם אחשתרנים
בני הרמכים מי ידענא' ניהו' וזהו אמת
כי הוא פעולת כח המדמה שמדמה גמל
פורח באויר וכמו שהמשילו'ל בדבריהם
שאמרו שהנחש היה כגמל לרמותן צורת
ברמות כאלו' וכן קראו כן אחשתרנים
וזהו אמרו ושלוח ספרים מלשון ספור:

ביד הרצים שהם החושבים ושאר סודות
שרצים למשומטים תנח והנה לבקש
מוחשיהם ביד רוכבי הרכש חמה חולכים
אחר רוע מונוחים ושמים תכליתן רוב
עשרם ורכושם וחם נקראים רוכבי הרכש
האחשתרנים בני הרמכים הם החולכים
אחר דמונם הכוזב וכתב להם' להחריף
עתידי' לעמוד על נפשם' ומה נחמד אמרו
על נפשם ולא על גופם כי כתב להן שכל
אחד יתבונן אחריהו ויראה אחריה נפשו
שלא תאבד ושתאח צורתו בצרור החיים
ולא ילך אחר עצות המן הרע רק יעמוד על
נפשו מנגדו ולחרוג ולאבד את כל וגו' ר'ל
כל העומדים עליהם להחמיא' והם חצרים
אות' כי אין לך צר ואויב כיצ' הרע והרוצח
להחמיא את האדם ואמר ושללם לבזר'ל
שיבזו את עשרם ולא ימשכו אחריה' יחד
מדאי' ביום אחד ככל מדינות המלך וגמל
ר'ל כי ביום אחד יכול לשוב ולקנו' עולמו
בשעה אחת כמו שאמרו שפ'ל החדר
תשובת בלז' ואמר שתיים הוא יום
שקבע המן בשלש עשר וגו' וכבר ביארנו
מה נשתנה יום זה משאר ימים ומה היום
מיוחדים שקבעו המן' ולכן כתב להם
מרדכי שיעמדו והתבוננו ביום זה ושללם
ישמעו אל עצת המן בלע'ל שהחית ביום
זה ואפשר שכוון מרדכי בקבוע יום זה
למח

ולא רדפו אחר בני יעקב כי אלהים עשה
שיראו מלפניהם ושנקחלו וחיחודים נגד
שונאיהם באולי יתחילו שונאיהם בהם
שילחמו נגדם וזכה יסולק ספק זה' עצום:
חור' כי מרדכי ואסתר לא בקשו מלפני
המלך רק לבטל רעת המן ונאם כן לא צוה
להם אלא לבטל רעת המן' ולמה לא כתב
שהיהודים ישלמו בשונאיה' כיון לא צוהו
המלך רק שיכתוב בשונאיהם לא ישלמו
בהם' אכל ליה' מה שכתבתי הכל מכואר
כי לא היה יכול לבטל רעת המן לא בעניין
זה כי לא כתב שהיהודים יתחילו מלחמה
בשונאיה' רק שיעמדו על נפש' אם יתחילו
שונאיהם בהם כדברי המן וחזו' מכואר
לכל משכיל' אמנם לענין הנמשל הוא
מכואר יותר כי באמת אין לחשיב עונות
הראשונים שעשה בניקוהו כי הוא מעוות
אשר אין יוכל לחקן רק שצריך בקובותו
לחשיב דרכיו ולקרא בשם האל עולם
לקדש שמו בכל מקום שחללו בראשונה:
ויקראו סופרי המלך כבר
כתבתי למעלה אזל

אגרות המן מה הם הסופרים ואמר שכתב
בחדש סיון הוא החדש מתן תורה כי על
ידם יוכל לחקן מה שקעות' ואמר שכתב
הספרים בשלש ועשרים בו שהם ס'ח
ימ' אחר כתביו של המן שנכתבו י' בניסן
לתורות שכל אחד ימשך אחר כח הדברי
שס'ח בוגם כי כח תימים שהם ס'ח
בנימטריא חיים לומר שמי שמושך אחר
כח זה זוכה לאור באור החיים לא באופן
אחר' ויכתוב ספרים אל כל היהודים כבר
כתבתי למעלה כי לא נמצאו אין השלמות
אלא ביהודים ולכן אמר שכתב הספרים
אל היהודים' ואמר אל האחשדרפנים
והנחות והשרים' והמדינות אשר מחזרו
ועד כוש כבר ביארתי לעיל מהו השרים'
והנחות' והמדינות אשר מחזרו ועד כוש
ואין צריך לחזור ולבאר כאן שנית:

לפס שדוע שבו חזי כלים וימים אבלתו
של אסתר מנע ע"ה שמת בו באדר וזו
הכו מרדכי שכל אחד יתמנה לנסתחור
והזיתו אל לבו כמו שאמר שלם המלך
ע"ה מוכללכת וזונקט יום חז"ל אבל
לרפון על פסקת תאבילות לחורור על
דבר נאות וזח כי ידוע שאין מתאבלין על
חמת שנאמר תפסד שאלמלא כן לא היו
פוסקין אכילות לוימים אלא חמת הולך
למנוחתו כמו שנאמר לא השימו קרח
זו בני אדם וזונקט חכילות בני
אלא חטוב ונעדר מן החיים במות המרה
ולכן אין מתאבלין רק ימים להורות על
זעמים עשר שנים שהם ימור האדם
הקצובים שנאמר ימי שנותינו בהם שבעים
שנה כמו שאמר וזאריך בזה חכם בעל
העקידה פרשת שמעוני ולכן כרחב מרדכי
לחיות לכל אחד לראייתו וזאריך נפשו
ממה שפסק ימי אבלתו של משה הגדול
פכל נולד ורבן של נביאים ביום יג' בחודש
אדר וסעודה כל אחד יעמוד על נפשו
לעשות הטוב והישר
התבונן לומר שכל
אחד ממנו ילמד וכן
יעשה לקרא כלם בשם ה' יתעלה להנכם
מאויבותם שהוא חיצר הרע הנקרא שונא
כמו שכתבתי לעיל והוא איביו של אדם
יצאור דאפ' ומבוהלים
וגו' ל' שנעשה דברי
מרדכי ויצאמן חכאל הפועל ונדחו
ורצ' וכבי הרכש והאחשתיני' חזורים
למעלה ממקומן ונעשו מבוהלים ורחופים
בעצת מרדכי באם כשם מרדכי כולן
נפלו לפניו ואמר
יצא מלפני המלך וגו'
כבר נודע מאם הנביא
ע"ה יצא יתחיל עשיר בעשרו ונבחר
בגבורתו וחכם בחכמתו כי אם בוא יתחיל
הסתחלל וגו' וכבר כיאר המורת חלקו
שחא

פרק נ"ד שכל אשר תאליסמו הקדמונים
והאחרונים ששלסמו האדם חז' מ' פנים
הראשון והוא החפחות שבחם הוא שלמר
הקניין ר'ל מח שימצא לאד ממון וכנדים
וכלים ועבדים וקרקות וכיוצא באלו
ושיחא אדם מלך גדול הוא מזה חסין
חשני הוא שלמית תבנית הגוף ותכונתו
וצורתו ר'ל שיחא מנהגו בנהגיו חשיוני
ואיבריו נערי חוקים כראו חסין השלישי
הוא שלמות המדות והוא שיחור מדרג
האיש על תכלית מעלות המ' והרביע הוא
שלמות האנושי האמתי והוא כשיגיע
לאד המעלה השלי' ר'ל ציור המושכלות
ללמוד מהן דעות האמיתיות באלהי ועל
שלמות הקניין אשר הנביא אל יתחלל
עשיר בעשרו ונגד שלמו הגוף אשר גבור
בגבורתו ועל שלמות המדות אשר חכם
בחכמתו ירק בואת יתחלל הסתחלל וגו'
וזאריך שם הרב בפרק החוה וזה אמר
שבמרדכי לאמר שכבש חסן ראוי לומר
עליו שיוצא מלפני המלך הקבר באלו
השלמיות ונגד שלמות הגוף אשר לבוש
מלכות וכבר כתבתי לך לעיל בגיגו של
אדם הוא לבוש תכליתו וזו נגד שלמות
הקניין שמקבץ כ' דברים שהם העשר
ותכבוד ורמזים וזה לעיל בתכלית
וזור כי חזר מלשון שררה כמו שכתבתי
לעיל ותכלית מורה על עושר ועשרת אב
בראשו הוא קניית המושכל כמו שבארתי
לעיל באמרו כאשניחן כתר מלכו בראשו
ותכריך בוך וארגמן הוא שלמות המדות
וראח מח נפלא באמרו תכריך בוך וארגמן
ולא אמר אחוה בוך וארגמן כמו שאמר
המגילה כי ידוע שמרדכי חצדיק לא חזר
לבוש כלאים ושעטנו שיחא בוך וארגמן
אחיו וזו בורק תכריך ואינו שעטנו בלא
קשירה והוא מורה על מעלכות המדות
הנחלין כשכל המעשיות הנהגות הקד
שושן צלחת ושפחת צדיק יסוד עולם

פתשנ

יעשה לקרא כלם בשם ה' יתעלה להנכם
מאויבותם שהוא חיצר הרע הנקרא שונא
כמו שכתבתי לעיל והוא איביו של אדם
יצאור דאפ' ומבוהלים
וגו' ל' שנעשה דברי
מרדכי ויצאמן חכאל הפועל ונדחו
ורצ' וכבי הרכש והאחשתיני' חזורים
למעלה ממקומן ונעשו מבוהלים ורחופים
בעצת מרדכי באם כשם מרדכי כולן
נפלו לפניו ואמר
יצא מלפני המלך וגו'
כבר נודע מאם הנביא
ע"ה יצא יתחיל עשיר בעשרו ונבחר
בגבורתו וחכם בחכמתו כי אם בוא יתחיל
הסתחלל וגו' וכבר כיאר המורת חלקו

ומרדכי

ע"ה יצא יתחיל עשיר בעשרו ונבחר
בגבורתו וחכם בחכמתו כי אם בוא יתחיל
הסתחלל וגו' וכבר כיאר המורת חלקו

ביתודים כמו שבארנו גם כן למעלה
ואמר כי נפל פחד מרדכי הירוע להם
עליהם כי גדול מרדכי בבית המלך גם זה
מבואר ממה שכתבנו למעלה מהו מרדכי
ובית המלך ושמו תולך בכל המדינות

כ מרדכי תולך וגדול וזהו אמר
כי כל זמן שהאדם תולך וזקן

ונפחתו כוחותיו תגופניור מרדכי שהיה
השכל דתולך וגדל כמו שאמר זל סוף
מסכת קנין שחלמידי חכמים כל זמן
שמוקנים ניתוסף בהן חכמה יוכו היהודים
בכל אויביהם הם חזקין ורש וביניהם ואמר
מכת חרב ודג וגו' כבר כתבתי לך אמרם
שורג תקיביר וסרס חזר וליח

אמר כאן מכת חרב וחרג לנקיבת שהיה
החומר לכל ימשלו עוד חומרים עליהם
ואבדן בזכר שזה חסרוס ויעשו בשוואיזן
שזוא היצר תרע ושאר כוחותיו כרצונם
לכבש ברצון מרדכי ואמר

ובשושן הבירה ורגו היהודי
ואבר חמש מאו איש

כבר ידעת מהו שושן הבירה שהוא כלל
העולם שהוא מהלך חס ואמרם שאבדו
חמש מאור אלורל שאינו תאב לער
זקנה לשום דבר שבקולם ואף כל מי
שהוא במדינת מרדכי מסתפק

בשלו הפך ממה שנאמר אוהב כסף לא
ישבע כסף שמתאור כללוע כל העולם
כולו וכבר ידעת שצריך לכתור איש בריש
דמא ועקר כסוף דמא לתורות לוונתניו

שהאיש אינו מחובר לחמש מאות רק מה
שלמט' ממנו דהיינו עשרת בני חסן שהם
איש אחד בכללו ולכן צריך למקיימו
בנשימה אחת כי צאנשמת באה כי כולן
הן כח'נש אחת ומבואר מתרג' המגילה

שעוד תרבה בניס חיו לחסן ולא נתלו רק
אלו לתורות על כוונתנו כי לא חסח עשר
כחות של יצר הרע תיקרא חסן ומה נאות
לזו דברי רש"ל שכתב שא כחו שטח

מחיר יין ו א 6 ל

שח'תקיר שושן ומעכשו אין לת'תחירא
שיחזירה לתותו וכדור כמו שבארנו לעיל
שמפניו היה בתחילה תעיר שושן נבוכד
ולכן אמר שכל היהודים הנמשכים אחר
מרדכי יש להם

אורה ושמחה וששון וקר
נגד ד' שלימיו'א שנוכר

נקט ד' מיני שמח'תמשיך הדבר ואמ'שכל
מקו' שניתן חרת והוא חרת התורני שמחה
וששון ליהודים משתח ויום טוב : וזה כי
באם כי כל תולך אחר עצת התורני שהוא
חרת הניתן בשושן עושה משתח ושמחה
כי כל אוכל בעימות ומסתפק בחכר'יי
ומשמח כחלקו ונתנה בנתח ובנטחת

ובזמח באלהיו סיטריפו להם חקין ו'מסיר
דאורי מלבו כמו שאמר זל כל מי שיש
לו לאכל חיים ואומר מה נאכל למחר חרי
זה מקטני אסנה וכל זה מגיע לאד' על ידי

התורה שהוא חרת ניתן בשושן ובזה יש
לו משתח' ושמחה ויום טוב תמיד כמו
שכתבנו קחלת ואין טוב לאדם כי אם
לאכול ולשתות וגו' ואמר וריבם מעמי

הארץ מתייהדים וגו' ל' שחזיק קורא
בשם אלהיו כמו שקשה אכרחם שהיה
מגייר כמו שנאמר וחרכוש אשר עשרה
בחר' יאומר כי נפל פחד היהודים עליהם
ל' שמתפחדים ממה שמפחדים היהודים

והוא כי יראת שמים עליהם ואמר כי
הקטרוג שקטרג חסן ממנו שהוא יס'ג
כחדש שנים עשר הוא חדש אדר ורצור
לתחמא הארם עמו הוא נעשה סניגור כי

מרדכי קבעו לתרג' כונן בו וללסוד ממנו
לתפר עצת חסן וורש אשתו ואותכו כמו
שכתבתי לעיל וזה תרמוזו כאן באמר
ביום אשר שברו אויבי היהודים וגו' וכל זה
מבואר ונקחלו היהודים בעריחתו וגו'
וכל שרי חסריות וגו' כל זה מבואר ממה
שכתבנו למעלה מהם חסריות והיהודים
הם השלמים שבאדם הנמצאים לרוב

פרק ג' שאכלו ובסוף ערבי פסח אורחא
וגזליא לאבא והם מאכלים טובים :
פרשהא הוא המשוש מלשון פרשהא
אמה והוא אבר חוש המשוש אשר אמה
עליו ארסמו כי חוש המשוש חרף הוא לנו
אריסי הוא ההאות המטיל ארס בעין ורע
שלו: ארידי הוא הדוחה למחרו ומוליד
לאיברים התחתונים ומשם לחץ : וזאת
הוא המושך מלשון שלל ובזרה כי חזו
ובית חם מתחלפים מלשון ביה כי בכחו
מהלך שלל לכל אבר הראוי לו ומשכן איז
בירוע לבקאים בכחות הנפש : ואל יקשה
עלי' סדרם כסדר וזכי סדר' כסדר שנהרג
כי ידוע שכל המעכל : והשמע : נפגעים
בזקנים קודם שאר הכוחות האחרים וכן
הוא הדין באחרים ואפשר שספרן לפי
גדלת לפי פשוטו של משל כי כבר כתבתי
כמה פעמים כי אלו ואלו הנמשל והמשל
הם אמת ואמר שכל אלה בני חסן הם
להיותם נתלים בחומר ובחפסד ובחלש
החומר יפסדו ויחלשו כוחות אלו : וקראו
הם בן המרתא צורר היהודים מטעם
שכתבתי למעלה ואמר בכזה לא שלח
את ידם כי באמת זקן שבא בימי כל אוכל
התעב נפשו וימאס בחייו כמו שנאמר מים
אשר אין בהן חפץ כל' שימאס במינו
כי למי יעמול תחת השמש לאסוף ולכנס
עוד ממנו ואמר כי בזמן שהוא באו מספר
החרוני' הנוכרי' לעיל אשר בשושן הבירה
שחא כלל העולם לפני המלך בהרג
כוחותיו ואפסרת אנשי הנוכרים לעיל
ומעתה מבקש תחבולות וצדדים להמלט
על נפשו כאולי ישר בקרב האר ומבקש
לעזר במאכלים ומונוות טובות ובראים
מסעדיהם לב : ואמר לאסתר המלכה כי
מאחר שבשושן הבירה הרגו היהודים את
החם מאות וגם עשרת בני המן הידוע
למעלה כי מרגיש שכל חניע לימי חרידה
ואפסית ותפסד חומרו ובשאר חבדני' מה

עשו

על בית המקדש וזאת אמת אלו הכוחות
משמינים האדם וכשמקדש עצמו נקרא
בית המקד' כי גוף האר' הוא ביתו כמבואר
לעיל : ותכחו' הרמוזים תנה המה החושים
הידועים שהם הראות : והשמע : והריח :
והטעם : והמשוש : והכח' שבכח חזן שהם
המחזיק : והמסוך : והמעכל : והדוחה :
והמוליד בדומה : ולזה חוצרכו ישראל
מחצית השקל שהוא גר' להנצל מחסן
שחא מחצית השקל שהוא גר' בכללו הוא
השקל השלם והמן הוא מחציתו : והוא גר'
והוא בניו הנוכרים ואמר כבאן כי
לעת וקנה האדם נחבטל המן ובניו כמו
שאמר שלם וכו' את כורא בימי בארתך
עד שלא יביאו ימי תרעה וגו' כיום שיועו
שומרי הבית ותתקויה אנשי החיל וגו' וי'
בני המן אלו המה אנשי הבית :

פרשתא

הוא כח המעכל
מלשון פרש חניל
וידוע שכל המעכל ור' דרכו לעכל הכל
ולעשותו וכל ופרש : דלפון אמרינן פרק
קמא דבכורות דלגנן פרים ורבים ופרש
הערוך שהוא רג' והוא האדם שבים : והוא
גד' חוש השמע למח שנודע מה שכתב
תחתיו בספר סערי שמם כי הדגים יש
להם חוש השמע והמנופת צידת דולפני
כי כשיצודו אותם הדגים יכו על המים
במקלות ועושים רעש גדול במים ובקול
הרעש ההוא יתכחלו וישרממו ונראו
במחציתם : אספתא הוא המחזיק מלשון
אסיפה שמאסף ומחזיק הכל : פורתא הוא
מוליד כדומה מלשון פרח ורבת : אדלא
הוא חוש הריח מלשון אדלא יומא אדלא
קצירה שהוא לשון אדלית בחרי' דלעג
בחדר שפי' הערוך בערך דליו שהוא לשון
שאיבה שר' אס' תשאב עמי מהבאר
אשאב עמי : והוא חוש הריח ששואב איז
הרוח והריח שנאמר באות נפשו שאברה
רוח : ארידת' הוא הטעם מלשון הא דאמר

קיים נצחיה כמו שארץ לאיהו ול' אשאר
חסדי עליון שעל ידי שתלוי בני המן וחמן
ורשו שלטו בשונאים וכו' שלא טעמו
טעם פיתח' וכן קשה המלך ונתת דרתי
האלהי שחא התורה כשום וכו' בני המן
נתלו על העץ ואמר
היהודים וגו' אחר
שמספר מאורקים

ויקהלו

ותולדות האדם מגיד שאם יזכר האדם
להמשיך בדרך הנזכר לחמית המן ובניו
כמו שמבאר יוכל להגיעו ע' זו להכלית
המבוקש למין האדם אפילו בעוד בחיים
חיותם להשיג ולהשכיל בכללי הנמצאות
עד שרוח ה' יחל לפעמו וישרר עליו רוח
הקדש או הנבואה והוא הכלית שיוכל
להגיעו אליו האדם ותכל צריך להיו' קודם
כל המסופ' פמיתת המן ובניו וכל המאורק
כמו שאמר ו' ל' אין הנבואה שורה אלא
על חכם גבור ועשיר והוא כולל כל מיני
השלמות שבאדם אשר אי אפשר להגיע
אלא עד אחר כל המעשים הנזכרים לעיל
כמה שעבר כמ' שאר הרב המור' בפרקי
הנבוא' חלק ב' פרק ל' ולזה אמ' שנקחלו
כל היהודים מלשון קחלה' על שקחל
החכמה אמר שנקחלו ביום י' לחדש אדר
כבר ביארתי לך שיתוף שם אדר שחא
אדר והוד התורה ויום ארבע עשר חא
מניין ד' וחא רומות הנבואה כנאם ותהי
יד ה' אלי וגו' ואמר שהיהודים שבשושן
עשו זו כי כמו שהעולם בכללו נק' שושן
הבירה הגדולה בן ארץ ישראל נקראר
שושן סתם כי ה' יפה נוף משוש כל
הארץ ולכן אמר שהיהודים שבשושן וכו'
לנבואה אבל לא בשאר ארצות כי אין
הנבואה שורה בחוצה לארץ ואמ' שחרגו
שלש מאות איש לחורות על מעלתם כי
הרגו בלעם בן בעור ששקול נגד גמאור
איש כי שלש מושך עצמו ואחר עמו כא'
בכתב שלש ושלש מאות וחא בגמטריא
מחיר יין ו ב 6 ii בלעם

עס' ל' שלא וזר בימי עלייתו ועמידתו
שח' המדינו' כמו שזכרתי ברש' המגילת
לדאית כח' לער' וקנרו' כמו שאמר
רבי אבהו מה מניח לקח וקנתי ור' חנינא
אמר חמין ושמן שכתבתי אמי בלדתי המה
העמ' דוני לקח וקנתי ולכן אמר לאסרור
מאחר שכשאר מדינות מה עשו להעז' בזה
עכשו ומעכשו אין תחבולה להעז' כי אם
על ידי אסתר הנש' בכל פאותה ובקשה
לאכול ולשתות דברים הכריאים וחטובים
באולי תוכל עמוד ואמר

ותאמר

אסתר וגו' כבר נכתבתי
פעמיו שלש שאסתר
חיא עיקרית בעצות אלו מאחר שהחשים
שמהם קניית המושכלת וקניית המופתים
חלולים בה וכן אמר כאן כי אסתר אופרת
כי סמעה באנורא תהי בעיניה שאי אפשר
בתחבולות להשאיר האדם בחיותו כי אין
להחזיר ע' מונות מה שנחך מגונו לחיות
מספיק להעמיד החלוצ' חשרשי הטבעי
על עמודי לפי שכבר הוא עניין התמורה
הזאת מלקיחת המסעדים כמי שישפו מעט
מים בכוס של יין שם שהיין גובר על ור'
המעט מן המים ומשכו אל יין פ' ככר
יחסר מעט מן החיין עד שבהחמיד ור'
פעמים רבות יחפך היין כולו אל מים לכן
מיום אל יום הלחות חשרשי סמיר כח עד
שיחפך כולו לאיש נכרי ויחייב אז המות
וישם שכתב שאלו ח' חסן תחכם באפרו
כל עמל אדם לפיתו והנפש לא תמלא
ולכן אמרה אסתר שבדרך זו אי אפשר
להשאיר באיש מעתה אם על המלך נזכ'
יעש' גם מחר' ל' יעשה יום ויום שהיהודי'
ישלמו בשונאיהם וכבר ידוע מדבריו מה
חם היהודים וחשונאיות עשרת בני המן
יתלו על העץ התיירה והמצות שהם על
ידי מלך יוסיפו כמו שנאמר אורך ימים
בימינה ונאמר וקו' היחלופו כה יעלו אכר
בגשרים ועל ידי זו אם יוכל להיורר

גם כן יותר ממה שראוי לחק חמין האנשי
 לחשיג אלא שחשיג בחסדו הראה למשר
 קשר של הפילין מצד החן כמו שנאמר ב
 מצאת חן בעיני וזכר ביארו ז"ל שמש ע"ה
 ז"ל חשיג יותר ממה שראוי לו כמו שדרשו
 רד כי שחת עמך רד מגדולתך כלום נחת
 לך גדולה אלא בשביל ישראל כ' וכן
 בלע' מצד רוב פחיתותו אף המדרג' השפלה
 שחיתה לו חיתה יותר ממה שחיה ראוי לו
 לפי רוב פחיתותו ולא חיתה רק לבכור וס'
 שידבר טוב על ישראל כמו משה שרוב
 מעלתו היה לכבוד ישראל וכוה קם כמשה
 מצד שכל אחד היה לו יותר ממה שראוי
 לו אבל שאר נביאי ישראל כלם קדושים
 היו וכל אחד מצד רוב קדושתו היה ראוי
 לנבואתו כפי מדרגתו וזכא' שזח הפירוש
 נראה יותר מכל מה שנאמר במאמר הזה
 שאמרו ז"ל אבל באומות קם ומנו בלקם
 ולוח אמרו כאן שדרשו שלש מאות איש
 ואמר ובכיות לא שלחו את ידם להיותם
 לחושים אחר הפמון כמדר' בלעם צארי
 וראח שלא רצה אלישע ע"ה לחנו' מנעמן
 שר צבא ארם ושמואל לא רצה לחנו' כלל
 משל אחרים ואמר

ושאר

היהודים אשר במדינות
 חמלך ר"ל אמנם שאר
 היהודים אשר בחוצה לארץ אי אפשר להם
 לחשיג הנבוא' שגרמו ביסוד וז' התחמק על
 נבואת דור המדבר כי כבר אמרו פר' קמא
 דמגילה עד שלא הוכשרו ארץ ישראל
 הוכשרו כל ארצות כו' מכל מקום כדרשו
 עין וחכמיה נקלילים על נפסם ונוח
 מאויבתם לחנו' לשונאיתם שחם חמך
 ואותביו כדר' שאמר ז"ל אם פגע בך מנוול
 זו משכיתו לביר' המדרש וזהו חמשר
 ושבעים אלף חמשה תם ח' חמשי תורדי
 ושבעים תם ע' פנים לתורה' ואלף תוא
 מלשון למידה' כמו שנאמר ואפך חכמת
 ובכיות שחיה לחושת אחר חממן כולם
 נזחרים

בלע' ח' ח' ולם ובנ' ואח' וקראו נביא אף
 על פי שלא היה רק קוסם ממעם שכרוב
 הרב המורה חלק בפרק לב' כי כל מגיד
 בעולם חן מצד הקוסם או מצד המשער
 או מצד מחשבה נקרא נביא' ולזה נקראו
 נביאי שקר נביאי הכעל ולזה טיפ' במקרא
 זו כי היהודים בחיותם כמעלתם שהקטן
 שבתם גדול ממעלת בלעם עד שהרגורו
 ואל תשיב על דברי מאמריהם ז"ל ולא קם
 נביא בישראל כמשה עוד' בישראל לא
 קם אבל באומות קם ומנו בלקם' כי ידוע
 למבינים שאין כוונת זה חמאמר מה שיוכן
 ממנו לפי פשוטו' כי כבר ביארו שחנניא
 צריך להיות בתכלית השלמות וכתב
 הרב המורה פרק לב' חלק ב' שאי אפשר
 שינבא א' השלם בתכלית השלמות אלא
 הפחית' מעמי הארץ אי אפשר אלא בתנאי
 חמור או צפרדע עכ"ל כ"ש בלעם שהיה
 בתכלית הפחיתות עד שדרשו עליו שבא
 על אותו שנאמר החסכן הסכנתו רוצר
 לום סוכנתו וגם לא היה עשיר ר"ל משמח
 בחלקו שה' לחוט אח' חממן כמו שדרשו
 ממה שאמר אסיתן לי בלק מלא ביתו וגו'
 ואם כן איך ראוי להאמין שהיה נבי' כמשה
 רבן של נביאים ואף שאר נביאים חקטן
 שבכלן לא שוח' אך מה של האמרי
 כמאמר זו הוא מה שאומר לך ותחילה יס
 להעיר אמרו ולא קם נביא כמשה ולא
 אמר ולא היה נביא כמשה לכן נ' שהקיסה
 היתה כמשה ובלעם שוח אבל לא היתה
 הנבואה כמדרגתו שוח אך הקימה היתה
 שוח בבחינת מה לוח מצד שפלות ולמשה
 מצד רום מעלתו כי משה ע"ה אף שהיה
 השלם אשר יוכל להיות כמין האנושי מ'ם
 חשיג יותר ממה שראוי לו כי יש השגור
 שכליות נמנעו' לחשיג האדם אמילו יהיה
 השלם שבמין כמו שנאמר לא יראני האדם
 וח' ומשה ע"ה אף כי לא חשיג ראיה' הפני'
 מכל מקום חשיג ראיית האחר וכוה חשיג

ר'ל שאו ב'חשונה הנמנעות בימי הפורים
 הם גורל האדם בעולמו ואמר שהיהודים
 הפורים עושים יוס'ר המסיל האדם בלתי
 שלם בשלמותו לעיר הפוריו אשר אין לו
 חומה כמו שהמסילת שלמה באמרו עיר
 פרצה אין חומה איש אין מעצור לרוחו
 ומה מאד מכואר באמרו היהודים חפזים
 שקרא ליהודי עצמו פרוז ולא אמר שהוגא
 בעיר פרוז ואמר שהם עושי' יוס'ר לחוררת
 שמחאיש חבלתי שלם בתכלית השלמות
 היום יוס'ר הוא היו' טוב וחמשת' וחמשה
 המוכר אמנם העיר המוקפת חומה וחוג
 האיש השלם בתכלית השלמות עושה
 ביו'ט' ומה מאד נפלא שתלו חוקי' חומה
 בימור' יחושע שכבש ארץ ישראל שהוא
 שושן הנזכר ואמר שמחה ומשתה ויום
 טוב ומשלוח מנחה איש לרעהו דהיינו
 גמילות חסדים הנותן בין לעני בין לעשיר
 כמשלוח מנות ומחנות לאכונים שחוג
 מעשה חצדקה שעליה היו יחיה לעתיד
 ונרא' שזו כוונתו כאשר חייב אדם לבסומי
 בפורי' עד שלא ידע בין ארור חסן לברוך
 מרדכי כרוגמת הנמשל בסעודת פורים
 שהוא סעודה ליתן שאו יתבטל חסן מן
 הארץ שהוא היצר הרע ואו לא ידעו בין
 חסן למרדכי כי לא ידעו מהו חסן כלל
 ועוד נ'ל כדר' שבארנו שר'ל שהיו לבסומי
 עד שלא ידע ב'ארור חסן כואבל משרע
 אסור להשתכר ור'ל שישת' דווק' בלדות
 בעוד שלא ידע בין חסן למרדכי אבל
 בשיוקין וישיג מהות חסן ומרדכי שנתוסף
 בו מרדכי שהוא השכל אל ישחה עוד כמו
 שאמר אליהו לרב סלא אל תשתור ואל
 תחטא ועוד נר'ל כדרך השטט כי מאחר
 שמצות פורים לשחות ולסמוח ואם שלא
 ישרח על כן ישרח חרבה מאד שיניע
 לשכרותו של לוט שאו פגור אף אם יחטא
 ויעבור על איזה עבירות כ' באנוס הוא
 אבל אם לא ישחת כל כך תרבו' ויעבור
 עבירות

נזחרים שלא ישלחו בו ידיה' כי ידוע שאין
 לך דבר שמטירי האדם כאספת ממון
 ואמ' ביום' דע כי כבר ביאר הרב המורה
 חלק א' פרק ס' כי לשון הנחה נאמר על
 פסיקת דבר ומוזה נאמר וינה ביום השביעי
 ד'ל פסק מלפועל וכן נאמ' כאן כי היהודים
 ב'ל אין להם חשג' רק בעיון חלקות
 מיוס'ג שבאדר כמו שרמזתי לעיל למד
 קבעור מרדכי וחמין יותר משאר ימי'ם
 אמנם נהו ביום' ד'ל פסק חשגתן אצל
 הנבואה חנרמו ב'ל באדר ועשה אותו יום
 משתח' ומשמחה ר'ל עשה אותה השגת
 נמנעת בחק האדם עד יום משתח' ומשמחה
 המקווה לעתיד ודוא יום סעודת ליתן
 ובר יוכני' ויין המסומ' בענבו שע' אותו
 משתח' ומשמחה יתוסף החשגת לאד' וישיג
 מה שלא חשינ' ב'ה' ותוא כוונתו אותה
 סעודה כי הם מאכלים ומשקים מוככים
 השכל ומעוררים לחשגה כעץ הרע
 וחרבה דברים מבע' להמחדדים השכל כמו
 שמבאר הרמ' בן וחבחי' ו'ל ותאריך בזה
 הרש'בא בפ' הגדות פ' המוכר את חספיה'
 אמנם היהודים בשושן נקהלו בחכמתם
 להשיג המוסכל' מצד העיון חלקות מיום
 ג' באדר ג' ביום' ד'ל באד' חשגתן מחפשת
 רק נהו ביו'ט' ר'ל שהשגתן פסק מלחשיג
 מהות חשי' הנקרא'ה כמו שנה' לא יראני
 האדם וחי שהוא בגמטריא חמש עשרה
 ועל כן עושי' יום'ט' משתח' ומשמחה כי הם
 חשבו שהשגת זו הנמנעת מאתם היא
 חכונת הנזכרת ואמר

על

כן היהודים הפורים וגו' דע
 כי כל מצות המעשיות הם
 לזכרון לדבר עיוני כפסח לזכר ליציאת
 מצרים ושבועות למתן תורה וסוכות לזי
 בסוכה ותישבה' וגו' כן חוקבעו ימי הפורים
 אלו להיות לזכרון בין עינינו לכל המוזכר
 מכל חספור דלעיל ונקראו ימי הפורי' על
 שם הפור כמו שנאמר המנת חלקי וגורלי

והיכות להגביר מרדכי על חמץ חידועים
וימי הפורים לא יעברו מתוך היהודים וגו'
כבר אמרו אף אם כל המועדים יהיו בטלים
ימי הפורים לא יהיו בטלים והוא גם כן
מבואר על פי מה שכתבנו כי מאחר שמי
הפורים מורים על העתידות ומעורר על
סקודת ליהנות ואם כן אף ששאר מועדים
לעתיד לבא בטלים כי אין אנו צריכי עוד
זכר ליציאת מצרים כמו שנאמר כי לא
יאמר חי האשר חקלח מארץ מצרים וגו'
מכל מקום ימי הפורים לא יהיו בטלים כי
בשמחה בעצמ' שהחיה לעתיד שכל אחד
יש' מה שנפסק ממנו בחייו כמו שבארנו
לעיל שעל זאת הוקבעו ימי הפורים אם כן
השמחה בעצמ' תהיה במקום ימי הפורים
האלה שאינן אלא רמז על אות' הסעודה:

ותכתוב

אסתר המלכה ברח
אביחיל וגו' מרדכי
ואסתר הנאמרי' במקרא זה הכ' לפי פשוטו
ובא לתעד לנו מי חבר זו הכילה' ואמר
שמרדכי ואסתר עשו ברוח הקד' שעליהם
ולכן אמר את איגרת חזאת השנית רצו
לומר שכתבו מאורעותיהם ומח' שקרא
לה בזמן אחשורוש להיות פורים שני' ר"ל
לתורות על קניין שני והוא הדבר שבארנו
פי שני פנים למגילה וראוי לקרוא ימי
הפורים שנית:

ותשלח

ספריו וגו' ר"ל שכתבת
מגילת זו לחיו' לאדם
לזכרון אף בילדותו ובימי עמידתו שהם
השבעה ועשרים ומאת סדינ' כמו שבארנו
ריש מגילת זו וכל אחד יראה ארץ תגלד
לבסוף ימיו וכתבה דברי שלום ואמת
ודרשו' ל מגילת ציכ' שרמז כמו תורה
נאמר כאן דברי שלום ואמת ונאמר תחת
אמת קנה וגו' חידה לנו שאמת הנאמר
כאן הוא רומז על התורה ור"ל שמרדכי
ואסתר כתבו דברי מגילה זו לתעיר אוזן
אנשים שיחזיק כל אחת בתורה ובמצוות

שהם

עבירות חייב כאלו לא שחז' כלל באמרם
שכו' שהרג נהרג אם לא שהגיע לשכרותו
של לוח' ולזה ישחה הרבה עד שלא ידע
בין עונש לשכר המצ' לצדיק ולרשע כמו
שאירע לחסן ומרדכי ומעתה אינו מו' כלל
ואז אף אם יחמא לא יעניש יוספוס וזו מית'
בגמ' עובדא דרבא ורבי וירא עבדי סעודת
פורים בחד' חרדי קס רבא ושחמ' לירא
כו' כזו גילו טעם שחייב לחשתכר כל כך
כדי שלא יעניש על מעשים כאלו ותוא
מבואר:

ויכתוב

מרדכי את הדברים
האלה עד קיימו וקבלו
ויהודים ר'ל שמרדכי ואסתר קבעו ימי
הפורים האלה לרושם ולזכרון בין עינינו
ועל מר' הוקבעו בכל המפורש לעיל ואין
בין פשוטו של למשל לעני' הנמשל חלוק
במקראות אלו אלא כולן באו להגיד על
מה ועל מה הוקבעו ימי הפורים ואמר
וקבלו ויהודים עליהם
וגו' כ' כתבתי בהקדמה

קיימו

אמרם פרק רבי עקיבא קיימו מה שכבר
קבלו כי באמרם כל מגילה זו לפי מר'
שכתבנו אינה אלא לתעיר אוזן אנשים
לקיים מה שקבלו עליהם דחינו התורה
והמצוות ולכן אמר כאן כי כל אשר בשם
יהודי יבנה וכל הנלווה עליהן צרי' לקיים
מגילה אבי לולי זה אינו יהודי וכל הנלווה
עליהן חייב לקיימו כמו שנאמר משפט
אחד יהיה לכם ולגר הגר בתוכם ואמר
האלה נזכרי' ונעשים
בכל דור ודור משפט'

והימים

ומשפחה ותוא מבוא' כי כל דור ודור חייב
לראות את עצמו כאלו נעשה לו הנס כי
כל אחד ואחד יארע לו שנא' חמץ ומרדכי
ומעשה אחשורוש' ואסתר וכל המסופר
עד הנה נמת נאות לו אמרם אף הנשים
חייבות במקרא מגילה שאף הן היו באותו
הנס ותוא אמר' כי אף האשה חייב' במצות

שהם שלום אמת וכל אחד יראה שיגיע
למדרגה זו בזקנתו וזו בעליה חוקקו ימי
חפורים כמו שבארתי לעיל ואמר שקבלו
על נפשם ולא אמר על גופם כי כל דברי
מגילה זו הם קיום חנפם לא קיום הגוף כי
זה אי אפשר להיות העדר כרוך בעקבי כל
נולד ולזה אי אפשר לקיים רק חנפם ואמר

וישם

המלך אחשורוש מס על כל
הארץ ועל איי הים משונה
אחשורוש זה מכל אחשורוש האמורים
בכל המגילה זו ונכתב חסר בלא ו' לחור'
שפי' משונה מכל דברי התגדרה שהביאו
לעיל אחשורוש הוא הקב"ה שאחרי' וראשית
שלו' ואמר שהמלך זה שם מס על הארץ
וזהו העדר הכרוך על כל יושבי הארץ
זמני הים להיות שכל הזה נפטר ומותר
האדם מן הכחמה אין לולי המובח המקוה
לו בעולם הבא והוא אמרו וכל מעשה

כי

קם ונשטם * שכתב לאל עולם * שמייבני עד כלש
וכו' ויחייבני ויכני לפרש העגלות כל:

שם שראיתי לפרש כזו המגילה * בעזר נורא תהלה * ותפלה שמו לדוד דורש:
ש' לחתי כימי פורים למכה * לאלו ישראל ראש עדת מי מכה * הוא גבור כנכודים:
ה' רונה לבחן דברו * נדק ללמוד טבעות ואלהות והמחקר * הוא כדור ככדורים:

שם שראיתי ש' מלך * כלמה מלכות ממיר יין * שם יוסף * לחדש אשר שט ללך
וסוגה כמכלית ספין ע' הכבוד ויטוריו אליהם זנו
כך ראש המדקדקים סוף אליהו * כמור אשכנזי * מלל זל:

נרשם במצות ויצניצו קונמי ובכיתו

Reuerendus I. V. Dnc. D. Decius Alberius Vicarius Episcopalis
nae, & R. P. Fr. Io. Dominicus de Vicentia sacrae Theol. Doct.
Ord. Præd. Vicarius R. P. Inquisitoris in Ciuitate Cre-
monæ hunc librum ut imprimatur admittimus, & licentiam quod im-
primatur conced. In quorum &c. Dit. Cremonæ die 17 Febr.
M. D. LIX.

Pe. Galeaz Guacius.

20.8.47.

17

MENTEM ALIT ET EXCOLIT

K.K. HOFBIBLIOTHEK
ÖSTERR. NATIONALBIBLIOTHEK

20.3.47

Österreichische Nationalbibliothek

+Z202704506

20. J. 47.